

RAPORT O STANIE GMINY CZECHOWICE-DZIEDZICE ZA 2023 ROK

maj 2024 r.

Spis treści

1	WPROWADZENIE	5
2	DEMOGRAFIA GMINY	6
2.1	Informacje ogólne	6
2.2	Gmina na tle kraju	7
2.3	Migracja ludności oraz ruch naturalny ludności	8
2.4	Struktura wiekowa mieszkańców	10
3	CHARAKTERYSTYKA GOSPODARCZA GMINY – ZARYS	12
4	INFORMACJE FINASOWE – SKRÓT	13
4.1	Stan finansów Gminy	13
4.2	Wykonanie budżetu Gminy	14
4.3	Wykonanie wydatków majątkowych	16
4.4	Wieloletnia prognoza finansowa	18
4.5	Realizacja budżetu jednostek pomocniczych Gminy	19
5	MIENIE KOMUNALNE	20
6	STRATEGIA ROZWOJU GMINY	23
7	ŁAD PRZESTRZENNY	24
7.1	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	24
8	ZASOBY MATERIALNE GMINY	28
8.1	Informacja o gminnym zasobie nieruchomości	28
8.1.1	Stan ewidencji nieruchomości	28
8.1.2	Sposób zarządzania nieruchomościami gminnymi	30
8.1.3	Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami	30
8.2	Gospodarka lokalami komunalnymi	31
8.3.	Program opieki nad zabytkami	33
8.4	Program rewitalizacji Gminy	34
9	INFRASTRUKTURA KOMUNALNA	35
9.1	Publiczny transport zbiorowy	35
9.2.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej	36
9.2.1	Dane podstawowe	36
9.2.2	Działania inwestycyjne	38
9.2.3	Planowane działania inwestycyjne związane z pozyskaniem środków zewnętrznych	40
9.2.4	Inne działania PKM	40
9.3	Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej	45
9.3.1	Inwestycje związane z gospodarką ciepłą	45
9.3.2	Inwestycje związane z sieciami wodociągowymi	46

9.3.3	Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie – etap 2.	46
9.3.4	Inwestycje związane z sieciami kanalizacyjnymi	50
9.3.5	PIM w statystykach	50
9.4	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	54
9.4.1	Działania inwestycyjne	54
9.4.2	System monitoringu sieci	55
9.4.3	Usługi zewnętrzne	56
9.4.4	Projekt unijny	57
9.5	Drogi publiczne	58
9.6	Inwestycje miejskie	62
10	ŚRODOWISKO	63
10.1	Plan gospodarki niskoemisyjnej	63
10.2	Program ochrony środowiska	67
10.3	Centrum Edukacji Ekologicznej	67
11	POLITYKA SPOŁECZNA	70
11.1	Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych	70
11.1.1	Pomoc i wsparcie w liczbach	70
11.1.2	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	70
11.1.3	Aktywność jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	74
11.1.4	Ocena realizacji i prognoza	77
11.2	Gminny Program Wspierania Rodziny	78
11.2.1	Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny ..	78
11.3	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii	83
11.3.1	Diagnoza problemów uzależnień	83
11.3.2	Działania	83
11.3.3	Efekty	87
11.3.4	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	87
11.3.5	Punkt Konsultacyjny	88
11.3.6	Wnioski z raportu o realizacji Programu	88
11.4	Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi	88
11.5	Program „Rodzina 3+”	91
11.6	Karta Dużej Rodziny	93
11.7	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	95
12	REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ	97
13	WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI	97
13.1	Porozumienia międzygminne	97

13.2	Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego	101
13.3	Inne formy współdziałania	103
13.4	Współpraca międzynarodowa.....	104
14	INNE ISTOTNE DZIAŁANIA BURMISTRZA.....	104
15	EFEKTY DZIAŁAŃ W WYBRANYCH DZIEDZINACH	106
15.1	Ład przestrzenny – renty planistyczne, roszczenia mpzp.....	106
15.2	Oświata i edukacja.....	107
15.3	Polityka społeczna	111
15.3.1	Ośrodek Pomocy Społecznej.....	111
15.3.2	Wydział Świadczeń Społecznych Urzędu Miejskiego.....	114
15.3.3	Żłobek Miejski	122
15.4	Kultura	123
15.4.1	Miejski Dom Kultury	123
15.4.2	Miejska Biblioteka Publiczna.....	125
15.5	Sport i rekreacja. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR).....	129
15.6	Miejski Ośrodek Gimnastyki Korekcyjnej	131
15.7	Rozwój gospodarczy – efekty zmian w 2023 roku.....	132
15.8	Rozwój zasobów ludzkich w sektorze samorządowym	134
16	PODSUMOWANIE.....	136

1 WPROWADZENIE

Szanowni Państwo,

Zgodnie z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 609), który zobowiązuje burmistrza do sporządzenia Raportu o Stanie Gminy przedstawiam Radzie Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach opracowanie niniejszego Raportu – celem zapoznania się i jego analizy.

Raport ten zawiera rzetelne informacje, określające potencjał naszej Gminy, zarówno ten finansowy, jak i wynikający z posiadanych zasobów naturalnych, gospodarczych i ludzkich. W poszczególnych punktach opisuje on każdą dziedzinę życia społecznego w obszarze oświaty, kultury, sportu, opieki społecznej, gospodarki, transportu publicznego, planowania przestrzennego i innych. Raport o Stanie Gminy Czechowice-Dziedzice obejmuje podsumowanie działalności burmistrza za rok 2023, z uwzględnieniem danych za ten rok, a w wielu przypadkach również danych z lat wcześniejszych, obrazując zarysowujące się trendy. Zawiera informacje dotyczące realizacji przez burmistrza polityk, programów i strategii, a także wykonania uchwał Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach. Ponownie zastosowano odesłania do danych zawartych w *Sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Czechowice-Dziedzice za 2023 rok*.

W opracowanie tego Raportu, podobnie jak w ubiegłych latach, zaangażowali się pracownicy Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych oraz spółek miejskich. Bez udziału tych osób opracowanie niniejszego raportu byłoby niemożliwe. Za ten wysiłek składam wszystkim wymienionym serdeczne podziękowania.

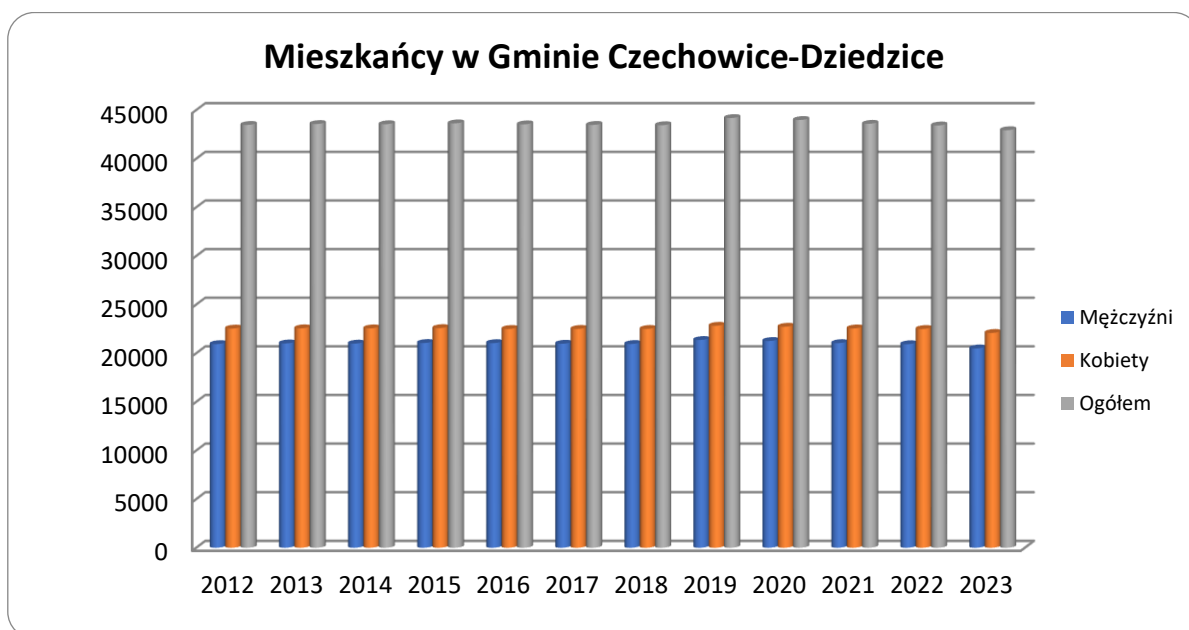
Burmistrz Czechowic-Dziedzic

dr Marian Błachut

2 DEMOGRAFIA GMINY

2.1 Informacje ogólne

Liczba mieszkańców w Gminie Czechowice-Dziedzice w latach 2012 - 2023			
Rok	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2012	43469	22534	20935
2013	43564	22559	21006
2014	43543	22554	20989
2015	43633	22583	21050
2016	43529	22492	21037
2017	43470	22497	20973
2018	43441	22496	20945
2019	44177	22818	21359
2020	43978	22722	21256
2021	43586	22548	21038
2022	43417	22491	20926
2023	42929	22085	20494

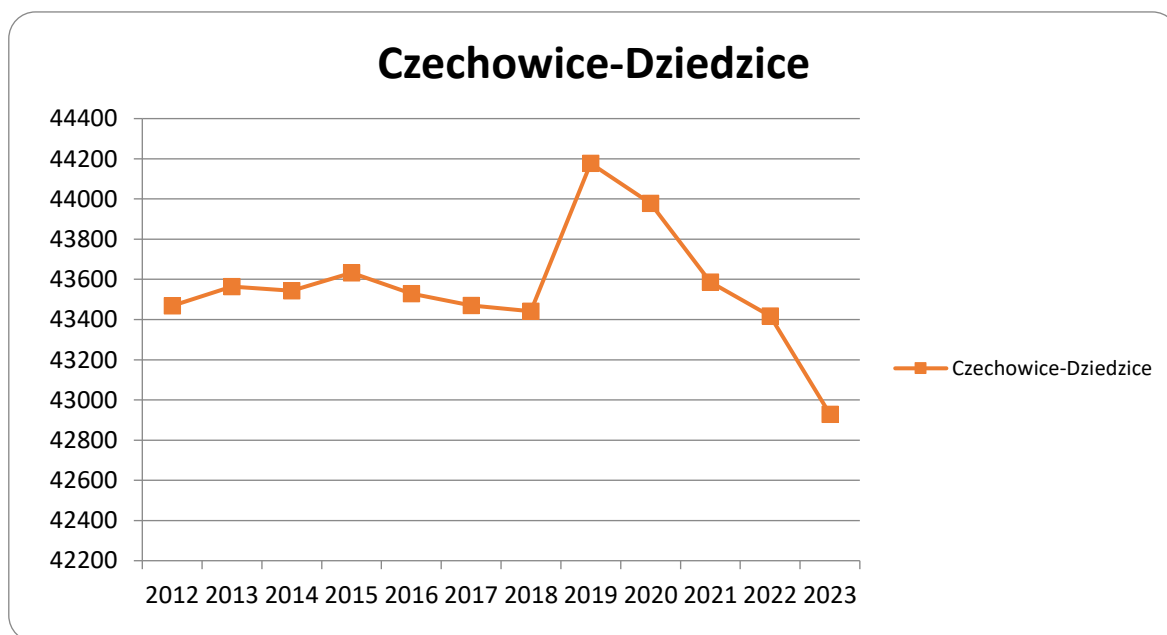
Wykres 1: Liczba mieszkańców w Gminie Czechowice-Dziedzice wg płci

2.2 Gmina na tle kraju

Rok	Gmina Czechowice-Dziedzice	Polska
2012	43 469	38 533 000
2013	43 564	38 496 000
2014	43 543	38 478 000
2015	43 633	38 437 000
2016	43 529	38 433 000
2017	43 470	38 434 000
2018	43 441	38 411 000
2019	44 177	38 382 000
2020	43 978	38 268 000
2021	43 586	38 179 000
2022	43 417	37 767 000
2023	42 929	37 635 000

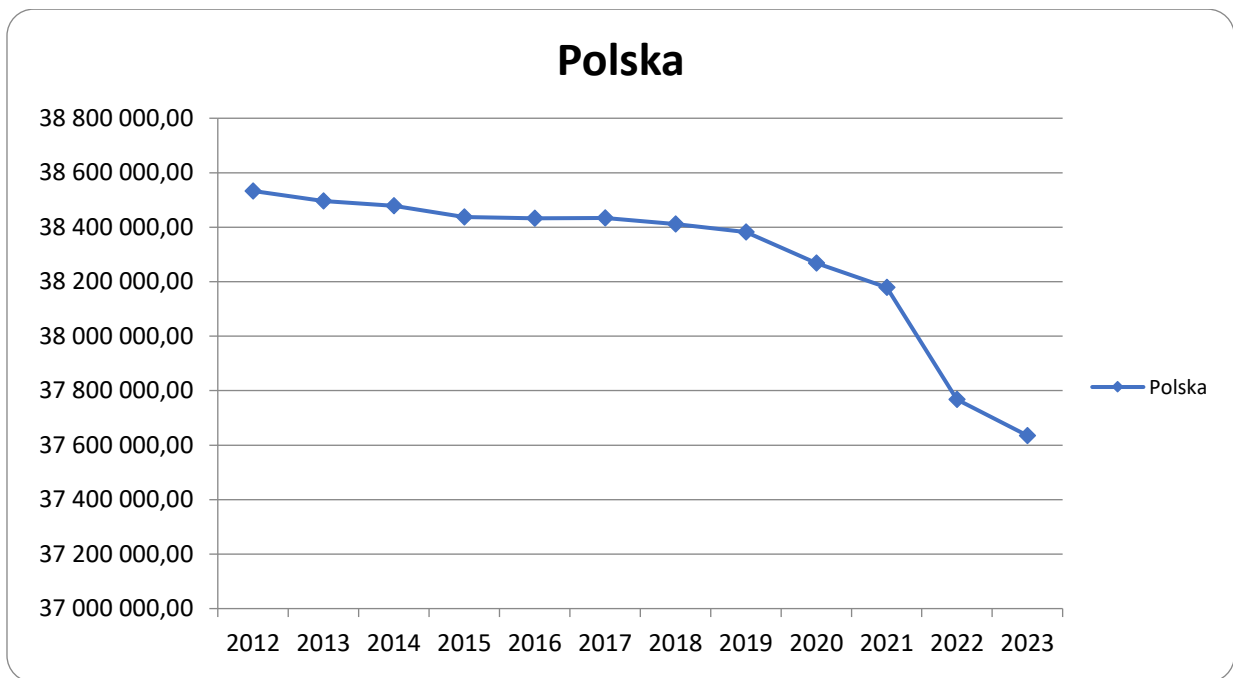
Obserwując wyniki demografii w Gminie Czechowice-Dziedzice w latach 2012-2023 zauważa się niewielki wzrost ogólnej liczby ludności do roku 2015. Od 2015 r. do 2023 r. następuje tendencja spadkowa, w roku 2019 odnotowano duży wzrost, natomiast w latach 2020-2023 ponownie postępujący spadek.

Liczba mieszkańców w 2023 r. (42 929) w stosunku do 2012 r. (43 469) zmalała o około 1,24 % (wykres 2).

Wykres 2: Liczba mieszkańców w Gminie Czechowice-Dziedzice w latach 2012-2023

Z kolei w kraju, w analogicznym okresie, zanotowano spadek o ok. 2,33 % (wykres 3).

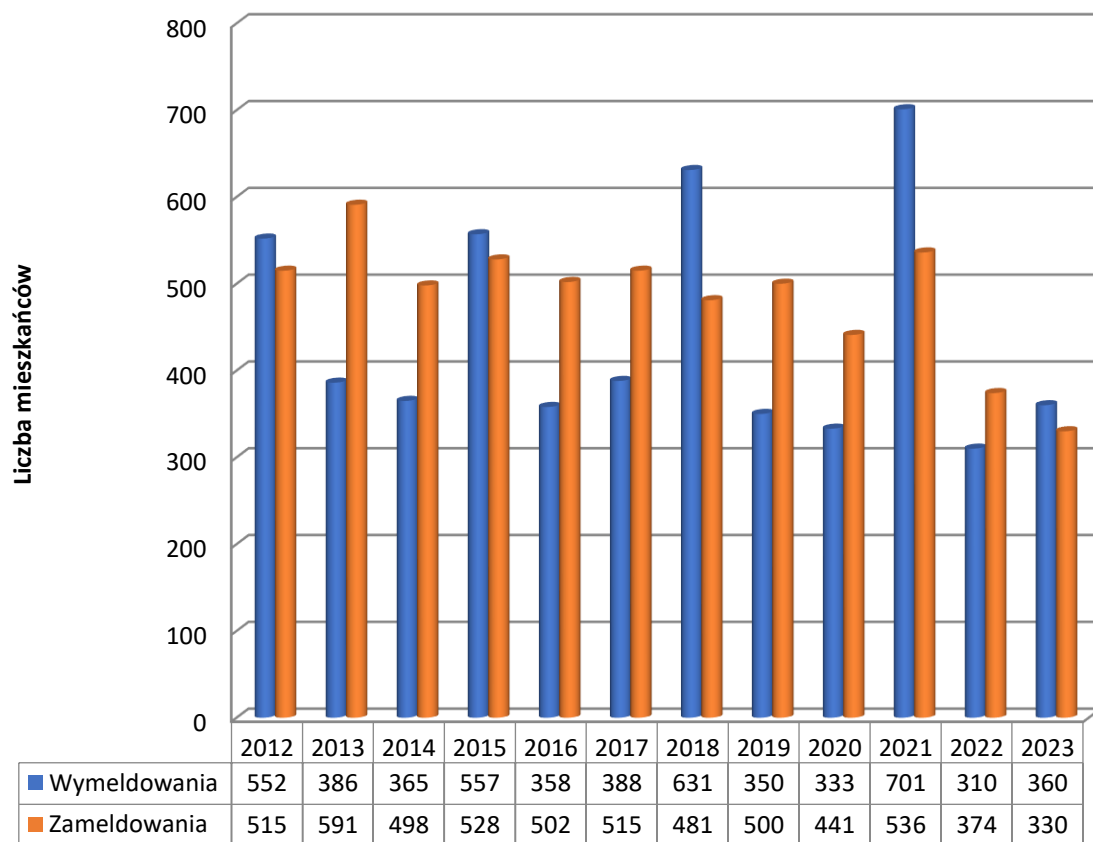

Wykres 3: Liczba Polaków w latach 2012-2023

2.3 Migracja ludności oraz ruch naturalny ludności

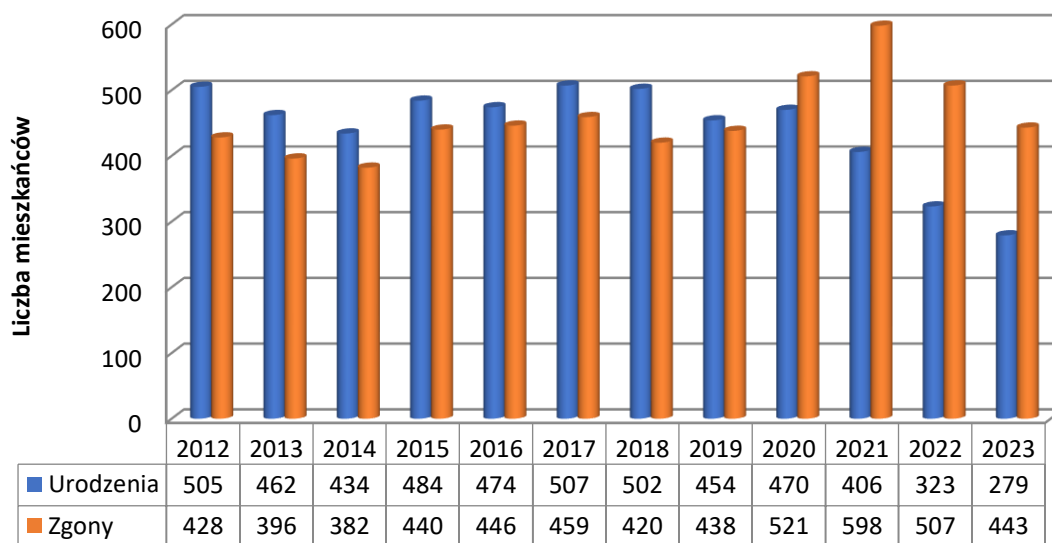
Rok	Ruch naturalny ludności		Migracja ludności	
	Urodzenia	Zgony	Zameldowania z obcego terenu	Wymeldowania poza teren gminy
2012	505	428	515	552
2013	462	396	591	386
2014	434	382	498	365
2015	484	440	528	557
2016	474	446	502	358
2017	507	459	515	388
2018	502	420	481	631
2019	454	438	500	350
2020	470	521	441	333
2021	406	598	536	701
2022	323	507	374	310
2023	279	443	330	360

Migracja ludności

Wykres 4: Migracja ludności w Gminie Czechowice-Dziedzice

Ruch naturalny ludności

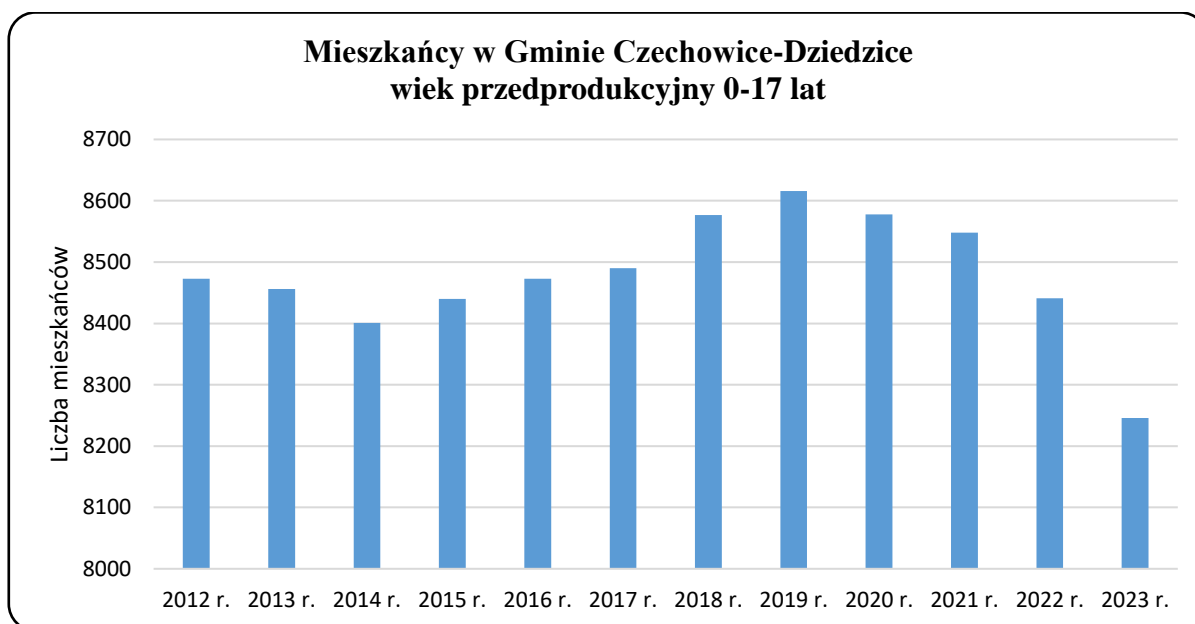

Wykres 5: Ruch naturalny ludności w Gminie Czechowice-Dziedzice

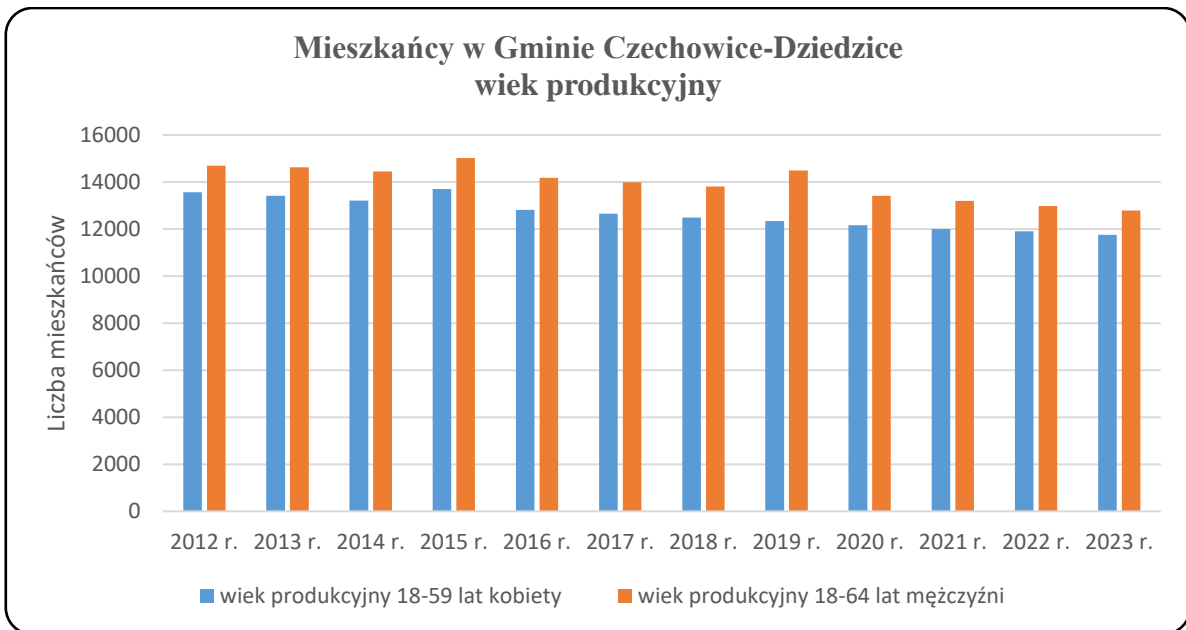
2.4 Struktura wiekowa mieszkańców

Rok	Wiek przed- produkcyjny 0-17 lat	Wiek produkcyjny 18-59 kobiety	Wiek produkcyjny 18-64 mężczyźni	Wiek poprodukcyjny 60 i wyżej kobiety	Wiek poprodukcyjny 65 i wyżej mężczyźni
2012	8473	13566	14697	5194	2269
2013	8456	13422	14625	5391	2403
2014	8401	13213	14456	5616	2518
2015	8440	13702	15016	5782	2631
2016	8473	12814	14183	5918	2739
2017	8490	12650	13986	6020	2904
2018	8577	12485	13807	6279	3032
2019	8616	12339	14492	6393	3184
2020	8578	12169	13422	6449	3274
2021	8548	12001	13195	6493	3346
2022	8441	11906	12977	6534	3440
2023	8246	11757	12795	6595	3537

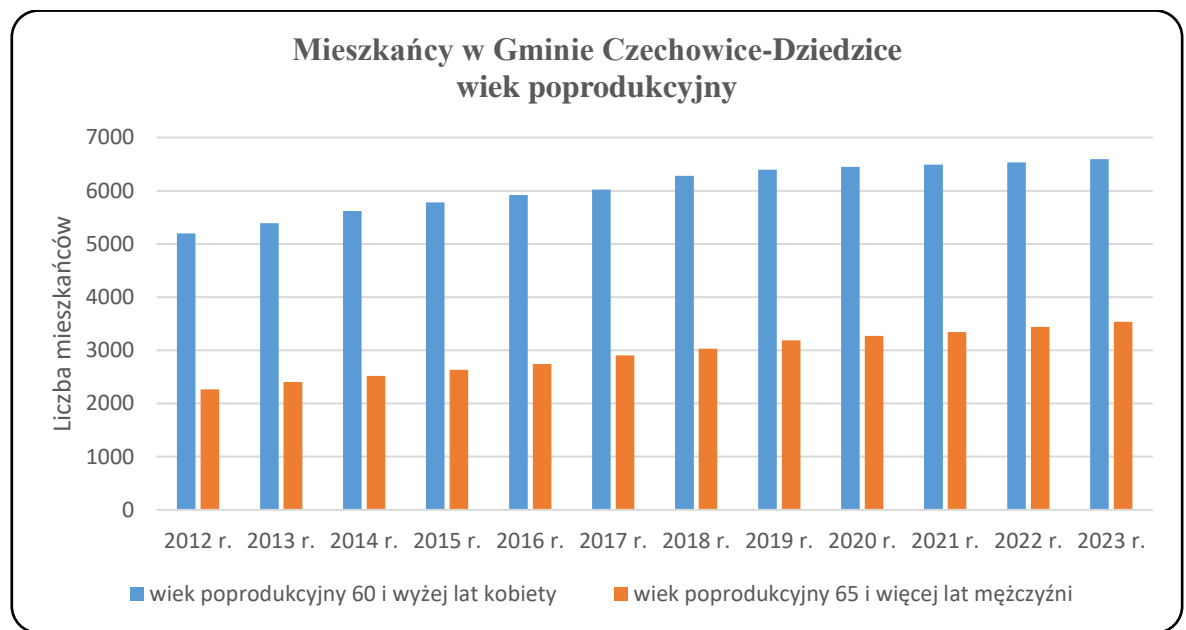
Obserwując wyniki demografii w Gminie Czechowice-Dziedzice w latach 2012-2023 wg grup wiekowych, zauważa się od 2019 roku spadek w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym (zarówno kobiet jak i mężczyzn), natomiast stały wzrost od 2012 roku liczby osób w wieku poprodukcyjnym (zarówno kobiet jak i mężczyzn).

Wykres 6: Liczba mieszkańców w Gminie Czechowice-Dziedzice – wiek przedprodukcyjny 0-17 lat

Wykres 7: Liczba mieszkańców w Gminie Czechowice-Dziedzice – wiek produkcyjny kobiet i mężczyzn

Wykres 8: Liczba mieszkańców w Gminie Czechowice-Dziedzice – wiek poprodukcyjny kobiet i mężczyzn

3 CHARAKTERYSTYKA GOSPODARCZA GMINY – ZARYS

Czechowice-Dziedzice stanowią ośrodek przemysłowy z licznymi zakładami produkcyjnymi branży motoryzacyjnej, kopalnią węgla kamiennego, walcownią metali oraz fabrykami sprzętu elektrotechnicznego. Lokalna gospodarka ewoluje w kierunku nowych technologii, zarówno w dziedzinach dla miasta tradycyjnych (np. biopaliwa, budownictwo, automotive), jak i innowacyjnych, jak np. przemysł lotniczy czy fabryka silników elektrycznych. Miasto oraz jego najbliższe otoczenie to także miejsce rozwoju handlu i usług komercyjnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2023 w Gminie Czechowice-Dziedzice zarejestrowanych jest 5171 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 3749 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz 1422 osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mających osobowości prawnej. Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadzi działalność w następujących branżach (według Polskiej Klasyfikacji Działalności):

1. Sekcja: G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 1209 podmiotów
 - w tym dział 47: handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi – 710 podmiotów
2. Sekcja: F - budownictwo – 792 podmioty
3. Sekcja: C - przetwórstwo przemysłowe – 520 podmiotów
 - w tym dział 25 - produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – 132 podmioty
4. Sekcja: M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 447 podmiotów, w tym:
 - dział 69 działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe – 120 podmiotów
 - dział 74 pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w tym m.in. działalność w zakresie specjalistycznego projektowania, działalność fotograficzna, działalność związana z tłumaczeniami) – 104 podmioty
5. Sekcja: L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 330 podmiotów
6. Sekcja: H - transport i gospodarka magazynowa – 303 podmioty.

Ponadto – głównie w sołectwach Bronów, Ligota i Zabrzeg – prowadzona jest działalność rolnicza. Na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice znajduje się 271 gospodarstw rolnych, w tym: do 1 ha – 15 gospodarstw, 1-5 ha – 166 gospodarstw, 5-10 ha – 33 gospodarstwa, 10-15 ha – 15 gospodarstw, powyżej 15 ha – 42 gospodarstwa. Powierzchnia gospodarstw rolnych zajmuje łącznie obszar 2 534,43 ha, w tym użytki rolne stanowią 2 321,03 ha. Biorąc pod uwagę powierzchnie użytkowanych gruntów: pod zasiewami – 1 692,73 ha, grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi – 14,52 ha, uprawy trwałe – 20,77 ha, łąki trwałe – 495,81 ha, pastwiska trwałe – 58,43 ha, pozostałe użytki rolne – 33,08 ha, lasy i grunty leśne – 69,10 ha, pozostałe grunty – 144,30 ha [na podstawie: Powszechny Spis Rolny 2020, Urząd Statystyczny w Katowicach].

4 INFORMACJE FINASOWE – SKRÓT

4.1 Stan finansów Gminy

Budżet Gminy Czechowice-Dziedzice na 2023 r. uchwalono Uchwałą Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 20 grudnia 2022 r. nr LVII/683/22 w wysokości:

Plan dochodów wynosił:	236.380.542,82 zł
Plan wydatków wynosił:	249.089.650,44 zł
<i>w tym wydatki majątkowe:</i>	33.310.995,44 zł
Plan przychodów wynosił:	15.713.213,79 zł
Plan rozchodów wynosił:	3.004.106,17 zł

W 2023 r. uchwałami Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach oraz zarządzeniami Burmistrza dokonano zmian w budżecie i na dzień 31.12.2023 r. wynosił on:

Plan dochodów:	266.771.417,65 zł
<i>w tym dotacje i środki na inwestycje z tyt art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 uofp:</i>	8.657.952,63 zł
Plan wydatków:	295.129.582,69 zł
<i>w tym wydatki majątkowe:</i>	41.175.097,68 zł
Plan przychodów:	31.362.271,21 zł
Plan rozchodów:	3.044.106,17 zł

W 2023 r. dochody ogółem zostały zrealizowane w kwocie 270.284.420,33 zł, tj. 101,32 % wykonania planu, natomiast wykonanie dochodów własnych wyniosło 102.411.684,97 zł. Udział dochodów własnych do dochodów ogółem w 2023 r. stanowił 37,89 %.

W latach 2020-2023 udział dochodów własnych w dochodach ogółem wynosił odpowiednio:

- 2020 r. 28 % dochody własne 70.568.760,68 zł / dochody ogółem 253.539.929,12 zł
- 2021 r. 29 % dochody własne 80.368.189,54 zł / dochody ogółem 280.467.277,37 zł
- 2022 r. 35 % dochody własne 93.362.342,22 zł. / dochody ogółem 270.317.833,80 zł
- 2023 r. 38 % dochody własne 102.411.684,97 zł / dochody ogółem 270.284.420,33 zł

Wydatki budżetu gminy zostały zrealizowane w kwocie 284.513.526,05 zł, tj. 96,40 % wykonania planu, a wydatki majątkowe wykonane zostały w kwocie 40.481.357,43 zł, a więc inwestycyjna aktywność gminy, czyli udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem, osiągnął w 2023 r. poziom 14 %.

Dla porównania w poszczególnych latach poziom ten wynosił: w 2020 r. – 12 %, w 2021 r. – 10 %, w 2022 r. – 9,5 %, w 2023 r. – 14%.

Zadłużenie Gminy Czechowice-Dziedzice na dzień 31.12.2023 r. z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 23.344.903,59 zł, co stanowi 8,6 % wykonanych dochodów. W 2023 r. spłata z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek została wykonana w kwocie 2.979.106,17 zł.

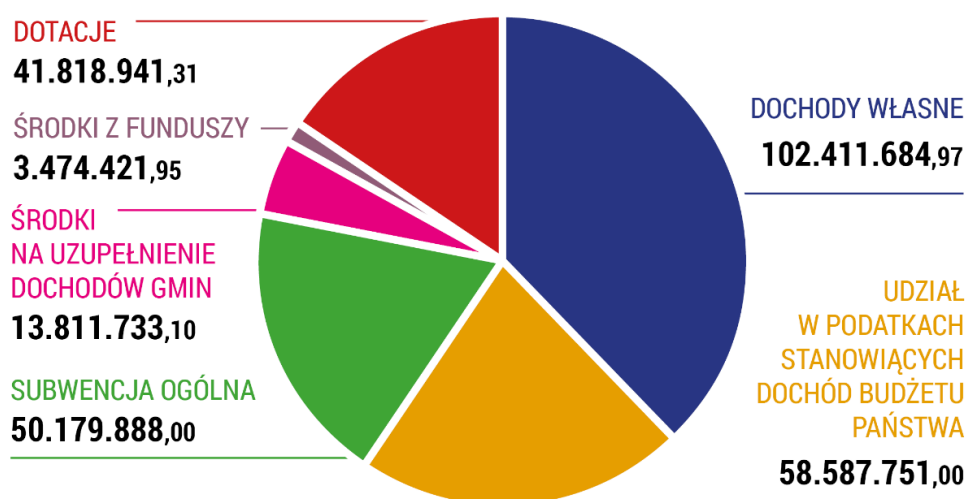
4.2 Wykonanie budżetu Gminy

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych. Dochodami mogą być również środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, które nie podlegają zwrotowi, środki z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach. W 2023 roku Gmina otrzymała dodatkowe dochody z tytułu uzupełnienia subwencji ogólnej na uzupełnienie dochodów gmin w kwocie 13.811.733,10 zł. w tym 885.635,10 na nagrodę specjalną z okazji 250. rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej.

Struktura wykonania dochodów zrealizowanych w 2023 roku:

- dochody własne	102.411.684,97 zł
- udział w podatkach stanowiące dochód budżetu Państwa	58.587.751,00 zł
- subwencja ogólna	50.179.888,00 zł
- środki na uzupełnienie dochodów gmin	13.811.733,10 zł
- dotacje na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień	1.685.038,75 zł
- dotacje na zadania zlecone	15.749.568,22 zł
- dotacje na zadania własne	4.109.431,54 zł
- środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	327.836,16 zł
- środki z Funduszu Pomocy	3.131.585,79 zł
- środki z Funduszu Pracy	15.000,00 zł
- dotacje i środki z tytułu art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 uofp	968.978,59 zł
- dotacje i środki na inwestycje	19.305.924,21 zł

Wykonanie dochodów budżetu gminy za 2023 r.

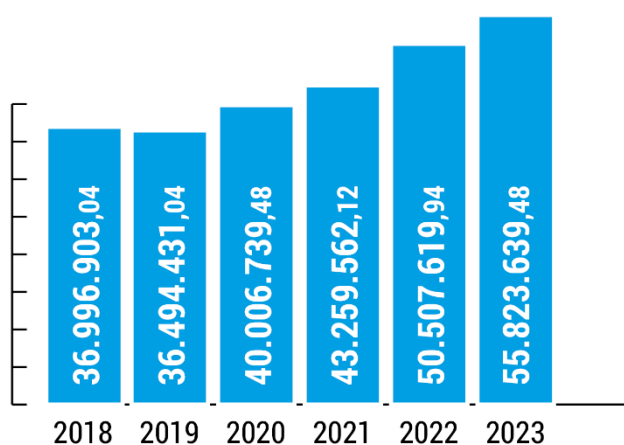
Dochody własne budżetu gminy pochodzą z podatków i opłat, sprzedaży i dzierżawy mienia komunalnego, usług, dochodów jednostek budżetowych. Najważniejszym źródłem dochodów własnych budżetu gminy jest wpływ z podatku od nieruchomości.

W naszej gminie stawki podatku od nieruchomości pozostawały bez zmian przez długi okres, jednak od roku 2020 stawki te ulegają zwiększeniu. Przyczyną dokonywania zmiany wysokości stawki podatku od nieruchomości jest wzrost górnych granic kwotowych stawek podatku od nieruchomości ogłaszanych na podstawie Obwieszczenie Ministra Finansów oraz wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych. Podkreślić należy, że Gmina Czechowice-Dziedzice mimo podwyższenia stawek podatku nie osiągnęła poziomu górnych stawek kwotowych określonych przez Ministra Finansów.

W roku 2023 z tytułu podatku od nieruchomości wpłynęło dochodów na łączną kwotę 55.823.639,48 zł, w tym od osób fizycznych 9.832.064,47 zł, od osób prawnych 45.991.575,01 zł.

Z tytułu podatku rolnego wpłynęło dochodów na kwotę 710.834,56 zł, w tym od osób fizycznych 701.063,56 zł, a od osób prawnych 9.771,00 zł, natomiast z tytułu podatku leśnego gmina uzyskiwała dochód w wysokości 50.895,66 zł (wpłaty od osób fizycznych wyniosły 5.003,66 zł, od osób prawnych 45.892,00 zł).

Wpływy z tytułu podatku od nieruchomości w latach 2018-2023

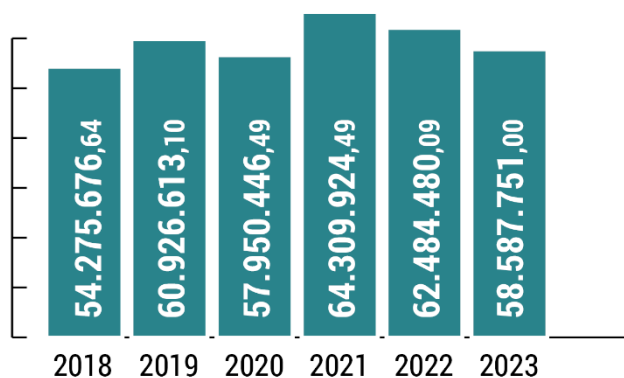

Ważnym i znaczącym źródłem dochodów gminy są *udziały* we wpływach z *podatku dochodowego* od osób fizycznych oraz z *podatku dochodowego* od osób prawnych. Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy, wynosi 39,34% i jest to stawka podstawowa określona w ustawie, jednak zostaje ona pomniejszona o wskaźnik określony w przepisach, obliczany corocznie.

Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku posiadających siedzibę na obszarze gminy, wynosi 6,71%.

W 2023 r. dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 46.126.490,00 zł, a dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły 12.461.261,00 zł.

Wpływy z tytułu udziałów w podatkach stanowiące dochód budżetu Państwa w latach 2018-2023

W ramach projektów i zadań realizowanych z udziałem środków zewnętrznych Gmina Czechowice-Dziedzice uzyskała dochody w wysokości 20.274.902,80 zł (w tym dotacje i środki na zadania inwestycyjne 19.305.924,21 zł, dotacje i środki z tytułu art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 uofp w kwocie 968.978,59 zł). Dochody z majątku, czyli wpływy ze sprzedaży, dzierżawy, zasiliły budżet gminy w 2023 r. kwotą 34.578.744,31 zł.

Wydatki budżetu gminy za 2023 r. zostały zrealizowane w kwocie 284.513.526,05 zł, co stanowi 96,40 % planu wydatków.

Realizacja wydatków budżetu Gminy Czechowice-Dziedzice w 2023 r. przedstawiała się następująco:

- wydatki majątkowe	40.481.357,43 zł,
- pozostałe wydatki	244.032.168,62 zł,
w tym:	
<i>wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>113.680.386,99 zł</i>
<i>dotacje dla gminnych instytucji kultury</i>	<i>6.783.156,60 zł,</i>
<i>wydatki na obsługę długu</i>	<i>1.422.304,58 zł,</i>
<i>pozostałe dotacje</i>	<i>14.500.679,87 zł.</i>

Realizując Budżet Gminy za 2023 r. został spełniony wymóg wynikający z art. 242 ust.2 i ust. 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki. Z zastrzeżeniem, że wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 tej ustawy, w przypadku gdy środki nie zostały przekazane w danym roku budżetowym. Za rok 2023 wykonanie budżetu zamknęło się nadwyżką operacyjną w kwocie 5.621.135,78 zł.

4.3 Wykonanie wydatków majątkowych

Wydatki majątkowe budżetu obejmują wydatki inwestycyjne, w tym zakupy inwestycyjne oraz dotacje celowe przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie kosztów

realizacji konkretnych inwestycji oraz wydatki na zakup i objęcie akcji i wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Podstawą dokonywania wydatków jest plan wydatków, który wynika z uchwały budżetowej, a którego pozycje stanowią nieprzekraczalny limit. Realizacja planu wydatków majątkowych Gminy Czechowice-Dziedzice w kwocie 41.175.097,68 zł w roku budżetowym 2023 r. osiągnęła poziom 98,32 % wykonania planu.

Zrealizowane inwestycje 2023 r. w poszczególnych działach:

Dział 600 Transport i łączność kwota	13.333.391,63 zł
Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa	6.341.165,69 zł
Dział 710 Działalność usługowa	49.807,26 zł
Dział 750 Administracja publiczna	185.081,39 zł
Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8.771.345,50 zł
Dział 801 Oświata i wychowanie	5.623.868,51 zł
Dział 851 Ochrona zdrowia	170.000,00 zł
Dział 852 Pomoc społeczna	302.876,00 zł
Dział 853 Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	10.000,00 zł
Dział 855 Rodzina	14.475,87 zł
Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4.668.315,17 zł
Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	266.792,00 zł
Dział 926 Kultura fizyczna	744.238,41 zł

Główne pozycje budżetu w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
dochody ogółem				
<i>plan</i>	245.682.588,54	268.474.561,34	282.759.351,45	266.771.417,65
<i>wykonanie</i>	253.539.929,12	280.467.277,37	270.317.833,80	270.284.420,33
<i>% wykonania planu</i>	103,20 %	104,47 %	95,60 %	101,32 %
<i>dochody z majątku</i>	2.716.714,23	2.986.210,94	3.960.044,78	4.578.744,31
wydatki ogółem				
<i>plan</i>	262.246.400,63	281.149.079,47	291.788.409,79	295.129.582,69
<i>wykonanie</i>	251.985.559,66	265.936.838,05	266.602.040,42	284.513.526,05
<i>% wykonania planu</i>	96,09 %	94,59 %	91,37 %	96,40 %

	2020	2021	2022	2023
wydatki majątkowe				
<i>plan</i>	31.687.239,32	34.713.328,76	26.129.558,06	41.175.097,68
<i>wykonanie</i>	30.721.081,83	26.567.442,23	25.211.980,55	40.481.357,43
<i>% wykonania planu</i>	96,95 %	76,53 %	96,49 %	98,32 %
rozchody				
<i>plan</i>	2.188.433,63	2.858.598,19	3.016.379,19	3.004.106,17
<i>wykonanie</i>	2.188.433,63	2.858.598,19	3.016.379,19	2.979.106,17
<i>% wykonania planu</i>	100%	100 %	100 %	99,17 %
zadłużenie	25.399.757,90	22.541.159,71	19.524.780,52	23.344.903,59
<i>procent wykonania dochodów</i>	10 %	8 %	7,2 %	8,6 %

4.4 Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Czechowice-Dziedzice na 2023 r. została przyjęta uchwałą nr LVII/684/22 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 20 grudnia 2022 r.

Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Czechowice-Dziedzice uchwalona została na lata 2023-2041 i w jej skład wchodzi wieloletnia prognoza finansowa i wykaz przedsięwzięć do wieloletniej prognozy finansowej.

Poszczególne pozycje budżetowe, tzn. dochody, wydatki przychody i rozchody ujęte w prognozie, wynikały z wcześniej podjętych decyzji odnośnie zamierzeń inwestycyjnych, remontowych oraz możliwości pozyskania środków unijnych. Ze względu na charakter działań realizowanych przez Gminę dane dotyczące poszczególnych pozycji budżetowych ulegały ciągłym zmianom i dlatego też Wieloletnia Prognoza Finansowa była aktualizowana zarówno w zakresie przepływów finansowych jak i realizowanych przedsięwzięć.

Wieloletnia Prognoza Finansowa opracowana została również w oparciu o założenia przyjęte przez Ministerstwo Finansów. W szczególności wykorzystano dane makroekonomiczne, dotyczące prognoz w zakresie dynamiki PKB oraz kształtowania średniorocznej dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych (inflacji).

Na koniec 2023 roku została zachowana relacja, wynikająca z regulacji zawartej w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, zgodnie z którą planowane obciążenia, wynikające ze spłaty długu jednostki samorządu terytorialnego w stosunku do planowanych dochodów ogółem budżetu tej jednostki w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym (w okresie objętym prognozą finansową), nie mogą być większe, niż dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań ustalony dla poszczególnych lat,

co stanowi warunek konieczny do uchwalenia budżetu. Z opracowanej wieloletniej prognozy finansowej gminy wynika, że w latach 2023-2041 jest spełniona ta relacja.

4.5 Realizacja budżetu jednostek pomocniczych Gminy

Gmina Czechowice-Dziedzice posiada w swoich strukturach 12 jednostek pomocniczych w skład których wchodzi 3 sołectwa (Ligota, Bronów i Zabrzeg) oraz 9 osiedli (Osiedle „Barbara”, Osiedle „Centrum”, Osiedle „Czechowice Górne”, Osiedle „Dziedzice”, Osiedle „Lesisko”, Osiedle „Południe”, Osiedle „Północ”, Osiedle „Renardowice”, Osiedle „Tomaszówka”). Uchwałami Rady Miejskiej określono statuty poszczególnych jednostek pomocniczych.

Budżet Gminy Czechowice-Dziedzice w pewnym zakresie jest budżetem obywatelskim, w którym corocznie przeznaczają się środki do dyspozycji zarządów osiedli i rad sołeckich. Mieszkańcy na zebraniach decydują o zadaniach, jakie mają być realizowane w ich najbliższym otoczeniu.

W 2023 roku łączny plan jednostek pomocniczych wynosił 910 000 zł, w tym 55.812,38 zł to łączne środki z funduszu sołeckiego. Plan zrealizowano w 99,54 %. Wykonanie na koniec roku wyniosło 905.791,95 zł, w tym 55.772,62 zł wydatkowano na zadania finansowane w ramach funduszu sołeckiego.

Wykonanie budżetu poszczególnych jednostek pomocniczych przedstawia poniższe zestawienie:

1. Osiedle Barbara	– plan 82.701,00 zł; wykonanie 82.684,88 zł
2. Osiedle Renardowice	– plan 55.828,00 zł; wykonanie 55.827,78 zł
3. Osiedle Północ	– plan 44.363,00 zł; wykonanie 44.363,00 zł
4. Osiedle Dziedzice	– plan 37.461,00 zł; wykonanie 37.461,00 zł
5. Osiedle Centrum	– plan 68.497,00 zł; wykonanie 68.455,57 zł
6. Osiedle Lesisko	– plan 34.565,00 zł; wykonanie 34.440,45 zł
7. Osiedle Tomaszówka	– plan 48.225,00 zł; wykonanie 47.321,97 zł
8. Osiedle Południe	– plan 111.924,00 zł; wykonanie 111.435,51 zł
9. Osiedle Górne	– plan 94.449,00 zł; wykonanie 94.445,75 zł
10. Sołectwo Bronów	– plan 50.839,00 zł; wykonanie 50.839,00 zł
11. Sołectwo Zabrzeg	– plan 129.757,00 zł; wykonanie 129.675,66 zł
12. Sołectwo Ligota	– plan 151.391,00 zł; wykonanie 148.841,38 zł.

Szczegółowe informacje finansowe zawiera *Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Czechowice-Dziedzice za 2022 rok*.

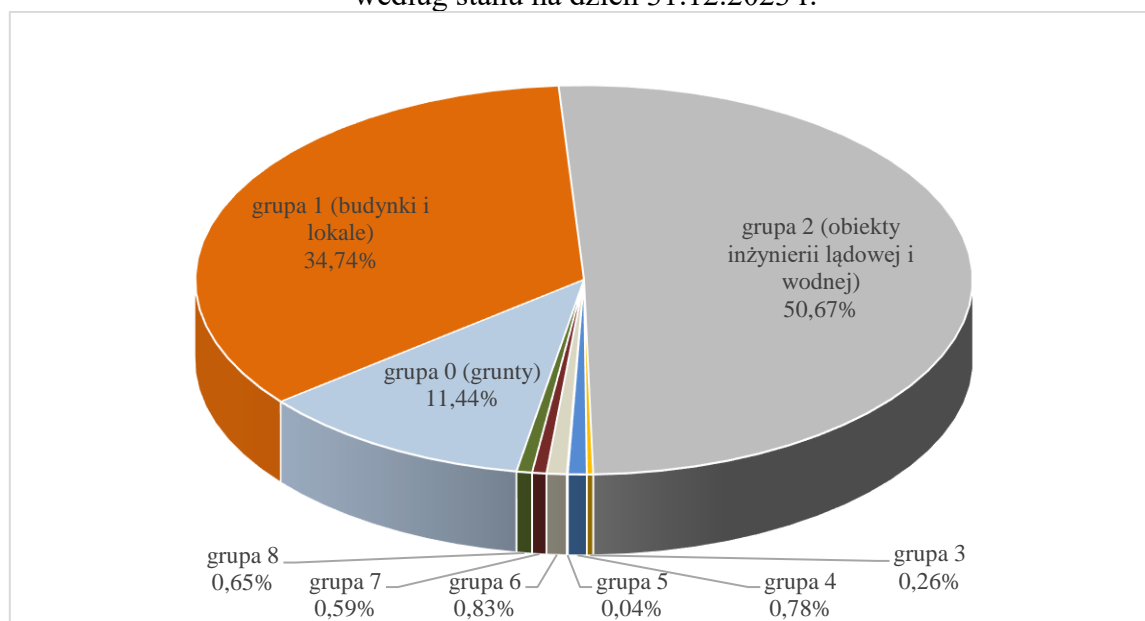
5 MIENIE KOMUNALNE

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym mieniem komunalnym jest własność i inne prawa majątkowe, należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw.

Mienie komunalne Gminy Czechowice-Dziedzice jako majątek gminny, zgodnie z klasyfikacją środków trwałych, zostało podzielone na następujące grupy rodzajowe:

Grupa rodzajowa		Wartość brutto	
Nr grupy rodzajowej	Nazwa	Stan na dzień 31.12.2022 r. [zł]	Stan na dzień 31.12.2023 r. [zł]
0	grunty	47 840 134,75	51 286 571,70
1	budynki i lokale oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego	144 690 646,69	155 721 650,53
2	obiekty inżynierii lądowej i wodnej	220 368 871,72	227 125 856,53
3	kotły i maszyny energetyczne	1 079 929,62	1 178 588,27
4	maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	3 543 795,70	3 489 635,12
5	maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	151 981,93	190 292,35
6	urządzenia techniczne	3 364 538,75	3 732 620,02
7	środki transportu	2 335 771,23	2 653 321,52
8	narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, gdzie indziej niesklasyfikowane	2 742 887,41	2 903 561,52
Razem		426 118 557,80	448 282 097,56

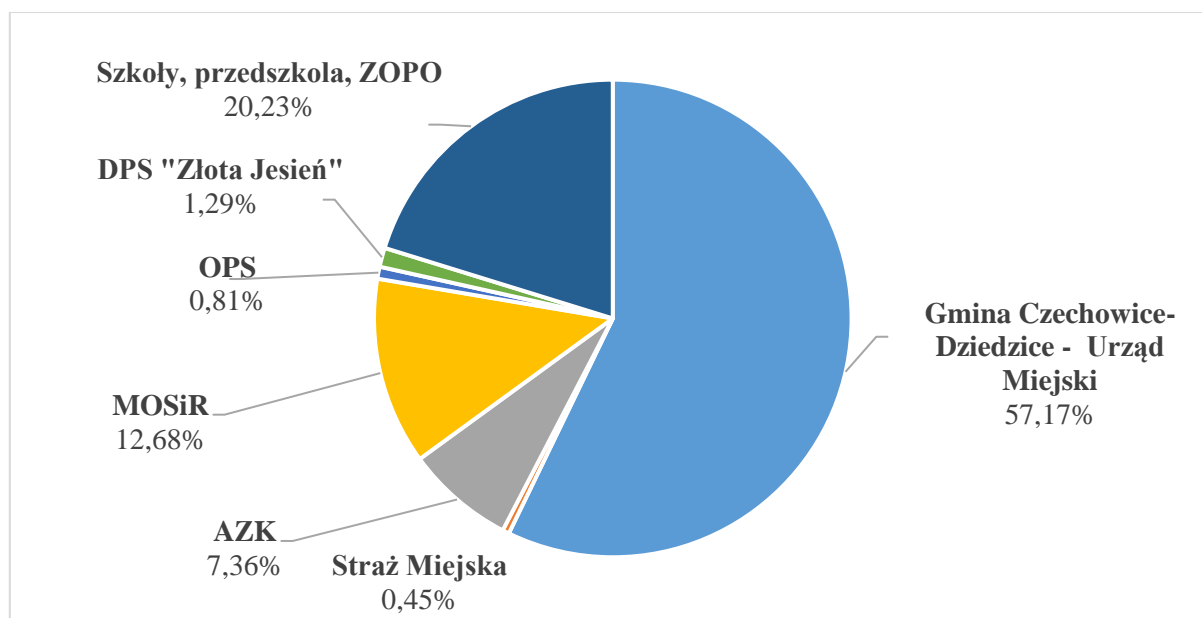
Struktura wartości środków trwałych w podziale na grupy rodzajowe według stanu na dzień 31.12.2023 r.

Mieniem komunalnym zarządzają lub administrują jego bezpośredni dysponenti, wśród których wyszczególnia się następujące jednostki organizacyjne wykonujące zadania z zakresu:

- edukacji publicznej (dziesięć przedszkoli, jedenaście szkół podstawowych, trzy zespoły szkolno-przedszkolne),
- zarządzania placówkami oświatowymi – Zespół Obsługi Placówek Oświatowych w Czechowicach-Dziedzicach (ZOPO),
- pomocy społecznej i wspierania rodzin – Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach (OPS), Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień” w Czechowicach-Dziedzicach (DPS „Złota Jesień”),
- porządku publicznego i bezpieczeństwa – Straż Miejska w Czechowicach-Dziedzicach,
- kultury fizycznej i rekreacji ruchowej – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Czechowicach-Dziedzicach (MOSiR),
- administrowania: lokalami mieszkalnymi, socjalnymi, użytkowymi i budynkami stanowiącymi własność lub współwłasność Gminy Czechowice-Dziedzice, targowiskiem miejskim, cmentarzem komunalnym, nieczynnym składowiskiem odpadów po rekultywacji – Administracja Zasobów Komunalnych w Czechowicach-Dziedzicach (AZK),
- administracji publicznej, wynikające z zadań własnych Gminy, zadań zleconych na mocy ustaw lub przejętych przez Gminę na podstawie zawartych porozumień – Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach.

Struktura udziałów wartości środków trwałych mienia gminnego dla poszczególnych jednostek organizacyjnych według stanu na dzień 31.12.2023 r.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. Gmina Czechowice-Dziedzice była właścicielem udziałów / akcji w następujących spółkach:

Nazwa spółki	Liczba udziałów/akcji	Wartość udziałów/akcji [zł]
Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach	50 688 (udziały)	50 688 000,00
Mostostal Zabrze – Holding S.A. z siedzibą w Zabrzu	40 434 (akcje)	40 434,00
Górnośląska Akcelerator Przedsiębiorczości Rynkowej Spółka z o.o. z siedzibą w Gliwicach	2 400 (udziały)	2 100 000,00
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach	140 460 (udziały)	14 046 000,00
Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o.	9 842 (udziały)	9 842 000,00
Spółdzielnia Socjalna CZECHO-BEST z siedzibą w Czechowicach-Dziedzicach	1 (udział)	900,00
	Podsumowanie	76 717 334,00

Wartość majątku Gminy Czechowice-Dziedzice na dzień 31 grudnia 2022 r., obejmującego środki trwałe oraz udziały i akcje w spółkach prawa handlowego, wynosiła 502 835 891,80 zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 524 999 431,56 zł, zatem w odniesieniu do stanu na koniec roku poprzedniego nastąpił wzrost majątku Gminy Czechowice-Dziedzice o około 4,41 %.

6 STRATEGIA ROZWOJU GMINY

W dniu 29 listopada 2022 r. Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach uchwalała nr LVI/661/2022 przyjęła Strategię Rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku.

Strategia rozwoju gminy jest długookresowym planem działania, określającym strategiczne cele rozwoju gminy i przyjmującym takie kierunki oraz priorytety działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych.

Strategia Rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej przygotowanej na potrzeby tej strategii oraz określa w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

W Strategii Rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku sformułowano następującą wizję: *Czechowice-Dziedzice to gmina atrakcyjna do życia, z dobrym klimatem inwestycyjnym łączącym tradycje przemysłowe z nowoczesnością i poszanowaniem środowiska naturalnego, prowadząca kompleksową politykę międzypokoleniową, wspierająca aktywność mieszkańców, w której strategiczne zarządzanie rozwojem oparte jest na podejściu systemowym i dialogu z interesariuszami.*

Misja Gminy Czechowice-Dziedzice, określona w strategii rozwoju, brzmi następująco: *Czechowice-Dziedzice szanującym środowisko naturalne inkubatorem aktywności, kreatywności i przedsiębiorczości.*

Zarówno opracowanie strategii rozwoju, jak i jej realizacja jest wspólną sprawą całej społeczności lokalnej. Dlatego też przy opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku zastosowano model partycypacyjno-ekspercki, zapewniający szeroki udział interesariuszy (mieszkańców, radnych Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach, rad osiedli i sołeckich, przedstawicieli środowiska akademickiego, organizacji pozarządowych, ekspertów dziedzinowych, przedsiębiorców, reprezentantów służb mundurowych i jednostek podległych gminie), którzy są zarówno kreatorami, jak i beneficjentami rozwoju gminy.

Istotny wkład w opracowanie strategii rozwoju wnieśli członkowie Rady Ekspertów ds. Opracowania Strategii Rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice do 2030 roku, którzy są przedstawicielami różnorodnych środowisk, w tym m.in. organizacji pozarządowych, ekspertów dziedzinowych, środowiska akademickiego, przedsiębiorców, służb mundurowych i jednostek podległych gminie. Dzięki ich zaangażowaniu, doświadczeniu zawodowemu i wiedzy eksperckiej, kluczowy dla naszej Gminy dokument strategiczny jest trafną odpowiedzią na potrzeby rozwojowe Gminy Czechowice-Dziedzice i aspiracje jej interesariuszy.

7 ŁAD PRZESTRZENNY

Gmina posiada aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice. W dniu 30 maja 2017 r. Rada Miejska podjęła uchwałę nr XXXIV/379/17 w sprawie uchwalenia nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice. Studium obejmuje całą powierzchnię Gminy. Obecnie trwają prace planistyczne nad zmianą fragmentów studium oraz planami zagospodarowania przestrzennego w oparciu o ww. studium. Ostatnia ocena aktualności studium podjęta była uchwałą nr LIV/510/14 Rady Miejskiej z dnia 16 września 2014 r.

7.1 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na koniec roku 2023, jak rok wcześniej, Gmina posiadała 25 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmując swym zakresem około 74,72 % powierzchni gminy. Poszczególne uchwały zamieszczone są na stronie internetowej Urzędu Miejskiego (www.bip.czechowice-dziedzice.pl, zakładka planowanie przestrzenne – obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Ostatnia ocena aktualności planów podjęta była uchwałą Rady Miejskiej w 2014 roku (uchwała nr LIV/510/14). Nowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalane są nadal na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice, uchwalonego w 2017 roku, o którym mowa wcześniej.

W związku ze zmianami, wprowadzonymi w 2023 r. w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Gmina planuje w 2024 r. przystąpić do sporządzenia „planu ogólnego”.

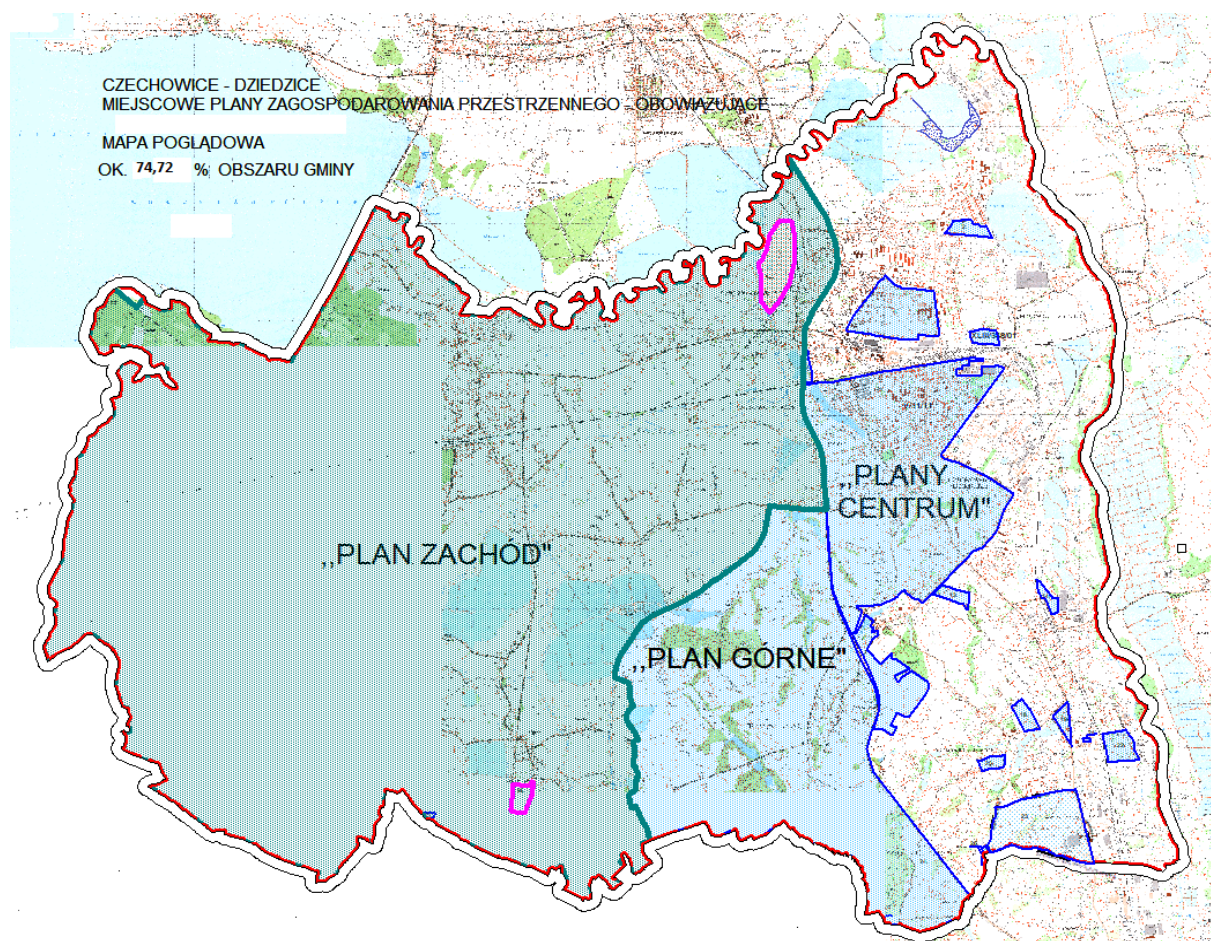
Lista obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

Lp.	Przedmiot i zakres ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Nr uchwały i data jej podjęcia przez Radę Miejską w Czechowicach-Dziedzicach	Powierzchnia objęta planem [ha]
1	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej teren położony przy ulicy Drzymały	XLIII/348/01 23.10.2001	3,99
2	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny pomiędzy ulicami: Pawią, Sokolą, Żurawią i Lipowską - (Plan 5)	XII/90/03 27.05.2003	4,76
3	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny pomiędzy ulicami: Lipowską, Oliwną oraz zachodnią granicą działki nr 2688/1 - (Plan 47)	XII/91/03 27.05.2003	3,30
4	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny położone w sąsiedztwie ulic: Pasieki i Kopernika – (Plan 60)	XIII/102/03 10.07.2003	4,93
5	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej działki położone w pobliżu ul. Świerkowej - (Plan 3)	XIV/120/03 16.09.2003	0,76
6	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny pomiędzy ulicami: Miarki, Piasta, trasa DK-1 oraz istniejącą linią kolejową – (Plan 54)	XVII/184/03 09.12.2003	3,01
7	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny położone pomiędzy ulicami: Traugutta, Asnyka, Szkolną i Narutowicza – (Plan VII)	XXV/294/04 02.07.2004	42,44
8	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny położone w sąsiedztwie ulic: Bestwińskiej i Chłodnej – (Plan 6)	XLIX/519/06 04.09.2006	3,04
9	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice obejmującej tereny położone w rejonie ulic Świerkowej, Zawilej i Legionów	XLIX/419/10 5.10.2010	53,64
10	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny położone w Ligocie w rejonie ulic: Wapienickiej, Woleńskiej i Dworskiej	IV/24/11 25.01.2011	5,91

11	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru Gminy Czechowice Dziedzice obejmującej tereny położone w rejonie południowej części centrum miasta Czechowice-Dziedzice	LII/567/18 10.07.2018	15,46
12	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części zachodniej obszaru Gminy Czechowice-Dziedzice – PLAN ZACHÓD	XL/353/13 16.07.2013	3.695,62
13	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmujący tereny rozgraniczone ulicami: Rumana, Górnica oraz południowymi granicami działek nr 4506/9 oraz 4074/(70, 74, 76, 78, 79, 81, 122, 125) – (PLAN XVIII)	XVII/181/03 09.12.2003 zm. XL/354/13 16.07.2013	6,14
14	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru Gminy Czechowice-Dziedzice obejmującej tereny centrum miasta położone na południe od torów kolejowych - CENTRUM II	XLIX/548/18 22.05.2018 zm. XL/465/21 31.08.2021	266,37 2,20 – pow. zmiany
15	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny położone pomiędzy ulicami: Legionów, Lipowską i Kamionka	X/72/15 09.06.2015	4,21
16	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice położonego w rejonie Osiedla „Czechowice Górne”	XV/114/15 27.10.2015	741,98
17	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru Gminy Czechowice-Dziedzice obejmującej tereny centrum miasta położone na południe od torów kolejowych - CENTRUM I - etap 1	XXVIII/306/16 20.12.2016	2,7
18	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice obejmującej działkę nr 3122/115 położoną przy ul. Junackiej – (PLAN 23)	XVII/173/03 09.12.2003	0,19
19	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice obejmującej tereny położone w sąsiedztwie ulic: Junackiej i Komorowickiej – (PLAN 4)	XVII/168/03 09.12.2003	8,49
20	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru Gminy Czechowice-Dziedzice obejmującej tereny centrum miasta położone na południe od torów kolejowych – CENTRUM I - etap 2	LII/566/18 10.07.2018	96,7
21	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru Gminy Czechowice- Dziedzice obejmującej tereny w rejonie oczyszczalni ścieków	LIV/590/18 25.09.2018	20,23

22	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru gminy Czechowice-Dziedzice, obejmującej tereny położone pomiędzy ulicą Hrabiego Kotulińskiego, ulicą Cichą i DK1	VI/32/19 29.01.2019	34,30
23	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice dla określonych terenów w rejonie Czechowice Górne po zachodniej stronie DK1 – etap 2	XVIII/185/19 17.12.2019	31,8
24	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego części obszaru Gminy Czechowice-Dziedzice obejmującej tereny w rejonie „Stawu Kopalniak” i „Stawu Pław Dolny”	XXVIII/310/20 29.09.2020	6,75
25	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice dla określonych terenów w rejonie Czechowice Górne po zachodniej stronie DK1 – etap 1	XXXII/387/21 26.01.2021	22,00

Pokrycie gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:

Trwają prace nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego zachodniej części gminy. W 2023 roku przedmiotowy plan podlegał uzgodnieniom m.in. z wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi z zakresu gruntów III klas bonitacyjnych. Ministerstwo ze względu na duże obciążenie podobnymi sprawami, znacząco wpłynęło na wydłużenie procedury planistycznej. Przedmiotowy plan zostanie przedstawiony Radzie Miejskiej do uchwalenia w 2024 roku.

8 ZASOBY MATERIALNE GMINY

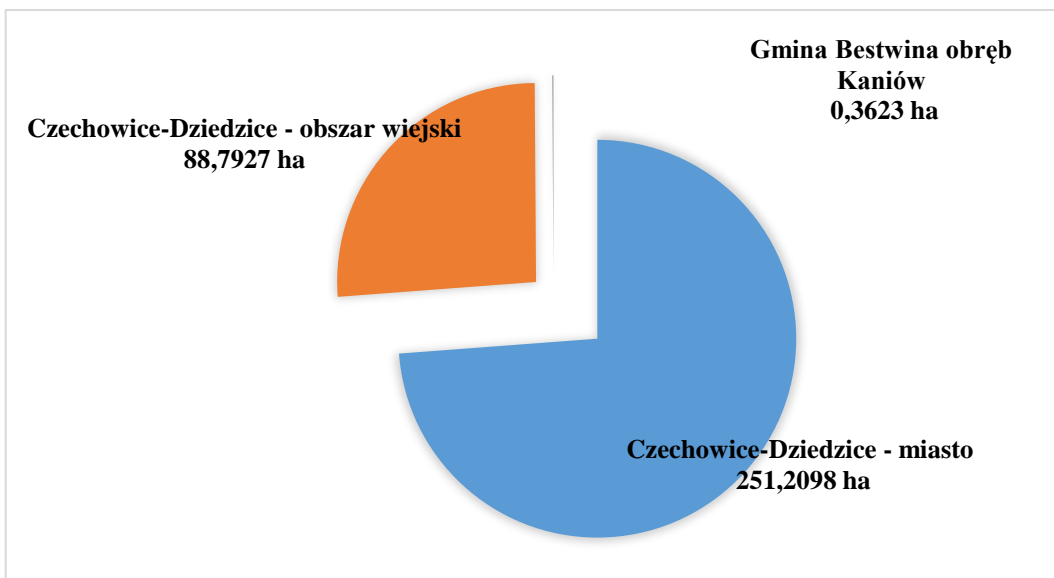
8.1 Informacja o gminnym zasobie nieruchomości

Do gminnego zasobu nieruchomości, zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy. Zasobem tym gospodaruje Burmistrz Czechowic-Dziedzic, w szczególności poprzez: ewidencjonowanie tych nieruchomości, zapewnienie ich wycen, zabezpieczanie ich przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, naliczanie należności za nieruchomości udostępniane oraz windykację tych należności, współpracę z innymi organami, zbywanie, nabywanie, wydzierżawianie, wynajmowanie, użyczenie, podejmowanie czynności w postępowaniach sądowych, składanie wniosków o zakładanie ksiąg wieczystych dla nieruchomości gminnych oraz o wpisy w księgach wieczystych, sporządzanie planu wykorzystania zasobu.

8.1.1 Stan ewidencji nieruchomości

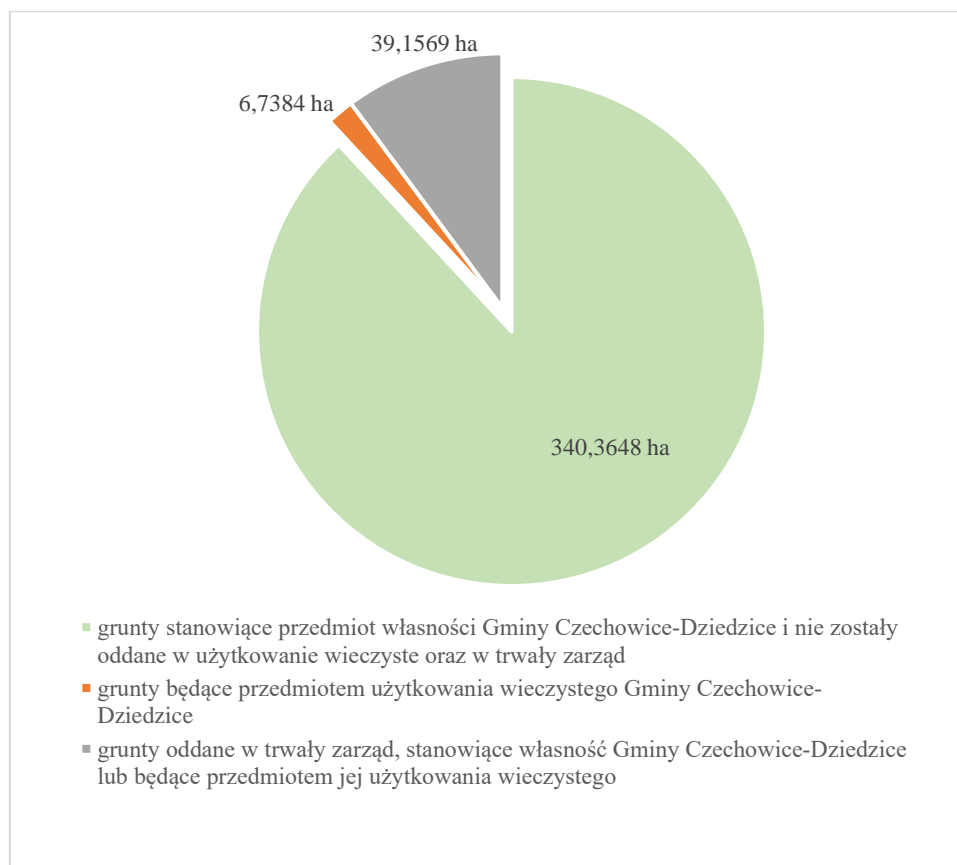
Ewidencjonowanie gminnego zasobu nieruchomości obejmuje w szczególności: oznaczenie nieruchomości, ich powierzchni, księgi wieczystej, określenie przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu - w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wskazanie daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste, informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości i toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych. Gminny zasób nieruchomości obejmuje:

- grunty stanowiące przedmiot własności Gminy Czechowice-Dziedzice (i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz w trwałe zarząd), których ogólna powierzchnia wynosiła: 346,8855 ha, w tym:

- grunty będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Czechowice-Dziedzice, których ogólna powierzchnia wynosiła: 6,6750 ha,
- grunty oddane w trwałe zarząd, stanowiące własność Gminy Czechowice-Dziedzice lub będące przedmiotem jej użytkowania wieczystego, których ogólna powierzchnia wynosiła: 39,1569 ha.

Struktura powierzchniowa gminnego zasobu nieruchomości:

Ewidencjonowaniu podlegają również grunty (nie wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości) stanowiące własność Gminy Czechowice-Dziedzice i oddane w użytkowanie wieczyste, których ogólna powierzchnia na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła: 23,2220 ha.

8.1.2 Sposób zarządzania nieruchomościami gminnymi

Nieruchomości gminne zarządzane są bezpośrednio przez Burmistrza Czechowic-Dziedzic bądź dyrektorów jednostek organizacyjnych, działających w sposób określony w ich statutach w odniesieniu do powierzonych im nieruchomości (w formie trwałego zarządu lub przekazanych do administrowania) w zakresie opisanym w części dotyczącej informacji o stanie mienia.

W przypadku spraw majątkowych Gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących m.in. zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony i gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość - Burmistrz Czechowic-Dziedzic dokonuje tych czynności wyłącznie za zgodą Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach.

8.1.3 Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami

Gospodarowanie nieruchomościami gminnymi, to w szczególności:

- zbywanie prawa własności lub prawa wieczystego użytkowania,
- nabywanie w drodze wykupu, darowizny, pierwokupu, komunalizacji na wniosek,
- zamiana nieruchomości,
- obciążanie ograniczonymi prawami rzeczowymi, które wymagają uzyskania zgody Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach, a także:
- przekształcenie prawa użytkowania wieczystego,
- wydzierżawianie, wynajmowanie, użyczenie,
- oddawanie w trwałe zarząd,
- nabywanie w drodze zasiedzenia, ustawowego dziedziczenia,
- nabywanie z mocy prawa, na podstawie:
 - ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych,
 - ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa,
 - ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną,
 - ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
 - ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych,
 - ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych.

Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami gminnymi w 2023 r. obejmowały:

- 1) nabycie prawa własności gruntów z mocy prawa – 131 działek,

- 2) nabycie udziału w prawie własności gruntu z mocy prawa – w 1 działce,
- 3) wykup prawa własności gruntów – 3 działki,
- 4) nieodpłatne nabycie gruntów w drodze umów cywilnych – 8 działek,
- 5) nabycie prawa własności gruntu w drodze zasiedzenia – 1 działka,
- 6) sprzedaż nieruchomości gruntowych – 12 działek,
- 7) sprzedaż nieruchomości lokalowych mieszkalnych na rzecz ich dotychczasowych najemców - 2 lokale,
- 8) sprzedaż prawa użytkowania wieczystego gruntu – 1 działka,
- 9) zbycie prawa własności gruntów z mocy prawa – 2 działki,
- 10) przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego na cele mieszkaniowe w prawo własności tego gruntu – 1 działka,
- 11) przywrócenie gruntu do gminnego zasobu nieruchomości w związku z wygaśnięciem prawa użytkowania wieczystego tego gruntu – 1 działka.

Ogólna powierzchnia gruntów gminnego zasobu nieruchomości objętych dzierżawą wynosiła na dzień 31.12.2023 r. - 42,6403 ha.

8.2 Gospodarka lokalami komunalnymi

Zasób mieszkaniowy gminy obejmuje łącznie 582 lokale, tym:

- lokale komunalne: 428
- lokale socjalne: 140
- pomieszczenia tymczasowe: 8
- lokale zamienne: 0

W roku 2023 zawarto 21 umów, w tym: 10 - lokale komunalne, 9 - lokale socjalne i 2 - pomieszczenia tymczasowe. Dokonano zamiany 1 lokalu komunalnego i sprzedano 2 lokale komunalne.

Statystyka lokali użytkowych przedstawia się następująco:

- Ilość lokali użytkowych ogółem: 164
- Ilość zawartych umów na najem lokali użytkowych: 13
- Ilość wolnych lokali: 43

Zadłużenie na dzień 31 grudnia 2023 r. obejmowało:

- łączne zadłużenie:
 - zaległość główna: 3.090.432,70 zł
 - odsetki: 963.799,08 zł
 - koszty procesu: 384.321,48 zł
 - odsetki od kosztów procesu: 15.068,63 zł

z czego:

- w zakresie lokali mieszkalnych:
 - liczba zadłużonych osób: 319

- zaległość główna: 3.089.039,58 zł
- odsetki: 963.228,21 zł
- koszty procesu: 384.321,48 zł
- odsetki od kosztów procesu: 15.068,63 zł

Razem: 4.451.657,90 zł

- w zakresie lokali użytkowych:
 - liczba zadłużonych osób: 3
 - zaległość główna: 1.393,12 zł
 - odsetki: 570,87 zł

Razem: 1.963,99 zł

Do sądu skierowano 36 pozwów o zapłatę czynszu i odszkodowań. Do komornika skierowano 53 wnioski o egzekucję należności. Wystąpiono do sądu z 1 pozwem o eksmisję, sąd wydał 1 wyrok eksmisyjny, wykonano 1 eksmisję.

Spisano 22 umowy o spłatę należności w ratach. Na dzień 31 grudnia 2023 r. spłacane były 53 umowy, a łączna kwota zaległości pozostałych do zapłaty wyniosła: 642.732,22 zł. W 2023 roku w ramach lokalnego programu osłonowego pomocy finansowej Gminy Czechowice-Dziedzice dla osób zadłużonych zamieszkujących w gminnym zasobie mieszkaniowym spisano 1 umowę o spłatę należności w ratach, 1 umowa została zerwana.

Kosztom 369.364,95 zł wyremontowano mieszkania, dokonano napraw oraz usunięto awarie w lokalach mieszkalnych w budynkach w administracji AZK oraz w mieszkaniach wspólnot mieszkaniowych i Czechowickiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Na przeprowadzenie napraw i usunięcie awarii w lokalach użytkowych wydatkowano 274.900,58 zł.

Zrealizowano następujące inwestycje:

- *Rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego Zespołu Szkół Specjalnych w Czechowicach-Dziedzicach na potrzeby administracyjne i społeczne*

Wykonano roboty budowlane i instalacyjne w zakresie rewitalizacji zabytkowego budynku w Czechowicach-Dziedzicach, współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Regionalnego w ramach RPO WSL 2014-2020. Dokonano zakupów niezbędnego wyposażenia. Montaż finansowy zadania: 192.338,83 zł (środki własne Gminy) oraz 3.799.059,78 zł (pożyczka BGK)

- *Budowa altany rekreacyjnej przy Domu Kultury w Ligocie*

Wykonanie altany rekreacyjnej w kształcie ośmiokąta o powierzchni 35m² wraz z montażem nowych ławek przy Domu Kultury w Ligocie.

Łączna wartość: 45.895,00 zł

– *Zagospodarowanie terenu wokół budynku przy ul. Legionów 59a w zakresie modernizacji nawierzchni placu, garażu gospodarczego i ogrodzenia panelowego*

Zakres zadania obejmował: wykonanie oraz montaż garażu z konstrukcji stalowej, wykonanie i montaż ogrodzenia panelowego, wykonanie nawierzchni asfaltowej wraz z oznaczeniem miejsc parkingowych, wykonanie nawierzchni z kostki brukowej o powierzchni 86 m².

Łączna wartość: 107.114,49 zł

– *Wymiana kotłów węglowych w zabudowie wielorodzinnej*

Udzielono dotacji celowa z budżetu na montaż kotłów gazowych w 7 mieszkaniach oraz przeprowadzono kontrolę przewodów kominowych w zasobach AZK

Łączna wartość: 144.999,76 zł

– *Termomodernizacja budynku byłego Zespołu Szkół Specjalnych z przeznaczeniem na Administrację Zasobów Komunalnych w Czechowicach-Dziedzicach*

Wykonano roboty instalacyjne i roboty budowlane, dotyczące termomodernizacji budynku oraz modernizację systemu ogrzewania byłego ZSS przy ul. Legionów 59 w Czechowicach-Dziedzicach.

Montaż finansowy zadania: 978.750,70 zł (dofinansowanie UE) oraz 209.924,85 zł (środki własne Gminy)

– *Modernizacja nawierzchni drogi wewnętrznej wokół budynku przy ul. Legionów 187a w Czechowicach-Dziedzicach*

Zrealizowano prace ziemne brukarskie ciągu pieszo jezdnego wokół budynku filii biblioteki i poczty.

Łączna wartość: 68.999,00 zł

– *Zmiana sposobu ogrzewania budynku przy ul. Legionów 187a wraz z wykonaniem przyłącza gazowego*

Zakres rzeczowy zadania obejmował opracowanie dokumentacji projektowej wewnętrznej instalacji gazowej, uzgodnienia branżowe, wykonanie przedmiotowej instalacji gazowej, kontrolę przewodów kominowych.

Łączna wartość: 37.040,55 zł

– *Wykonanie rozdziału przyłącza kanalizacyjnego do lokalu użytkowego przy ul. Do Zapory 30 w Zabrzegu*

Wykonanie przyłącza kanalizacji sanitarnej do części usługowej budynku.

Łączna wartość: 13.610,00 zł

Informacje o remontach budynków mieszkalnych i lokali użytkowych oraz inwestycjach zawiera także *Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Czechowice-Dziedzice za 2023 rok.*

8.3. Program opieki nad zabytkami

Gmina po raz ostatni uchwaliła *Program opieki nad zabytkami na lata 2012-2016* uchwałą nr XXIII/199/12 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 29 maja 2012 r.

W 2017 roku został przygotowany nowy *Program opieki nad zabytkami*, jednak w związku z trwającymi uzgodnieniami z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków *Gminnej Ewidencji Zabytków* nie było możliwe zakończenie i zamknięcie nowego *Programu opieki nad zabytkami*. W roku 2018 zakończyły się uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i przyjęto *Gminną Ewidencję Zabytków* zarządzeniem nr 73/18 Burmistrza Czechowic-Dziedzic z dnia 15 maja 2018 r., zmienionym 7 marca 2022 r. zarządzeniem nr 32/22. Na 2024 rok zaplanowano uaktualnienie *Gminnej Ewidencji Zabytków*, a następnie uchwalenie nowego *Programu opieki nad zabytkami*.

W roku 2023 Gmina udzieliła dotacji w wysokości 300.000 zł do prac restauratorsko-konserwatorskich w ramach zadania „Remont elewacji i sklepień oraz remont konstrukcji dachu nawy i prezbiterium w zabytkowej świątyni p.w. św. Katarzyny przy ulicy Kopernika 42 w Czechowicach-Dziedzicach”. Kościół pw. św. Katarzyny w Czechowicach-Dziedzicach jest wpisany do rejestru zabytków wraz z wyposażeniem pod pozycją A-29/60. Gmina wcześniej udzieliła dotacji:

- w 2021 roku w wysokości 230.570 zł dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. N.M.P. Wspomożenia Wiernych w Czechowicach-Dziedzicach (w tym 180.000 zł zostało przekazane Gminie na ten cel przez Starostę Bielskiego),
- w 2019 roku w wysokości 200.000 zł dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Katarzyny w Czechowicach-Dziedzicach i 50.000 zł dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Józefa w Zabrzegu,
- w 2018 roku w wysokości 50.000 zł dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. N.M.P. Wspomożenia Wiernych w Czechowicach-Dziedzicach i dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Józefa w Zabrzegu,
- w 2016 roku w wysokości 20.664 zł na renowację kolumny Matki Bożej ustawionej w Ligocie przy ul. Czechowickiej 60 oraz 12.000 zł dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Katarzyny w Czechowicach-Dziedzicach.

Zgodnie z przepisami prawa Gmina co roku przesyła informację o udzielonych dotacjach na prace konserwatorsko-restauratorskie do właściwych instytucji.

8.4 Program rewitalizacji Gminy

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji.

W dniu 27 czerwca 2017 r. Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach przyjęła Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice, który został później zaktualizowany zgodnie z uchwałą Nr VIII/64/19 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 26 marca 2019 r. Program oparty jest na zaleceniach wskazanych zarówno w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r., jak i w „Zasadach wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”.

Z uwagi na zakończenie horyzontu czasowego procesu rewitalizacji, przeprowadzanego w oparciu o ww. program, w dniu 22.11.2023 r. zawarto umowę z wykonawcą Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice i rozpoczęto prace nad nowym dokumentem, który jest opracowywany w oparciu o zapisy ustawy o rewitalizacji.

Pierwszy etap prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice, zainicjowany w 2023 r., obejmuje:

1. Przeprowadzenie analizy dokumentu Program Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice.
2. Przeprowadzenie pełnej diagnozy całego obszaru gminy, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji, przy wykorzystaniu obiektywnych i weryfikowalnych mierników i metod badawczych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań. Przeprowadzenie analizy i diagnozy sytuacji w sferze społecznej, tj. zbadanie natężenia koncentracji negatywnych zjawisk, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego. Przeprowadzenie analizy i diagnozy sytuacji w innych sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej (art. 9 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji). Wskazanie terenów cechujących się kryzysem społecznym.

Zakończenie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Czechowice-Dziedzice planowane jest na listopad 2024 r.

9 INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

9.1 Publiczny transport zbiorowy

Czechowice-Dziedzice posiadają komunikację miejską, organizowaną przez Gminę za pośrednictwem Urzędu Miejskiego – Biura Publicznego Transportu Zbiorowego. Przewozy realizowane są przez operatora, będącego podmiotem wewnętrznym – Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o. (spółka ze 100% udziałem Gminy Czechowice-Dziedzice). Zasady realizacji przewozów reguluje umowa z dnia 27 maja 2014 r. PKM otrzymuje rekompensatę za wykonywanie przedmiotu umowy. W dniu 31 grudnia 2020 r. zawarto porozumienie międzygminne regulujące zasady prowadzenia publicznego transportu zbiorowego pomiędzy Miastem Bielsko-Biała a Gminą Czechowice-Dziedzice.

Komunikacja miejska obejmuje 10 linii autobusowych zwykłych (dodatkowa linia kursuje w okresie świąta Wszystkich Świętych). Sieć komunikacji miejskiej obejmuje miasto i sołectwa gminy Czechowice-Dziedzice, a także obsługuje dojazd do miasta Bielsko-Biała (na podstawie porozumienia) i gminy Jasienica (na podstawie uzgodnienia). Do Czechowic-Dziedzic dojeżdżają także (na podstawie tego samego porozumienia) dwie linie komunikacji

miejskiej, organizowane przez Miasto Bielsko-Biała, a obsługiwane przez Miejski Zakład Komunikacji w Bielsku-Białej. Na terenie Czechowic-Dziedzic kursują także linie innych przewoźników. Istotne znaczenie, z punktu widzenia mobilności miejskiej i powiązań transportowych na obszarze gminy i z sąsiednimi miejscowościami, mają połączenia komunikacji powiatowej, organizowanej przez Beskidzki Związek Powiatowo-Gminny, a realizowane przez operatora – Komunikacja Beskidzka w Bielsku-Białej S.A. Na przystankach usytuowano 86 wiat przystankowych. W centrum Czechowic-Dziedzic, w bezpośrednim sąsiedztwie dworca kolejowego, przy ul. Towarowej, znajduje się dworzec autobusowy, będący własnością gminy. Dworzec został przebudowany w 2017 roku. Przebudowa obejmowała wymianę nawierzchni i wybudowanie czterech nowoczesnych peronów do obsługi podróźnych. Z dworca korzystają wszyscy przewoźnicy obsługujący komunikację miejską i lokalną. Na dworcu zainstalowane są tablice systemu dynamicznej informacji pasażerskiej, znajduje się tu również punkt sprzedaży biletów PKM.

Gmina Czechowice-Dziedzice w ramach projektu „Z zapalem przeciw zmianom klimatu – zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice”, dofinansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 (w ramach programu „Środowisko, Energia i Zmiany klimatu”, obszar programowy: Klimat) i współfinansowanego z budżetu państwa za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zrealizowała zadanie w postaci wykonania jednego zielonego przystanku autobusowego oraz dziesięciu zielonych ścian przystanków.

Zakupiono i zamontowano także 12 nierdzewnych stojaków na rowery w trzech lokalizacjach przystankowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice.

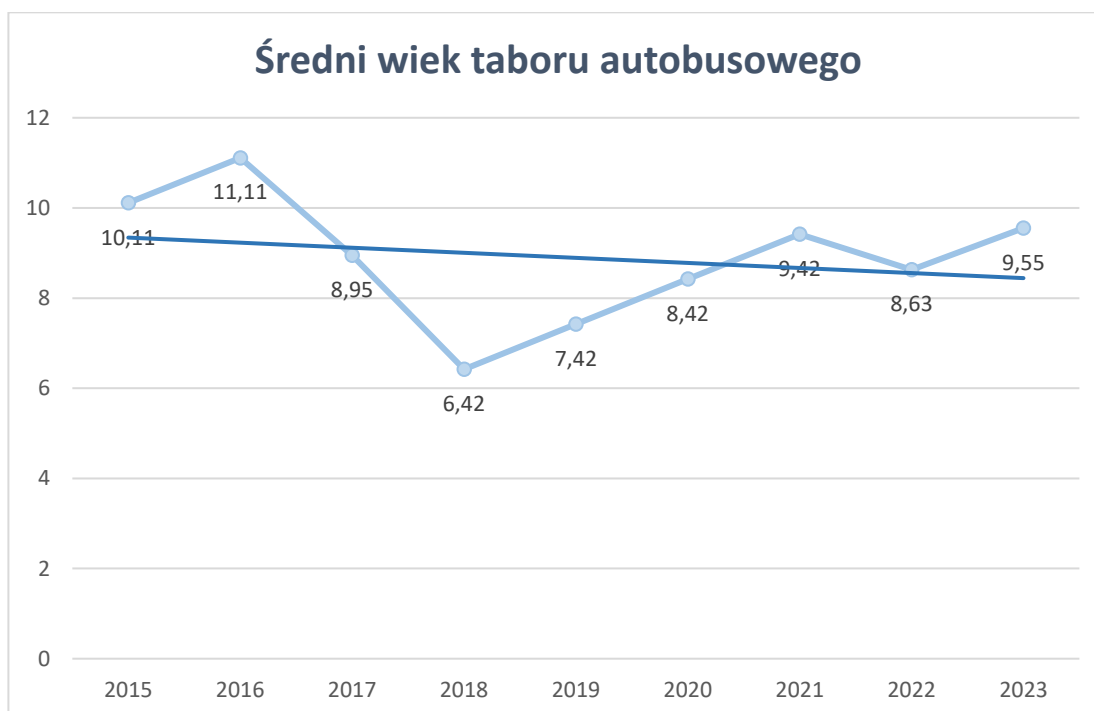
9.2. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej

9.2.1 Dane podstawowe

W dniu 31.12.2023 r. PKM zatrudniał 65 osób, w tym 55 mężczyzn i 10 kobiet. Spółka posiada tabor autobusowy, obejmujący 21 pojazdów, w tym jeden autobus zabytkowy.

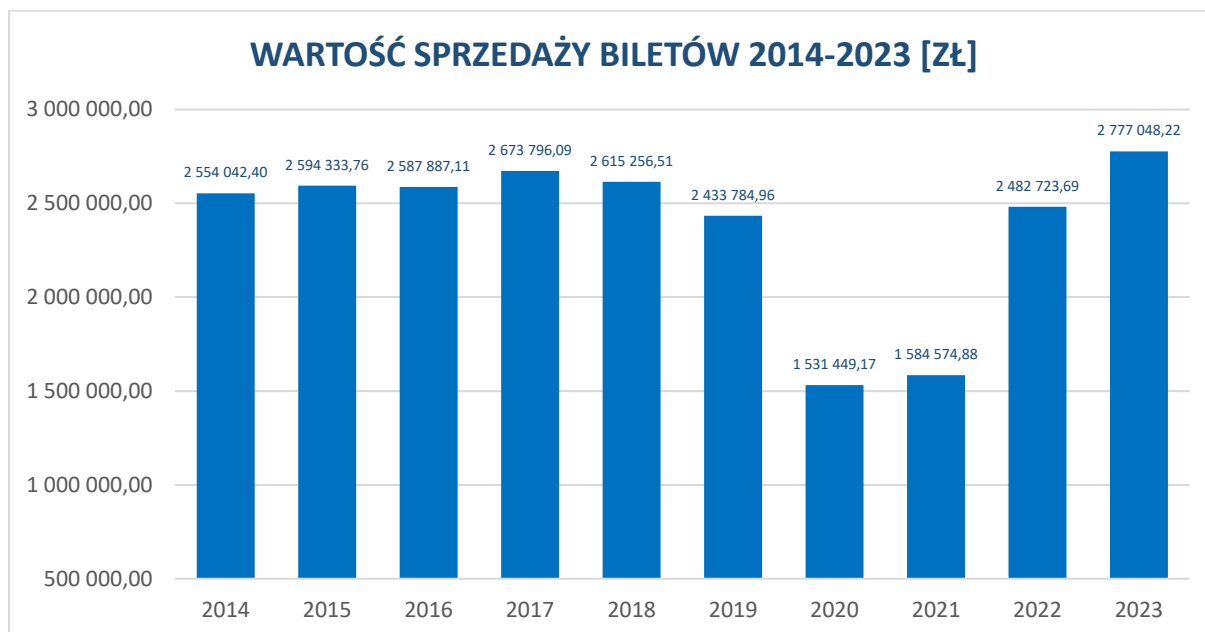
Lp.	Nr garażowy	Marka i model	Rok produkcji	Norma emisji spalin
1.	01	SOLARIS URBINO 10	2009	EURO 5
2.	02	SOLARIS URBINO 10	2010	EURO 5
3.	03	SOLARIS URBINO 12	2012 (autobus zakupiony 2023)	EURO 5
4.	04	SOLARIS URBINO 18 ELECTRIC	2022	NAPĘD ELEKTRYCZNY
5.	05	SOLARIS URBINO 18 ELECTRIC	2022	NAPĘD ELEKTRYCZNY
6.	06	SOLARIS URBINO 12	2008	EURO 4

7.	07	SOLARIS URBINO 12	2014 (autobus zakupiony 2023)	EURO 6
8.	08	SOLARIS URBINO 12	2010	EURO 5
9.	09	IKARUS 260.59E	1997 (autobus zabytkowy)	EURO 0
10.	11	SOLARIS URBINO 12	2008	EURO 4
11.	12	SOLARIS URBINO 12	2010	EURO 5
12.	13	SOLARIS URBINO 12	2010	EURO 5
13.	21	IVECO DAILY 50C15	2005	EURO 3
14.	22	SOLARIS URBINO 12	2007	EURO 4
15.	32	SOLARIS URBINO 12 IV	2017	EURO 6
16.	33	SOLARIS URBINO 12 IV	2017	EURO 6
17.	34	SOLARIS URBINO 12 IV	2017	EURO 6
18.	35	SOLARIS URBINO 12 IV	2017	EURO 6
19.	36	SOLARIS URBINO 12 HYBRID	2018	NAPĘD HYBRYDOWY
20.	37	SOLARIS URBINO 12 HYBRID	2018	NAPĘD HYBRYDOWY
21.	38	SOLARIS URBINO 12 HYBRID	2018	NAPĘD HYBRYDOWY

ROK	PLANOWANE WZKM*	WYKONANE WZKM	WYKONANIE WZKM W %
2021	1.095.536	1.099.929	100,40
2022	1.093.694	1.094.519	100,07
2023	1.092.347	1.090.707	99,85

*WZKM – wozokilometry

9.2.2 Działania inwestycyjne

Budowa kontenera sanitarno-socjalnego

Na pętli autobusowej przy kopalni Silesia stanął nowy kontener sanitarno-socjalnego, który cechuje praktyczność, minimalizm i nowoczesny design. Obiekt składa się z aneksu kuchennego, jadalni i toalety. Dodatkowo wyposażony jest w klimatyzację, zabezpieczenia antywłamaniowe i całodobowy monitoring. Podstawowym celem nowego kontenera jest poprawienie warunków pracy kierowców autobusów.

Montaż i uruchomienie instalacji fotowoltaicznej (PV)

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach sp. z o.o., przewodnicząca Radzie Klastra Zielonej Energii Czechowice-Dziedzice, zakończyło prace związane z posadowieniem na terenie zajezdni autobusowej instalacji fotowoltaicznej o mocy 49,56 kW. Ekologiczna i nowoczesna instalacja PV - wyposażona w panele bifacjalne, wykorzystujące również energię światła odbitego lub rozproszonego - pozwala na produkcję „zielonej energii” w miejscu jej zużycia. Spółka już posiada dwa autobusy elektryczne w swojej

flocie wraz z infrastrukturą do ich ładowania i planuje dalszą wymianę autobusów dieslowskich na bezemisyjne „elektryki”.

Opisane działania wpisują się w prowadzoną przez Gminę Czechowice-Dziedzice politykę energetyczną, opartą o rozwój energetyki rozproszonej, nowoczesnych technologii jej pozyskiwania, w tym OZE, oraz racjonalnego wykorzystywania lokalnych zasobów i źródeł energii. Inwestycja zostanie sfinansowana ze środków WFOŚiGW w Katowicach, dzięki uzyskanej przez Spółkę zgodzie na dofinansowanie zadania pn. „Zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej dla lokalizacji zajezdni autobusowej PKM w Czechowicach-Dziedzicach przy ulicy Michała Drzymały 16”, realizowanego w ramach Programu „50 kW na start”, wspierającego przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii dla przedsiębiorców.

Automatyczna myjnia autobusowa

W listopadzie 2023 roku uruchomiono nowoczesną, w pełni automatyczną myjnię portalową firmy Sultof. Konstrukcja myjni wykonana jest ze stali nierdzewnej, wyposażona w dwie zoptymalizowane do potrzeb szczotki myjące, system wysokociśnieniowy mycia wstępnego, system dostępu do myjni i identyfikacji pojazdu oraz - co bardzo istotne - ekologiczny i oszczędny system zamkniętego obiegu wody, umożliwiający oszczędność zużycia wody i generowania ścieków. Wprowadzony przez producenta myjni system, będący częścią technologii myjni, pozwala na redukcję zużycia wody nawet do 90%. Czas mycia autobusu o długości 12 m to tylko nieco ponad 4 minuty.

Zakup dwóch używanych autobusów marki Solaris Urbino 12

W lutym 2023 roku zakupiono używany autobus marki Solaris Urbino 12, rok produkcji 2012, wyposażony w silnik diesla DAF PR, spełniający normę emisji spalin Euro 5. W październiku 2023 roku zakupiono używany autobus marki Solaris Urbino 12LF, rok produkcji 2014, wyposażony w silnik diesla DAF PR, spełniający normę emisji spalin Euro 6.

9.2.3 Planowane działania inwestycyjne związane z pozyskaniem środków zewnętrznych

Spółka podjęła działania zmierzające do pozyskania środków w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet III. Fundusze Europejskie dla zrównoważonej mobilności, RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR), Działanie nr 3.1 Zakup taboru autobusowego/trolejbusowego – ZIT, tryb wyboru: ZIT Subregionu Południowego na dofinansowanie projektu pn.: „Rozwój elektromobilnej komunikacji miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach”, w ramach którego planuje zakup 4 autobusów klasy MAXI wraz z infrastrukturą ładowania.

Spółka złożyła wnioski o dofinansowanie zakupu dwóch autobusów elektrycznych klasy MAXI wraz z infrastrukturą do ich ładowania w ramach naboru organizowanego przez NFOŚiGW, 6.2. Zeroemisyjny transport, Zielony transport publiczny (2023).

9.2.4 Inne działania PKM

29 stycznia 2023 roku odbył się 31 finał WOŚP, w tym dniu wolontariusze jeździli komunikacją miejską za darmo – na podstawie legitymacji wolontariusza. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach włączyło się w akcję poprzez wirtualną skarbonkę i stacjonarną puszkę, dostępną w punkcie sprzedaży biletów.

W ramach wizyty studyjnej PKM odwiedzili studenci pierwszego roku Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej o kierunku transport. 20 marca 2023 oraz 5 października 2023 roku odbyły się wizyty studyjne uczniów IV klasy Zespołu Szkół Technicznych i Licealnych o profilu technik logistyk. Uczniowie i studenci zapoznali się

z funkcjonowaniem podmiotu, realizującego zadania z zakresu publicznego transportu zbiorowego.

21 lutego w programie Dzień Dobry TVN wyemitowano reportaż o kierowcy-olimpijczyku, panu Marku Witkowskim, pracującym w PKM. Reportaż przybliżył widzom historię kariery sportowej kajakarza, brązowego medalisty olimpijskiego z Sydney, ukazując również jego codzienną pracę jako kierowcy autobusu komunikacji miejskiej.

19 maja 2023 roku PKM wziął czynny udział w 6. Czechowickiej Nocy Kultury, zapewniając transport uczestnikom imprezy unikatowym zabytkowym autobusem marki Ikarus 260.59E.

3 czerwca 2023 roku Spółka po raz kolejny wzięła czynny udział w imprezie plenerowej pn. „Zapaleńcy 2023 – Aktywny Dzień Dziecka”. Cała impreza nawiązywała do roku kopernikańskiego. W strefie Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach, zaprezentowane zostały dwa autobusy komunikacji miejskiej, zabytkowy Ikarus 260.59E oraz Solaris Urbino 18 Electric, którego wnętrze zostało wystylizowane na nieboskłon. Dodatkowo, w pojazdach na dzieci czekały liczne konkursy i nagrody. Najmłodszy uczestnicy Dnia Dziecka zostali zaproszeni do przejścia wraz z opiekunami "ścieżki wzorowego pasażera", która polegała na „zakupie” okolicznościowego biletu, pokazaniu go kierowcy i skasowaniu w kasowniku. Następnie podczas „kontroli biletów” otrzymywali pamiątkowy dyplom oraz okolicznościową pieczętkę.

1 września Spółka testowała miejski autobus MAN Lion's City E z napędem elektrycznym. Jest to pojazd o długości 12,2 m, wyposażony w 3 pary drzwi dwuskrzydłowych. Zasilany jest baterią o pojemności 480 kWh. Jak zaznacza producent, dzięki przemyślanemu systemowi zarządzania temperaturą, pojazd zapewnia wyjątkowo dobry komfort, niezależnie od pory roku. Wg producenta autobus MAN Lion's City 12 E gwarantuje zasięg do 270 km przez cały okres życia baterii, a w optymalnych warunkach eksploatacji zasięg ten może być znacznie większy. Za napęd pojazdu odpowiada silnik elektryczny o mocy 160 kW, a ładowanie odbywa się za pomocą wtyczki, w nocy na terenie zajezdni.

Testowany przez PKM autobus dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiada w pełni LED-owe oświetlenie zarówno wewnątrz i na zewnątrz pojazdu oraz całopojazdową klimatyzację. Dodatkowo wyposażony został w oświetlenie ambientowe wnętrza. Poczucie przestronności pasażerom dają duże okna, znacznie większe niż w innych pojazdach, oraz elementy wyposażenia w jasnych barwach. Do dyspozycji pasażerów są fotele o podwyższonym komforcie i miękkim tapicerowaniu.

17 czerwca 2023 r. Spółka testowała autobus elektryczny marki Mercedes-Benz eCitaro w najnowszej odsłonie. Autobus w ramach testów pojawił się na linii nr VII. Autobus został wyposażony w baterie najnowszej generacji NMC3 o pojemności 588kWh i energii dostępnej 420 kWh. Wg producenta autobusu jest to największa na rynku bateria montowana w 12-metrowym autobusie. Tym samym, wg producenta, może zapewnić zasięgi niedostępne dla dotychczasowych konstrukcji. Autobus jest pojazdem dwurdzwiowym, o całkowitej pojemności pasażerskiej na poziomie 72 osób, w tym 31+1 pasażerów siedzących oraz 39 stojących. Testy elektrycznego autobusu Mercedes-Benz eCitaro trwały do 19 czerwca. Czechowice-Dziedzice były pierwszym polskim miastem na trasie testowej tego autobusu.

16 lipca 2023 roku na Lotnisku Muchowiec w Katowicach odbył się zlot zabytkowych autobusów marki Ikarus. W tym wydarzeniu uczestniczył, należący do PKM, zabytkowy Ikarus 260.59E. Wydarzenie przyciągnęło tłumy miłośników zabytkowych pojazdów.

Na terenie zajezdni PKM odbyło się szkolenie strażaków z Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej. W dniach 7-9.08.2023 r. strażacy z PSP zapoznali się szczegółowo m.in. z budową autobusu elektrycznego oraz przewidzianymi przez producenta procedurami bezpieczeństwa, tak aby w nagłej sytuacji móc skutecznie zareagować.

Na zakończenie obchodów 47. Dni Czechowic-Dziedzic - w sobotę i niedzielę - umożliwiono mieszkańcom skorzystanie z regularnych oraz dodatkowych połączeń autobusowych PKM.

W Biuletynie Komunikacji Miejskiej nr 169 z sierpnia 2023 r. ukazał się artykuł autorstwa kierowników PKM, panów Bogdana Kurzawy i Tomasza Korzeniewskiego o wdrożonym w naszych elektrycznych autobusach przegubowych pionierskim i innowacyjnym rozwiązaniu, polegającym na zastąpieniu tradycyjnych lusterek kamerami.

Gmina Czechowice-Dziedzice wraz z PKM popularyzuje ideę Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu oraz Europejskiego Dnia bez Samochodu. Ostatniego dnia Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu, w czwartek 22 września, pasażerowie czechowickiego PKM mogli skorzystać z darmowych przejazdów. Dotyczyło to oczywiście kierowców, którzy zrezygnowali tego dnia z jazdy własnym samochodem, a więc współwłaścicieli i właścicieli samochodów, legitymujących się dowodem rejestracyjnym pojazdu i dokumentem ze zdjęciem, pozwalającym potwierdzić tożsamość.

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach sp. z o.o. zajęło wysokie 9. Miejsce w Ogólnopolskim Rankingu Najlepszych Przedsiębiorstw Komunikacji Miejskiej za rok 2023, organizowanym przez Dziennik Gazeta Prawna. Ranking miał na celu wyłonienie spośród kilkudziesięciu przedsiębiorstw oraz zakładów komunikacyjnych w Polsce tych najlepszych, mających istotny wpływ na rozwój regionów oraz poprawę jakości życia lokalnej społeczności. Jak co roku, szczegółowej analizie zostały poddane zarówno kwestie techniczne, jak i finansowe. Pod uwagę były brane również tzw. dane „miękkie”, czyli współdziałanie firmy w życiu lokalnych społeczności, integracja z nimi, prowadzona polityka jakości, polityka personalna czy też wreszcie udział przedsiębiorstwa w pozyskiwaniu funduszy unijnych. Ranking ma na celu pokazanie czołowych przedstawicieli tak newralgicznych i ważnych w funkcjonowaniu lokalnych społeczności firm, jakimi są przedsiębiorstwa obsługujące transport publiczny. Celem rankingu jest również pokazanie, jak wielki wysiłek firm z naszej branży wkładany jest w codzienną pracę, utrzymanie wysokiej sprawności technicznej taboru i gotowości obsługi pasażerów niezależnie od pory roku.

1 listopada 2023 roku (Święto Wszystkich Świętych), na mocy zarządzenia nr 169/23 Burmistrza Czechowic-Dziedzic z dnia 18 października 2023 r., realizowano bezpłatne przejazdy na wszystkich liniach autobusowych, obsługiwanych przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach sp. z o.o.

Spółka wzięła udział w VII edycji ogólnopolskiej kampanii „BohaterON – włącz historię”, mającej na celu upamiętnienie i uhonorowanie uczestników Powstania Warszawskiego oraz promocję historii Polski XX wieku. Kampania jest realizowana od 2016 roku przez trzy wrocławskie organizacje: Fundację Rosa, Fundację Sensoria i Fundację Pokolenia Kolumbów, których działaniom przyświeca hasło: Pamięć – Edukacja – Pomoc.

6 grudnia 2023 r. na czechowickim dworcu autobusowym w naszym zabytkowym autobusie Ikarus zorganizowaliśmy dla naszych pasażerów „spotkanie z Mikołajem”. Na zainteresowanych czekała świąteczna fotobudka, w której można było uwiecznić ten niezapomniany moment.

9.3 Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej

9.3.1 Inwestycje związane z gospodarką ciepłą

1. Realizacja zadania pod nazwą „Budowa wysokoparametrowego przyłącza ciepłowniczego do budynku mieszkalnego jednorodzinnego”
W ramach zadania wybudowano przyłącze ciepłownicze o długości 8,6 m i średnicy 2xDN32, wykonane w technologii rur preizolowanych. Celem zadania było zaspokojenie potrzeb cieplnych istniejącego budynku jednorodzinnego przy ul. Kasprowicza w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej przy zastosowaniu ekologicznego ciepła systemowego. Zadanie realizowane zostało ze środków własnych Przedsiębiorstwa Inżynierii Miejskiej.
2. Budowa dwóch wysokoparametrowych przyłączy ciepłowniczych o długości odpowiednio 45,34 m i 21,0 m średnicy 2xDN50, wykonanych w technologii rur preizolowanych, prowadzonych od istniejącej w tym rejonie sieci 2xDN65 do budynków wielorodzinnych przy ul. Legionów.
Celem zadania było zaspokojenie potrzeb cieplnych nowo wybudowanych budynków wielorodzinnych w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.
Finansowanie: środki własne.
3. Awaryjna przebudowa sieci ciepłowniczej 2 x DN150 dł. 133 m przy ul. Piłsudskiego.
Celem zadania było zapewnienie ciągłości dostaw ciepła do odbiorców z rejonu ul. Smolnej i Paderewskiego poprzez modernizację wyeksploatowanej awaryjnej sieci kanałowej na sieć w technologii preizolowanej. Finansowanie środki własne.
4. Budowa wysokoparametrowego przyłącza ciepłego 2 x DN32 dł. 27 m do budynku jednorodzinnego przy ul. Plenerowej.

Celem zadania było zapewnienie dostaw ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. Finansowanie: Odbiorca 60%, PIM 40%.

9.3.2 Inwestycje związane z sieciami wodociągowymi

W 2023 wykonano remont odcinka stalowej sieci wodociągowej DN100 poprzez wymianę rurociągu na PE o długości 111 m przy ul. Zacisznej w Ligocie. W 2023 roku zostało zlecone do wykonania opracowanie projektu budowlanego, projektu wykonawczego, projektu organizacji ruchu oraz przedmiaru robót na modernizację sieci wodociągowej wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych przy ul. Bronowskiej, Miłej, Na Wale, Spadzistej w Ligocie, ul. Czyża w Bronowie oraz opracowanie projektu budowlanego, projektu wykonawczego, projektu organizacji ruchu oraz przedmiaru robót na modernizację sieci wodociągowej wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych przy ul. Wapienickiej i ul. Wolnej w Ligocie. Wszystkie planowane i realizowane inwestycje mają na celu poprawę funkcjonowania systemu wodociągowego na terenie sołectw. Wymiana stalowego wodociągu przy ul. Bronowskiej zapewni bezawaryjną dostawę wody do sołectwa Bronów i części Ligoty.

9.3.3 Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie – etap 2.

Projekt został zrealizowany wspólnie przez trzech zamawiających, tj. Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. – beneficjent, PWiK w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o. - podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowanych oraz Gminę Czechowice-Dziedzice (działania poza dofinansowaniem z POIiŚ i umową o dofinansowanie z NFOŚiGW).

Zrealizowany zakres rzeczowy przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach to budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach nieskanalizowanych i przyłączenie nowych użytkowników w Aglomeracji Czechowice-Dziedzice – wybudowano 59,24 km sieci kanalizacji sanitarnej.

Zrealizowany zakres rzeczowy w ramach Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Czechowicach - Dziedzicach Sp. z o.o. to:

- modernizacja sieci wodociągowej przez przebudowę źle funkcjonujących i nieszczelnych odcinków, co ograniczy straty wody w sieci i poprawi niezawodność systemu zaopatrzenia w wodę w Aglomeracji Czechowice-Dziedzice
 - zakup specjalistycznego sprzętu do diagnostyki nieszczelności na sieci wodociągowej.
- Zmodernizowano 25,26 km sieci wodociągowych.

Cele społeczno-gospodarcze projektu:

- wzrost poziomu skanalizowania na obszarze Aglomeracji Czechowice-Dziedzice do 99,9%,
- wzrost liczby użytkowników korzystających ze zbiorczego systemu odprowadzania ścieków o 4.500 RLM,
- liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanego wodociągu, która wyniesie 10.335 osób,
- poprawa standardu i jakości życia mieszkańców,
- poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez redukcję zanieczyszczeń gleby i wód.

Realizację projektu podzielono na kontrakty, w ramach których wykonawcy mieli do zrealizowania projektowanie oraz roboty budowlane:

- Kontrakt III: Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic – Północ oraz w sołectwach: Ligota, Bronów, Zabrzeg. Część 1:

Podzadanie 6: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Centrum Czechowic-Dziedzic w ul. Legionów

Podzadanie 7: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej w Czechowicach-Dziedzicach w ulicy Górniczej

Podzadanie 10: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Dziedzice w ulicach Wierzbowa, Grabowiec

- Kontrakt III: Modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic – Północ Część 2:

Podzadanie 29: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu w części północnej Czechowic-Dziedzic w ulicach: Malczewskiego, Bajeczna, Wyspiańskiego, Szkolna, Michałowicza, Łagodna, Gałczyńskiego i Ligionia

Podzadanie 30: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu w rejonie ulic: Węglowej i Topolowej

- Kontrakt III Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic – Północ oraz w sołectwach: Ligota, Bronów, Zabrzeg. Część 3:

Podzadanie 11: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zabrzeg w ul.: Nadwiślańskiej i Południowej

Podzadanie 12: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Ligota i Bronów w ul.: Graniczna, Złocista

Podzadanie 14: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej w Ligocie w ul.: Żabiej, Rakowej, Ochodzkiej, Bory, Koło, Ligocka

- Kontrakt IV Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic - Południe. Część 1:

Podzadanie 1: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej części południowej Czechowic-Dziedzic, w ulicach: Kamionka, Podlarysz, Krokusów, Chabrowa, Różana, Fiołkowa, Konwalii, Napierskiego, Przebiśnegów, Hiacyntów, Storczyków, Tulipanów, Orchidei, Agawy, Zawila (do Chmielnej), Zamkowa (od nr 61), Słowicza, Jaskółcza, Nowa, Sokola, Krucza, Lipowska, Pawia, Żurawia, Jaśminowa, Laurowa, Oliwna, Kręta, Wrzosowa, Chmielna, Terenowa

Podzadanie 22: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu w części południowej Czechowic-Dziedzic, w ulicach: Kamionka, Chabrowa, Podlarysz, Różana, Fiołkowa, Konwalii, Napierskiego, Zawila, Zawila-boczna, Tulipanowa, Hiacyntów, Przebiśnegów, Terenowa, Krokusów, Lipowska, Kręta, Kręta (wzdłuż DK1), Orchidei

- *Kontrakt IV Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic - Południe. Część 2:*

Podzadanie 2: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej w części południowej Czechowic-Dziedzic, w ulicach: Zamkowa (od ul. Cichy Kącik do nr 59), Partyzantów, Cicha, Bukowa, Cienista, Cichy Kącik, Bażantów, Pawia, Spółdzielcza

Podzadanie 23: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu w części południowej Czechowic-Dziedzic, w ulicach: Cienista, Cicha, Partyzantów, Zamkowa, Jaskółcza, Słowicza, Krucza, Żurawia, Pawia

- *Kontrakt IV Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic - Południe. Część 3.1:*

Podzadanie 3: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej w części południowej Czechowic-Dziedzic, w ulicach: Rolna, Junacka, Rieczna, Kwiecista, Krupnicza, Jastrzębia, Klonowa, Robotnicza, Podwale, Włókiennicza, Brzozowa, Olszyna, Komorowicka

Podzadanie 24: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu w części południowej Czechowic-Dziedzic, w ulicach: Junacka, Komorowicka, Rolna, Włókiennicza, Olszyna, Robotnicza, Kwiecista, Rieczna, Klonowa, Brzozowa

- *Kontrakt IV Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic - Południe. Część 3.2:*

Podzadanie 4 i 5: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Centrum w Czechowicach-Dziedzicach w ulicach: Spokojna, Stawowa, Marzanny, Wiankowa, Dożynkowa, Braterska, Sobótki, Ligocka, Chałupnicza, Szymanowskiego, Chopina

Podzadanie 25: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu na os. Centrum w Czechowicach-Dziedzicach, w ulicach: Ligocka i Dożynkowa

- *Kontrakt IV Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowic-Dziedzic - Południe. Część 3.3:*

Podzadanie 8: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Centrum w Czechowicach-Dziedzicach, w ul. Brzeziny, Podkępie

Podzadanie 9: ZREALIZOWANO

Budowa kanalizacji sanitarnej na os. Czechowice Górne w ulicach: Zamkowa (nr 2 i 3), Mazańcowicka, Kotulińskiego, Kopernika.

Podzadanie 27: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu na os. Centrum w Czechowicach-Dziedzicach w ulicach: Stawowa, Podkępie, Brzeziny, Mazańcowicka.

Podzadanie 28: ZREALIZOWANO

Modernizacja wodociągu na os. Czechowice Górne w ulicach: Mazańcowicka, Kopernika i Zamkowa

Całkowita wartość Projektu wyniosła 95,5 mln zł. Projekt otrzymał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 Priorytet II, Działanie 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM. W dniu 09.03.2017 r. Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. podpisało umowę o dofinansowanie z NFOŚiGW w Warszawie o wartości 47,3 mln zł.

Łączne nakłady netto od początku realizacji projektu, poniesione przez PIM Sp. z o.o., wyniosły 61,3 mln zł, w tym dofinansowanie 37 mln zł; natomiast nakłady poniesione przez PWiK Sp. z o.o. wyniosły 17,6 mln zł w tym dofinansowanie 10,3 mln zł.

Nakłady netto poniesione przez PIM Sp. z o.o. w 2023 r. wyniosły ok. 9,2 mln zł, w tym dofinansowanie ok. 1,2 mln zł, natomiast przez PWiK Sp. z o.o. – ok. 3,5 mln zł, w tym dofinansowanie 0,4 mln zł.

Na dzień 31.12.2023 r. na majątek PIM (środki trwałe) przyjęto 59,24 km sieci kanalizacyjnej, powstałej w wyniku realizacji projektu pn. „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2” (wraz z dodatkowymi zleceniami poza projektem – „dodatkowe sięgacze”) w tym:

w 2021r.:

KIII cz.1 – pzad.7: 43,29 m
KIII cz.1 – pzad.6: 1.206,18 m
KIII cz.3 – pzad.11: 1.343,87 m
KIII cz.3 – pzad.12: 2.282,48 m
KIII cz.3 – pzad.14 i 14A: 4.196,81 m
Łącznie: 9.072,63 m

w 2022r.:

KIII cz. 1 – pzad. 10: 1.530,59 m
KIV cz. 2 – pzad. 2: 10.391,09 m
KIV cz. 3.1 – pzad. 3: 6.392,59 m
KIV cz. 3.2 – pzad. 4: 489,35 m
KIV cz. 3.2 – pzad. 5: 3.990,40 m
KIV cz. 3.3 – pzad. 8: 2.090,27 m
Łącznie: 22.794,02 m

w 2023r.

KIV cz. 1 – pzad. 1: 24.005,06 m
KIV cz. 3.3 – pzad. 8: 2.090,27 m
KIV cz. 3.3 – pzad. 9: 1.282,51 m
Łącznie: 27.377,84 m

Na koniec 2023 r. do nowej sieci kanalizacji sanitarnej, budowanej w ramach 2. etapu przyłączono 980 budynków. W ramach dofinansowania, udzielanego przez Gminę Czechowice-Dziedzice, podłączono 802 budynki. Mieszkańcy indywidualnie wybudowali przyłącza do 178 budynków. PIM eksploatuje 66 szt. przepompowni ścieków.

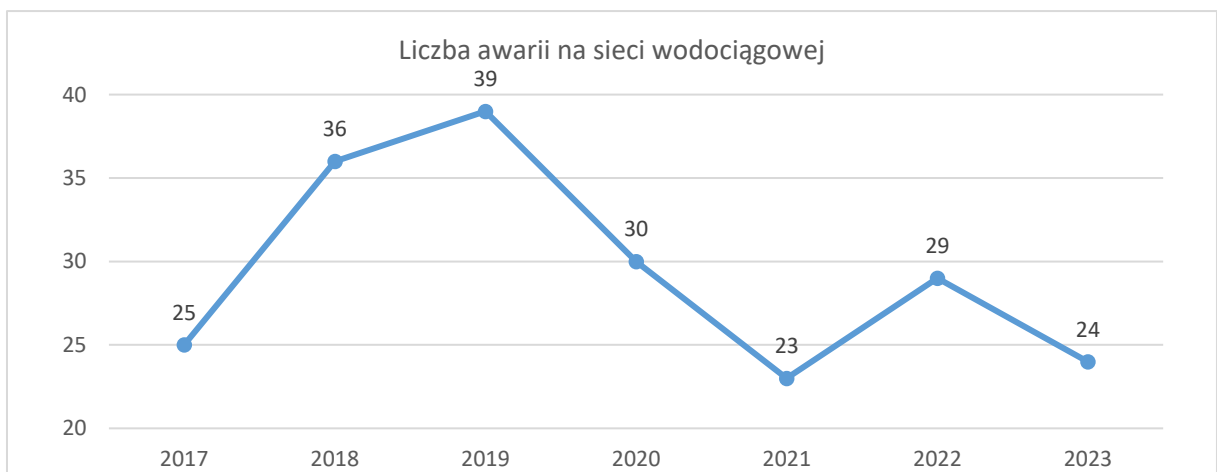
9.3.4 Inwestycje związane z sieciami kanalizacyjnymi

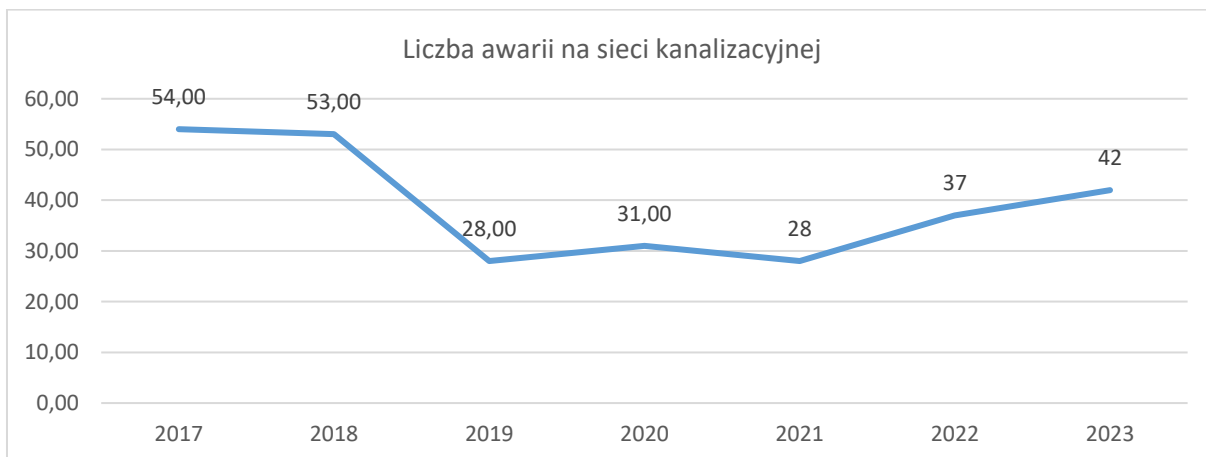
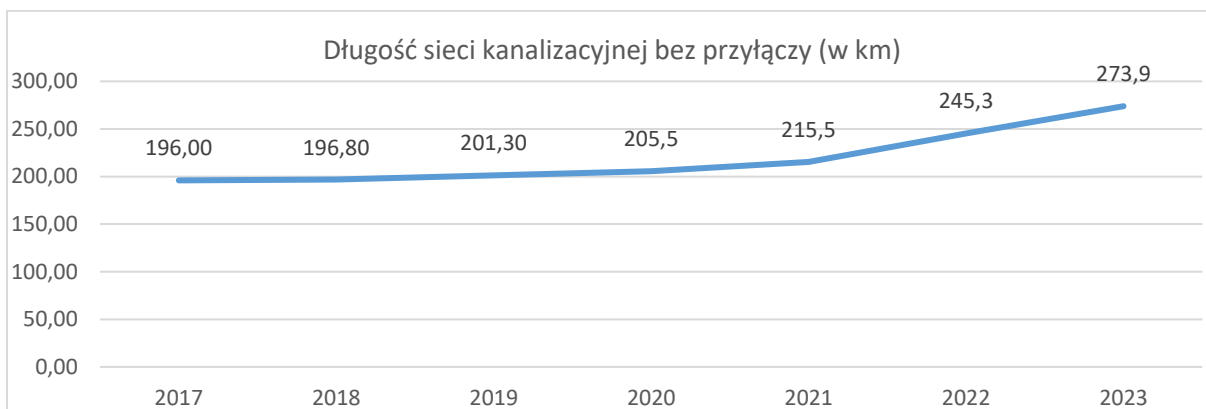
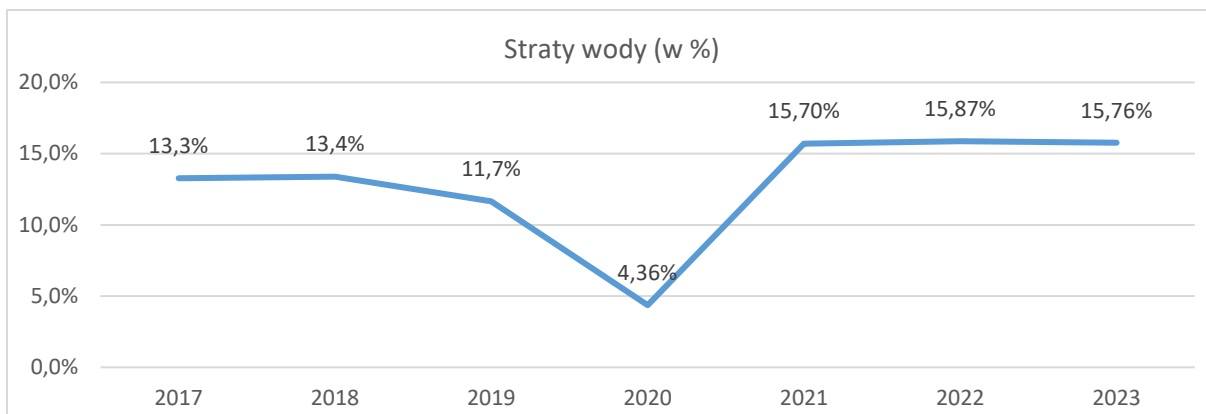
1. Realizacja zadania pn „Podzadania 3B – Budowa rurociągu grawitacyjnego w ulicy Klonowej w celu podłączenia zlewni pompowni PSC19, realizowanej w ramach podzadania 1, ze zlewnią pompowni PSC16, realizowanej w ramach podzadania 3”. W ramach zadania wybudowanych zostało 106,99 m sieci kanalizacyjnej.
Zadanie zrealizowane zostało ze środków własnych Przedsiębiorstwa Inżynierii Miejskiej w kwocie 260.754,35 zł.
2. Realizacja zadania pn.: „Podzadanie 9A - "Budowa sieci kanalizacyjnej w ulicy Mazańcowickiej i Stawowej w Czechowicach-Dziedzicach". W ramach zadania wybudowanych zostało 475,89 m sieci kanalizacyjnej.
Zadanie zrealizowane zostało ze środków własnych Przedsiębiorstwa Inżynierii Miejskiej w kwocie 287.315,34 zł.
3. Realizacja zadania pn.: "Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ulicy Stawowej w Czechowicach-Dziedzicach". W ramach zadania wybudowanych zostało 396,44 m sieci kanalizacyjnej.
Zadanie zrealizowane zostało ze środków własnych Przedsiębiorstwa Inżynierii Miejskiej w kwocie 405.117,95 zł.

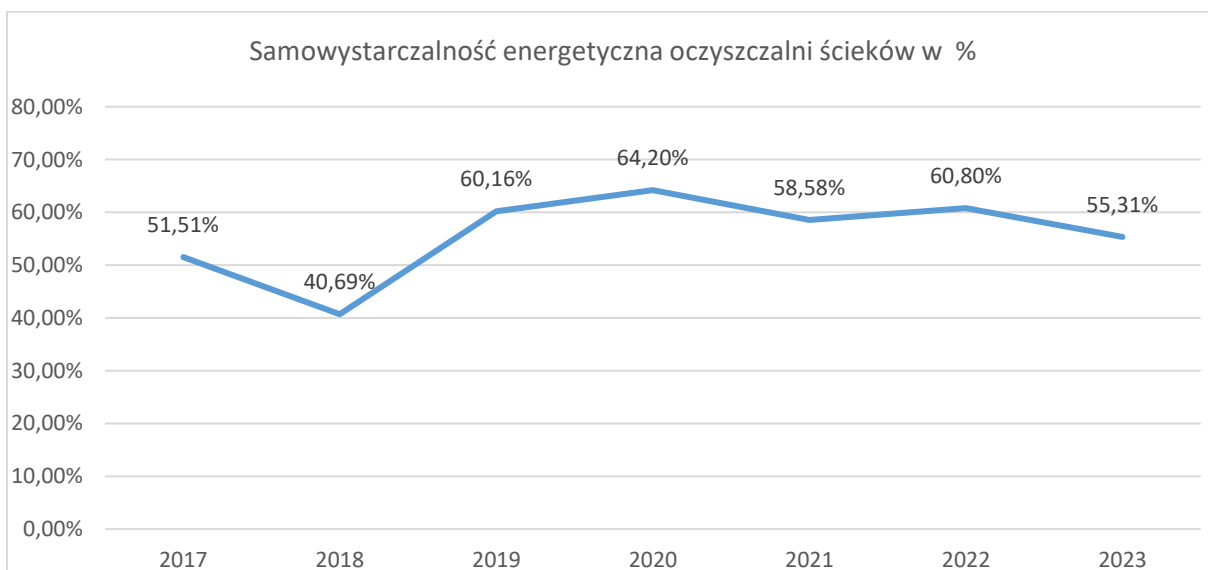
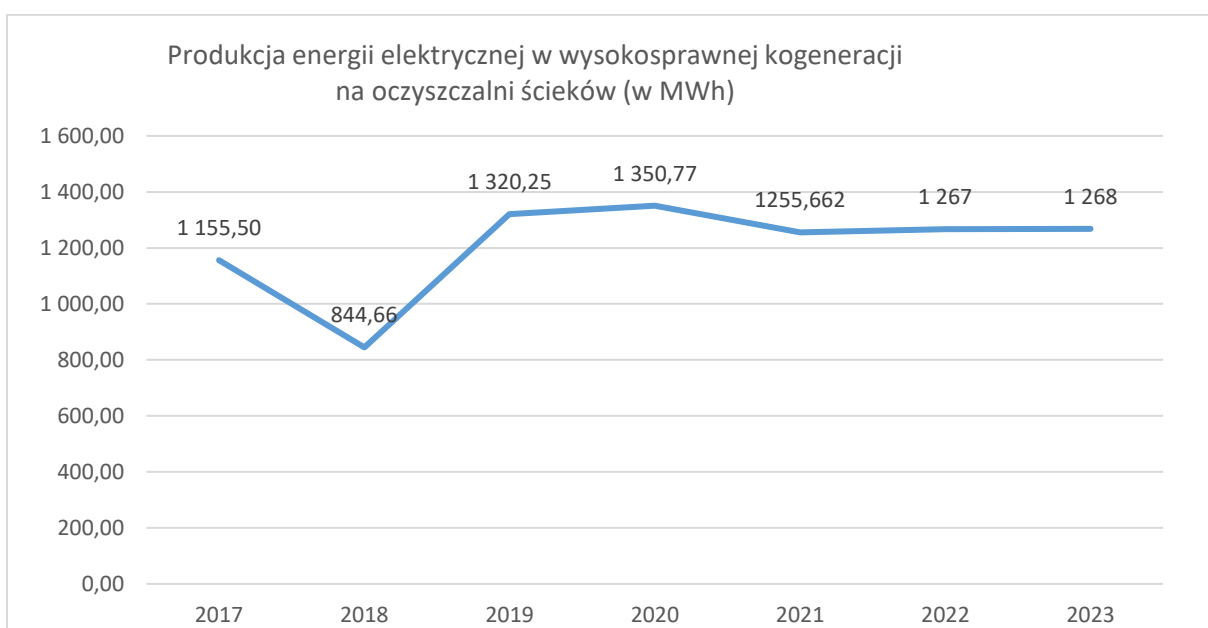
9.3.5 PIM w statystykach

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Długość sieci wodociągowej wraz z przyłączami (w km)	176,60	178,80	181,00	183,05	185,28	187,08	189
Liczba awarii na sieci wodociągowej	25	36	39	30	23	29	24
Liczba awarii na przyłączach	54	29	44	42	43	43	29
Straty wody (w %)	13,3%	13,4%	11,7%	4,36%	15,70%	15,87%	15,76%
Długość sieci kanalizacyjnej bez przyłączy (w km)	196,00	196,80	201,30	205,5	215,5	245,3	273,9
Liczba awarii na sieci kanalizacyjnej	54,00	53,00	28,00	31,00	28	37	42
Liczba awarii na przepompowniach ścieków	12,00	10,00	21,00	53,00	38	95	128
Ilość ścieków oczyszczonych na oczyszczalni ścieków w m3	1.623 676	1 608 630	1 652 348	1 704 326	1 793 442	1 752 760	1 705 586

Produkcja energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji na oczyszczalni ścieków (w MWh)	1 156	845	1 320	1 351	1 256	1 267	1 268
Samowystarczalność energetyczna oczyszczalni ścieków w %	51,51%	40,69%	60,16%	64,20%	58,58%	60,80%	55,31%

9.4 Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

9.4.1 Działania inwestycyjne

W roku 2023 Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Czechowicach–Dziedzicach Spółka z o.o. (zwana dalej „Spółka” lub „PWİK”), realizowała działania inwestycyjne, zdefiniowane w Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2023-2025, który został zatwierdzony przez Radę Miejską w dniu 28.02.2023 r., a następnie – po aktualizacji – zatwierdzony przez Radę Miejską w dniu 29.08.2023 r.

Wszystkie przedsięwzięcia wynikające z planu zostały zrealizowane w terminie, co prezentuje poniższa tabela:

MODERNIZACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ W 2023 ROKU										
Lp.	OBIEKT	MATERIAŁ (obecnie)	ŚREDNICA [mm]	MATERIAŁ (po przebudowie)	DŁUGOŚĆ [m.b.]	UWAGI	NAKLADY		UWAGI	
							Plan nakłady	Nakłady poniesione	Status	Uwagi
1	ul. Ligonía	AC	80	PE 90	65		30 000 zł	28 074,00 zł	zrealizowane	wykonano 135,28 m
2	ul. Wodna	żeliwo	125	PE 110	780	Projekt	40 000 zł	34 920,00 zł	zrealizowane	dokumentacja projektowa
3	ul. Legionów ETAP I	stal	40-225	PE 40 - 225	1235		960 000 zł	601 155,13 zł	zrealizowane	wykonano 1 221,54 m
4	ul. Słowackiego (Park)	żeliwo	50/100	PE 63 - 110	523		170 000 zł	79 255,89 zł	zrealizowane	wykonano 447,41 m
5	ul. Łukowa	żeliwo	100	PE 110	240		65 000,00 zł	43 228,40 zł	zrealizowane	wykonano 176,02 m
6	ul. Klasztorna	AC	100	PE 110	65		35 000,00 zł	21 288,37 zł	zrealizowane	wykonano 62,29 m
7	ul. Mazańcówicka (obok PKS)	stal	150	PE 160	235		70 000 zł	34 772,85 zł	zrealizowane	wykonano 175,46 m
8	ul. Kościelna	stal	40/63/90	PE 40-90	232		67 000 zł	60 356,45 zł	zrealizowane	wykonano 229,77m
9	ul. Gościńska (nowy wodociąg)			PE 110	150		30 000 zł	27 152,35 zł	zrealizowane	wykonano 111,89 m
10	Wykup urządzeń wodociągowych						120 000 zł	77 926,67 zł	zrealizowane	wykonano 932,90 m
11	Wymiana przyłączy domowych	stal	20/40	PE 40	200		100 000 zł	99 718,89 zł	zrealizowane	wykonano 324,43 m
12	Realizacja projektu "Regulacja gospodarki w odnośnikowej w gminie Czechowice-Dziedzice - ETAP II-gi"					Wartości określono na podstawie harmonogramów Wykonawców	3 156 120,29 zł	3 644 716,34 zł	zrealizowane Wykonano łącznie 25,3 km sieci wodociągowej. Łączna wartość dokumentów OT - środków trwałych przyjętych na majątek wynosi 17 809 325,71 zł	wykonano 2 149,89 m
Łącznie:								4 752 565,34 zł		

W szczególności należy zwrócić uwagę, że wychodząc naprzeciw inwestycji realizowanej przez Zarząd Dróg Powiatowych w Bielsku-Białej, związanej z przebudową ulicy Legionów, PWİK przystąpiło w I kwartale 2023 r. do wymiany sieci wodociągowej na odcinku od komory zakupowej przy dawnych zakładach mięsnych do ul. Junackiej. Inwestycja nie była ujęta w Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych na rok 2023, dlatego PWİK zmuszone było do jego zmiany i przełożenia realizacji niektórych inwestycji na lata późniejsze, co umożliwiło natychmiastową realizację zadania. Niezwłoczna mobilizacja służb Spółki miała na celu zapewnienie kompleksowej przebudowy drogi oraz zapobiegnięcie uszkodzeniom ulicy Legionów po jej przebudowie w przypadku wystąpienia awarii na istniejącej sieci wodociągowej, której eksploatacja i wiek stopniowo zwiększałyby to ryzyko.

W celu jak najmniejszej ingerencji w otaczające środowisko oraz zniwelowaniu utrudnień w ruchu drogowym na ul. Legionów, wymiana sieci wodociągowej została wykonana metodą bezwykopową (przewiertem sterowanym). Wykopy wykonywane były tylko w miejscach

przełączeń oraz w miejscach, gdzie konieczne były tzw. odkrywki w celu uniknięcia kolizji z innymi sieciami.

W ramach tej inwestycji PWiK wymieniło:

- 1,1 km sieci wodociągowej DN 225 mm,
- 7 zasuw DN200,
- 2 zasuw DN150,
- 1 zasuwę DN100,
- 8 zasuw DN80,
- 7 węzłów hydrantowych,
- 15 węzłów przyłączy,
- 6 węzłów sieci wodociągowej,
- 11 węzłów sieci wodociągowej w związku z kolidującą infrastrukturą,
- 2 węzły magistralne.

Działalność Spółki obejmuje swym zakresem również inwestycje, których nie uwzględniono w planie wieloletnim, a ich realizacja jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania infrastruktury wodociągowej miasta Czechowice-Dziedzice. Przedsięwzięcia te, finansowane są ze środków własnych Spółki. W 2023 r. objęły one między innymi modernizacje sieci i przyłączy przy ulicach: Parkowej, Dolnej, Pasiaki, Komorowickiej i Kochanowskiego, modernizację komory redukcyjnej przy ul. Junackiej, a także projekty budowlane dotyczące przyszłych modernizacji, między innymi budowa i przebudowa sieci przy ulicach: Legionów – etap 2, Pięknej i Nad Młynówką, Fałata, Łukasiewicza, ks. Barabasa, Świerkowickiej oraz Legionów i Dworcowej. W roku 2023 Spółka PWiK zrealizowała przedsięwzięcia remontowo-inwestycyjne na kwotę ponad 5 milionów złotych.

Długość czynnej sieci wodociągowej w Czechowicach-Dziedzicach. będącej w eksploatacji PWiK na koniec 2023 roku wyniosła 152,3 km oraz 6.161 szt. (32 km) czynnych przyłączy do budynków i innych obiektów. W okresie ponad 10 lat, czyli od chwili powołania Spółki (wyodrębnienia z RPWiK Tychy), tj. od 2013 do 2023 roku zmodernizowano łącznie ponad 65 km sieci i przyłączy oraz przejęto odpłatnie od inwestorów prywatnych na majątek Spółki ponad 10 km sieci wodociągowej.

9.4.2 System monitoringu sieci

Jednym z priorytetowych zadań Spółki jest uzyskiwanie jak najmniejszego poziomu strat wody, czyli sprzedaży jak największej ilości wody do odbiorców końcowych w stosunku do wody dostarczonej do sieci wodociągowej przedsiębiorstwa. Podstawowym narzędziem do kontroli i nadzoru nad pracą sieci wodociągowej jest stworzony w latach 2018-2022 system monitoringu i diagnostyki sieci, który dokonuje pomiaru i rejestracji parametrów pracy sieci wodociągowej i pozwala na analizowanie poszczególnych obszarów sieci wodociągowej w kontekście m.in. wielkości strat wody.

W 2023 r. PWiK zaobserwowało pogłębiający się trend w pracy sieci wodociągowej, a mianowicie zwiększający się udział awarii wodociągowych, gdzie woda nie wypływa na

powierzchnię, a więc awaria nie jest widoczna w terenie. Głównie są to niewielkie awarie w terenie mocno zurbanizowanym, ale także często bez nadzoru właścicieli terenu. System monitoringu wskazuje wydzielone obszary miasta, w których powstają nowe awarie, natomiast lokalizowanie ich w terenie wymaga w dalszym ciągu inspekcji sieci „metr po metrze”, co jest bardzo czasochłonne. W celu skrócenia czasu na zlokalizowanie miejsca awarii, zmieniono metodę znajdowania wycieków tak, aby jednocześnie wykorzystać wszystkie nowe możliwości i narzędzia, jakie przedsiębiorstwo wdrożyło w systemie wodociągowym. W ogólnym zarysie wiąże się to z wydzieleniem jak najmniejszego obszaru do lokalizowania awarii poprzez wskazanie przez system monitoringu, w której z piętnastu stref miasta występuje podniesiony ponadnormatywny poziom przepływu wody i następnie podzielenie danej strefy na mniejsze opomiarowane, tzw. podstrefy, z jednoczesnym wykorzystaniem 40 punktów pomiarowych w obrębie całego miasta i nowej armatury wodociągowej, zabudowanej lub wymienionej m.in w ramach projektu pn. „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2”. W II połowie 2023 roku system został rozbudowany o dodatkowe 4 punkty pomiarowe w dużym obszarze w południowej części miasta, w którym w dalszym ciągu obserwuje się niezadawalający Spółkę poziom strat wody, pomimo wymiany dużej ilości sieci wodociągowej. Dodatkowo przeprowadzono modyfikacje systemu monitoringu, przenosząc 2 punkty pomiarowe w lokalizacje, w których analizy wykazały konieczność ich udoskonalenia w celu zweryfikowania wielkości i możliwości ograniczenia poziomu strat wody w najbardziej newralgicznych obszarach miasta. Wykonano także prace konserwacyjne systemu monitoringu, polegające na analizie i korekcie pracy wszystkich urządzeń pomiarowych w celu uzyskiwania jak najbardziej dokładnych danych. W efekcie tych prac uzyskiwane są precyzyjniejsze dane dla każdej z 15 stref sieci wodociągowych, co pozwoliło określić priorytetowe obszary, w których przedsiębiorstwo będzie szczegółowo badać sieć w celu lokalizacji historycznych nieujawnionych awarii. Opracowaną metodę w szukaniu nieujawnionych awarii zaczęto sukcesywnie wdrażać w IV kwartale 2023 r.

Idąc naprzeciw oczekiwaniom klientów zamieszkujących wyżej położone części miasta, gdzie czynnik lokalizacyjny ma duży wpływ na ciśnienie wody, PWiK w miarę możliwości technicznych podniosło ciśnienie w sieci w każdym z trzech punktów zasilania miasta. Podniesienie ciśnienia było możliwe dzięki intensywnej wymianie w ostatnich latach najsłabszych odcinków sieci wodociągowej, na których występowało dużo awarii. Zaobserwowano, że przyniosło to na tyle pozytywny rezultat, że ilość zgłoszeń reklamacyjnych o niskim ciśnieniu wody w sieci jest bliska zero.

9.4.3 Usługi zewnętrzne

W roku 2023 Spółka kontynuowała działania związane z realizacją usług zewnętrznych, to jest wykonywania na zlecenie klientów między innymi budowy przyłączy wodno-kanalizacyjnych czy sieci wodociągowych. Za sprawą specjalnie przygotowanej oferty, obejmującej między innymi darmową wycenę, pięcioletnią gwarancję, konkurencyjne ceny materiałów oraz możliwość rozłożenia płatności w dłuższym czasie, Spółka skutecznie kontynuowała pozyskiwanie zleceń. Bogaty park maszynowy, wykwalifikowane brygady oraz kompetentni pracownicy techniczni, a także indywidualne podejście do klientów sprawia, że Spółka może świadczyć usługi zewnętrzne w konkurencyjnych cenach i na dogodnych dla

klienta warunkach. W roku 2023 PWiK wykonało między innymi 35 usług budowlanych, 10 usług korelacji oraz poszukiwania awarii na sieci zewnętrznej, a także 30 usług hydrodynamicznego czyszczenia sieci samochodem specjalistycznym.

Dzięki zakupionej we wrześniu 2022 roku maszynie, tj. wiertnicy horyzontalnej, większość zleceń zewnętrznych wykonanych zostało metodą bezwykopową, tj. przewiertem sterowanym, o łącznej długości 600 m.

9.4.4 Projekt unijny

W 2023 roku zakończono realizację projektu pn. „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice – etap 2”, który był drugą tak poważną zrealizowaną inwestycją, służącą poprawie gospodarki wodno-ściekowej w gminie Czechowice-Dziedzice. PWiK, jako podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowanych w ramach niniejszego projektu, zrealizowało następujące założenia:

Zakres rzeczowy:

- zakup specjalistycznego sprzętu do diagnostyki nieszczelności na sieci wodociągowej;
- zmodernizowanie ok. 25,3 km sieci wodociągowych przez przebudowę nieefektywnie funkcjonujących i nieszczelnych odcinków, co ograniczyło straty wody w sieci i poprawiło niezawodność systemu zaopatrzenia w wodę w Aglomeracji Czechowice-Dziedzice.

Prace budowlane zostały zrealizowane w ramach następujących kontraktów:

- Kontrakt IV: Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowice-Dziedzice - Południe. Część 1
- Kontrakt IV: Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowice-Dziedzice - Południe. Część 2
- Kontrakt III: Modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowice-Dziedzice - Północ. Część 2 (podzadanie 29,30)
- Kontrakt IV: Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowice-Dziedzice - Południe. Część 3.2
- Kontrakt IV: Budowa kanalizacji sanitarnej i modernizacja sieci wodociągowej na obszarze Czechowice-Dziedzice - Południe. Część 3.3
- Kontrakt IV: Modernizacja sieci wodociągowej w Czechowicach-Dziedzicach - Południe, Część 3.3 (podzadanie 27 – ul. Stawowa)

Zadania zostały zrealizowane w systemie „Projektuj i buduj”, co oznacza, że wykonawca, wyłoniony w trybie przetargu publicznego nieograniczonego, odpowiadał za wykonanie projektu budowlanego oraz realizację robót budowlano-montażowych.

Cele społeczno-gospodarcze:

- liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanego wodociągu, wyniosła około 10,5 tys. osób,
- poprawa standardu i jakości życia mieszkańców,
- poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez redukcję zanieczyszczeń gleby i wód.

Prace związane z modernizacją sieci wodociągowej były prowadzone na następujących ulicach: Kamionka, Fiołkowa, Konwalii, Kostki-Napierskiego, Zawila, Zawila-boczna, Tulipanów, Hiacyntów, Przebiśnegów, Terenowa, Krokusów, Orchidei, Jaskółcza, Słowicza, Podlarysz, Różana, Chabrowa, Kręta, Zamkowa, Krucza, Żurawia, Pawia, Cienista, Lipowska, Partyzantów, Cicha, Cienista, Brzozowa, Klonowa, Junacka, Komorowicka, Kwiecista, Olszyna, Robotnicza, Rolna, Rieczna, Włókiennicza, Dożynkowa, Ligocka, Podkęcie, Stawowa, Brzeziny, Mazańcowicka, Kopernika, Malczewskiego, Gałczyńskiego, Wyspiańskiego, Szkolna, Michałowicza, Łagodna, Ligonia, Polna, Węglowa, Topolowa.

W ramach przeprowadzonej inwestycji wykonane zostały także odtworzenia nawierzchni ulic, gdzie realizowane były roboty, związane z wykonaniem sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej. Odtworzenia te współfinansowane były przez PWiK, PIM oraz Gminę Czechowice-Dziedzice.

Łączny koszt inwestycji wyniósł 17 862 501,58 zł. Inwestycja została dofinansowana ze środków Funduszu Spójności. W marcu 2024 roku został przeprowadzony audyt przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska z Warszawy, który ocenił prawidłowość wydanych środków z dotacji. Komisja, po przeprowadzonych czynnościach kontrolnych z realizacji projektu, zakończyła czynności sprawdzające wydając pozytywną opinię.

9.5 Drogi publiczne

Długość sieci dróg publicznych na terenie gminy Czechowice-Dziedzice:

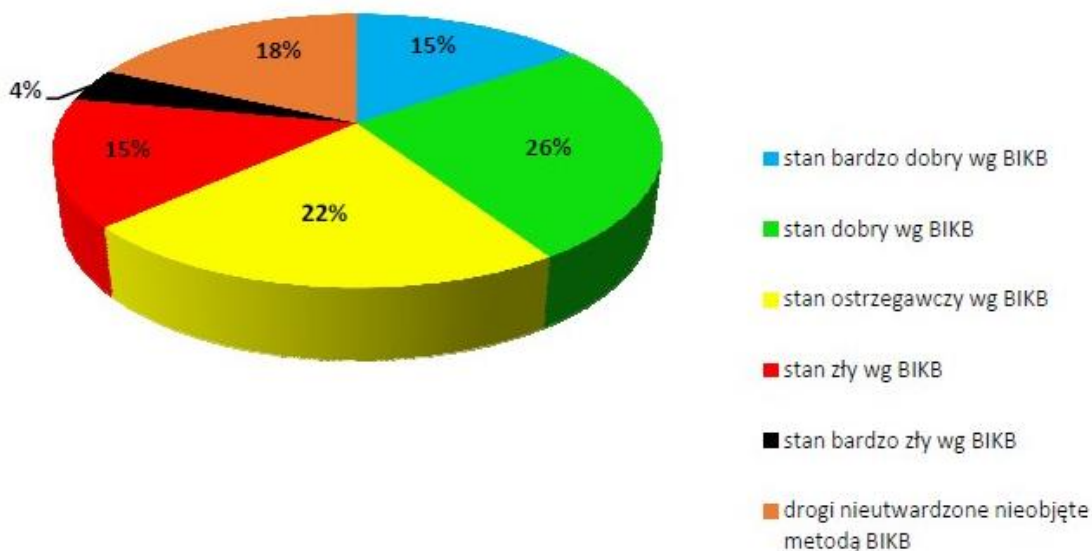
1. Drogi krajowe – 8,4 km
 2. Drogi wojewódzkie – brak
 3. Drogi powiatowe – 68,079 km (38,691 km miasto; 29,388 km sołectwa)
 4. Drogi gminne – 218,022 km:
 - a. nawierzchnie ulepszone 173,182 km (116,175 km miasto; 57,007 km sołectwa)
 - b. nawierzchnie nieulepszone 44,840 km (24,174 km miasto; 20,666 km sołectwa)
- Łącznie: 294,501 km

Wydatki na drogi publiczne gminne w 2023 r.:

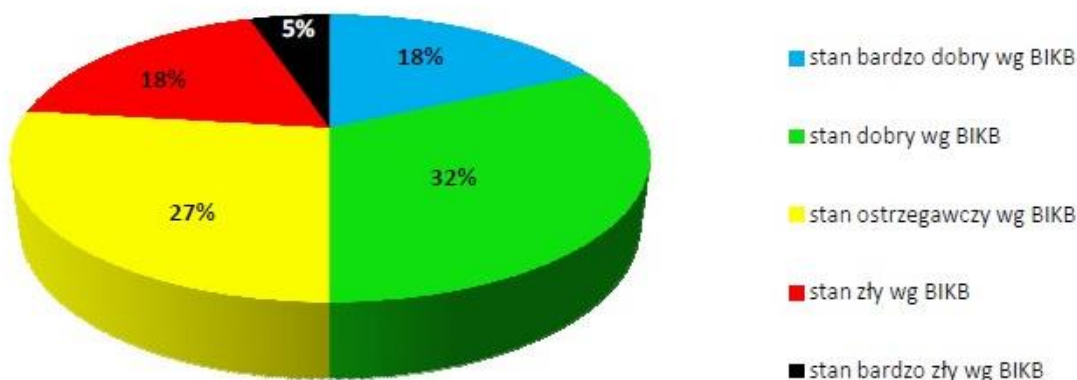
1. Budowa, przebudowa – 11.205.215,90 zł
 2. Remont – 6.179.908,00 zł
 3. Bieżące utrzymanie – 2.006.438,57 zł
- Razem: 19.391.562,47 zł

Długość nawierzchni wymagających remontu, wg przeglądu rocznego dróg publicznych gminnych w 2023 roku wyniosła 26,544 km.

Stan wszystkich dróg
na podstawie przeglądu dokonanego metodą
wizualnej oceny stanu technicznego nawierzchni BIKB-IBDM

Stan wszystkich dróg o nawierzchni utwardzonej
na podstawie przeglądu dokonanego metodą
wizualnej oceny stanu technicznego nawierzchni BIKB-IBDM

Na mocy Uchwały Nr LIV/635/22 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 27 września 2022 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych, ul. Do Zapory o długości ok. 1,987 km, zlokalizowana na terenie Sołectwa Zabrzeg, została zaliczona do kategorii dróg gminnych z jednoczesnym pozbawieniem jej kategorii drogi powiatowej. Moc obowiązująca uchwały od 1 stycznia 2023 r.

Na mocy Uchwały Nr LX/715/23 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych, ul. Cichy Kącik o długości 0,454 km, zlokalizowana w Czechowicach-Dziedzicach, została zaliczona do kategorii dróg publicznych

Utrzymaniem sieci dróg, zajmują się poszczególni zarządcy lub zawierane są porozumienia na przekazanie części obowiązków innym podmiotom. Sytuacja taka ma miejsce w przypadku dróg powiatowych na terenie gminy – za sprawą podpisanego porozumienia przekazano środki finansowe Gminie na prowadzenie prac związanych z oczyszczaniem, wykaszaniem poboczy, utrzymaniem zieleni na rondach oraz pasach zieleni urządzonej, usytuowanych w ciągach tych dróg, a także ich zimowe utrzymanie.

Wydatki na budowę, przebudowę, remont oraz bieżące utrzymanie dróg gminnych w roku 2023 wyniosły 19.391.562,47 zł. Na podstawie przeprowadzonych corocznie przeglądów dróg, w roku 2023 długość dróg publicznych gminnych wymagających remontów wyniosła 26,544 km.

W ramach projektu pn.: „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w gminie Czechowice-Dziedzice” w I połowie 2023 roku odtworzono nawierzchnie dróg gminnych ulic: Chmielna, Hiacyntów, Jaskółcza, Kamionka, Kostki Napierskiego, Kręta, Krokusów, Krucza, Lipowska, Nowa, Oliwna, Pawia, Podkępie, Podlarysz, Przebiśnięgów, Słowicza, Stawowa, Storczyków, Terenowa, Zamkowa, Żurawia. Projekt realizowany był wspólnie z PIM Sp. z o.o. oraz PWiK w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o.

W 2023 roku rozpoczęto realizację zadania pn. „Rozwój infrastruktury drogowej w Gminie Czechowice-Dziedzice poprzez budowę i przebudowę dróg gminnych wraz z infrastrukturą techniczną”, który obejmuje:

- remont ul. Słonecznej w Czechowicach-Dziedzicach – zadanie zrealizowano w roku 2023;
- budowę chodnika w ciągu ul. Powstańców Śląskich wraz z kanalizacją deszczową – zadanie zrealizowano w roku 2023;
- rozbudowę i budowę drogi gminnej ul. Komorowickiej w Czechowicach-Dziedzicach – zadanie realizowane w latach 2023/2024;
- rozbudowę drogi gminnej ul. Zawilej w Czechowicach-Dziedzicach – zadanie realizowane w latach 2023/2024.

Zadanie zostało dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Ponadto w 2023 roku zrealizowano następujące zadania:

- budowa drogi dojazdowej gminnej ul. Cichy Kącik w Czechowicach-Dziedzicach (zadanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg),
- przebudowa odcinka pasa drogowego ul. Gazdy w Zabrzegu,
- przebudowa odcinka pasa drogowego ul. Junackiej w Czechowicach-Dziedzicach (w ramach inwestycji utworzono miejsca postojowe wzdłuż jezdni ulicy Junackiej przy Przedszkolu Publicznym nr 3).

W ramach remontów nawierzchni poprawiono lub wymieniono podbudowę i/lub nawierzchnię mineralno-bitumiczną na następujących odcinkach dróg gminnych ulic: Baczyńskiego, Barlickiego, Bażantów, Chabrowa, boczna Do Gajówki, boczna T. Gazdy, boczna Płaska, boczna Szkolna, , boczna Zawiąście, E. Orzeszkowej, Podkęcie, Polowa, Powstańców Śląskich, Rolników, Rondo Solidarności, Spadzista, Słowackiego, Stawowa, Śródrzeczna, Wilcza, Wodospadowa, Wspólna, Zabiele, Zajęcza, Zawiąście, Zdrowa.

Jednocześnie w roku 2023 w ramach remontów bieżących wykonywano uzupełnienia przełomów w drogach na terenie całej gminy Czechowice-Dziedzice, odnowiono ok. 1.700 m² oznakowania poziomego, zamontowano ok. 90 szt. nowych słupków do oznakowania, ok. 130 szt. nowych znaków i tabliczek do znaków, wykonano poprawy lub naprawy ok. 110 szt. elementów oznakowania oraz wykonano pozostałe prace związane z elementami bezpieczeństwa ruchu drogowego (m.in. bariery energochłonne, progi zwalniające itp.).

Na terenie gminy Czechowice-Dziedzice w 2023 roku dobudowano 8 punktów świetlnych (oświetlenie drogowe).

W 2023 roku została rozpoczęta inwestycja drogowa, dotycząca przebudowy drogi gminnej ulicy Lipowskiej w Czechowicach-Dziedzicach, realizowana przez inwestora zewnętrznego na podstawie porozumienia, zawartego z Gminą Czechowice-Dziedzice. Zakres prac przedmiotowej inwestycji obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej oraz przeprowadzenie robót budowlanych (m.in. budowa nowego odcinka drogi wraz z budową: ciągu pieszo-rowerowego, odwodnienia drogi wraz ze zbiornikiem retencyjno-odparowującym, oświetlenia ulicznego oraz wykonanie nowych zjazdów). Zgodnie z zawartym porozumieniem, wszystkie prace wykonane zostaną na koszt i staraniem inwestora zewnętrznego.

Na podstawie spisanego porozumienia pomiędzy Gminą Czechowice-Dziedzice a inwestorem zewnętrznym realizowana jest przebudowa ulicy Wesolej. Przedmiotowa inwestycja obejmuje swym zakresem wykonanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie prac budowlanych, polegających m.in. na: przebudowie drogi, budowie miejsc postojowych, przebudowie sieci gazowej, przebudowie linii oświetlenia, budowie kanału technologicznego. Zgodnie z zawartym porozumieniem, wszystkie prace wykonane zostaną na koszt i staraniem inwestora zewnętrznego.

Na podstawie spisanego porozumienia pomiędzy Gminą Czechowice-Dziedzice a inwestorem zewnętrznym realizowana jest koncepcja budowy przejazdu pod drogą krajową nr 1. Przedmiotowa inwestycja obejmuje swym zakresem wykonanie Programu Funkcjonalno-Użytkowego dla dwóch zadań tj.:

- Budowy dwóch bliźniaczych obiektów mostowych w ciągu drogi krajowej nr 1 wraz z infrastrukturą towarzyszącą, umożliwiających bezkolizyjne połączenie dwóch dzielnic miasta Czechowice-Dziedzice;
- Budowa układu drogowego łączącego ul. Bażaniec z ulicą hrabiego Kotulińskiego oraz ulicą Mazańcowicką wraz z infrastrukturą towarzyszącą w tym ścieżką pieszo-rowerową.

Zgodnie z wynegocjowanym porozumieniem program funkcjonalno-użytkowy będzie wykonany na koszt i staraniem inwestora zewnętrznego. Jednocześnie podmiot zewnętrzny w ramach przedmiotowego porozumienia zobowiązał się do dobrowolnej wpłaty na rzecz ww. przedsięwzięcia.

W 2023 roku opracowano dokumentację projektową:

a) w zakresie dróg:

- przebudowy ul. Pasiecznej w Zabrzegu
- przebudowy ul. Węglowej bocznej wraz z przebudową kanalizacji deszczowej i oświetlenia
- przebudowy ul. Radosnej w Czechowicach-Dziedzicach
- remontu nawierzchni drogi wewnętrznej łączącej ul. Sadową z ul. Grabowicką odc. I
- remontu nawierzchni drogi wewnętrznej łączącej ul. Sadową z ul. Grabowicką odc. II
- remontu nawierzchni drogi gminnej ul. Sadowej w Czechowicach-Dziedzicach
- remontu nawierzchni drogi wewnętrznej ul. Średniej w Ligocie
- remontu nawierzchni drogi gminnej ul. Stawiska w Ligocie

b) w zakresie oświetlenia ulicznego:

- dobudowy 1 punktu świetlnego - ul. Dożynkowa w Czechowicach-Dziedzicach
- budowy oświetlenia ulicznego - ul. Wilcza w Czechowicach-Dziedzicach z podziałem na etapy (odcinek 1 – 6 pkt.; odcinek 2 – 9 pkt.)
- dobudowy 1 punktu świetlnego - ul. Bestwińska w Czechowicach-Dziedzicach
- budowy oświetlenia ulicznego - ul. Rybacka w Ligocie (4 pkt.)
- budowy oświetlenia ulicznego - ul. Spadzista w Ligocie (4 pkt.)

9.6 Inwestycje miejskie

W 2023 roku, w ramach projektu „Z zapalem przeciw zmianom klimatu – zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice” realizowano następujące zadania:

- wykonanie zbiornika retencyjnego między ul. Zamkową a ul. Kopernika w Czechowicach-Dziedzicach – ubezpieczenie skarpy,
- wykonanie zbiornika retencyjnego w zlewni ul. Weneckiej i Piasta w Czechowicach-Dziedzicach,
- wykonanie zbiorników retencyjnych w zlewni rowu do ul. Wodnej w Czechowicach-Dziedzicach,
- wykonanie ogrodów deszczowych na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice - w sześciu lokalizacjach.

Projekt dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 w ramach programu: „Środowisko, Energia i Zmiany klimatu”.

Ponadto w 2023 roku zakończono inwestycje rozpoczęte w 2022 r., polegające na termomodernizacji obiektów SP Nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach oraz PP Nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach. Zadania realizowane były w ramach projektu pn. „Kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii – etap II”.

Zrealizowano także budowę placu zabaw oraz siłowni plenerowej w Ligocie. Zamontowano zjazd linowy w parku rekreacyjnym przy ul. Baczyńskiego w Czechowicach-Dziedzicach.

W 2023 roku rozpoczęto realizację zadania pn. „Przebudowa Parku Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach w formule zaprojektuj i wybuduj”. Planowane zakończenie inwestycji: druga połowa 2024 r. Zadanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Opracowano programy funkcjonalno-użytkowe dla zadań pn.:

- „Utworzenie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach programu „Maluch+” 2022-2029”,
- „Montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach użyteczności publicznej będących we władaniu Gminy Czechowice-Dziedzice”
- „Zielona i niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem w Gminie Czechowice-Dziedzice”.

Sporządzono dokumentację projektową dla zadania pn. „Utworzenie zielonej przestrzeni w parku rekreacyjnym przy ul. Baczyńskiego w Czechowicach-Dziedzicach”.

10 ŚRODOWISKO

10.1 Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) jest dokumentem o charakterze strategicznym, który określa cele strategiczne i szczegółowe dochodzenia do gospodarki niskoemisyjnej na poziomie lokalnym. Wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej jest związane z przyjęciem w 2007 roku pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej, którego głównymi celami są:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenie efektywności energetycznej wykorzystania energii,
- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych (OZE).

PGN jest dokumentem wymaganym przy składaniu wniosków przez gminy o wsparcie ze środków UE.

W dniu 17 grudnia 2015 r. Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach uchwałą nr XVII/155/15 przyjęła Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Czechowice-Dziedzice, który następnie został zaktualizowany uchwałą nr XX/184/16 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 23 lutego 2016 r. i po raz kolejny zaktualizowany uchwałą nr XLIX/538/18 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 22 maja 2018 r. Ostatnia aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej nastąpiła w dniu 26 marca 2019 r. po przyjęciu uchwały nr VIII/65/19 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem otwartym, co oznacza, że powinien być stale monitorowany oraz aktualizowany w zależności od prowadzonych działań i rozwoju gminy. Celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Czechowice-Dziedzice jest

przedstawienie zakresu działań możliwych do realizacji w związku z ograniczeniem zużycia energii finalnej oraz zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do atmosfery. Zadaniem dokumentu jest również przedstawienie wyników inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń, gazów cieplarnianych oraz analiza działań proponowanych do realizacji.

Do celów szczegółowych należą:

- ugruntowanie pozycji Gminy Czechowice-Dziedzice w grupie polskich gmin rozwijających koncepcję zrównoważonych energetycznie, wyróżniających się w zakresie koncepcji niskoemisyjnych obszarów gminnych,
- rozwój planowania energetycznego oraz zarządzania energią w gminie,
- optymalizacja działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii na terenie gminy,
- zmniejszenie zużycia energii w poszczególnych sektorach odbiorców energii,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (w tym gazów cieplarnianych) związanej ze zużyciem energii na terenie gminy,
- realizacja koncepcji „wzorcowej roli sektora publicznego” w zakresie racjonalnego gospodarowania energią,
- zaangażowanie poszczególnych uczestników lokalnego rynku energii w działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych,
- spełnienie wymagań Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, dotyczących formy i zakresu planu gospodarki niskoemisyjnej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Czechowice-Dziedzice uwzględnia realizację skutecznego monitorowania efektów podejmowanych działań, przedstawiając szereg możliwych do wykorzystania wskaźników oraz propozycję harmonogramu monitoringu. Zakres opracowania jest zgodny z wytycznymi WFOŚiGW w Katowicach oraz NFOŚiGW w Warszawie. Zawiera wszelkie elementy wyróżniające PGN spośród innych dokumentów planistycznych, funkcjonujących w gminie, a w szczególności:

- inwentaryzację emisji CO₂ związaną z wykorzystaniem energii na terenie gminy Czechowice-Dziedzice, w tym inwentaryzację bazową dla roku 2013 oraz reinwentaryzację (inwentaryzację kontrolną) do roku 2016,
- określa stan istniejący w zakresie racjonalnej gospodarki energetycznej,
- wyznacza cel w postaci redukcji emisji możliwej do osiągnięcia w roku 2023,
- wyznacza poszczególne działania pozwalające na osiągnięcie zakładanego celu oraz ich efektów środowiskowych i społecznych,
- proponuje system monitoringu efektów wdrażania przedsięwzięć.

Działania Gminy Czechowice-Dziedzice wynikające z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Czechowice-Dziedzice podjęte w 2023 r. oraz zastosowane środki poprawy efektywności energetycznej zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej:

1. W zakresie podpisanej w lipcu 2021 r. przez Gminę Czechowice-Dziedzice umowy o dofinansowanie na realizację projektu pn. „Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Czechowicach-Dziedzicach z wykorzystaniem odnawialnych

źródeł energii - etap II” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (ze środków EFRR) dla osi priorytetowej: IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna dla działania: 4.3. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej dla poddziałania: 4.3.2. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej – RIT

Przedmiotem projektu była termomodernizacja 6 budynków użyteczności publicznej w Czechowicach-Dziedzicach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, tj.:

- a. budynku Szkoły Podstawowej w Zabrzegu (zakończenie robót budowlanych nastąpiło w listopadzie 2022 r.),
- b. budynku Przedszkola Publicznego nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach (zakończenie robót budowlanych nastąpiło w kwietniu 2023 r.),
- c. budynku Szkoły Podstawowej nr 8 w Czechowicach-Dziedzicach (zakończenie robót budowlanych nastąpiło w kwietniu 2023 r.),
- d. budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Ligocie (zakończenie robót budowlanych nastąpiło w listopadzie 2021 r.),
- e. budynku Noclegownia Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach (zakończenie robót budowlanych nastąpił w listopadzie 2021 r.),
- f. budynku przeznaczonym na siedzibę Administracji Zasobów Komunalnych (zakończenie robót budowlanych nastąpiło w czerwcu 2023 r.)

Łączna wartość inwestycji wyniosła: 11.861.072,36 zł,

Kwota dofinansowania ze środków UE: 5.323.948,93 zł,

Termin realizacji rzeczowej: czerwiec 2021 r. – czerwiec 2023 r.

Celem projektu było zwiększenie efektywności energetycznej i obniżenie energochłonności infrastruktury publicznej oraz poprawy jakości powietrza w gminie i regionie. Dzięki realizacji projektu rozwiązane zostały następujące problemy:

- zmniejszenie kosztów ogrzewania budynków, co w dłuższej perspektywie będzie miało wpływ na obniżenie kosztów funkcjonowania administracji publicznej,
- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza,
- poprawa stanu technicznego oraz rozwiązań technologicznych w budynkach,
- zwiększy się komfort i bezpieczeństwo beneficjentów ostatecznych.

Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy poziomu życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego oraz wizerunku Gminy Czechowice-Dziedzice, a również do podniesienia jej atrakcyjności.

2. Złożenie wniosku o dofinansowanie na realizację projektu pn. „Od węgla do słońca – odnawialne źródła energii dla mieszkańców gmin Czechowice-Dziedzice i Hażlach” w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, Priorytet X. Fundusze europejskie na transformację, Działanie 10.06 Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii – projekty grantowe i parasolowe – konkurs.

W chwili obecnej wnioski są w realizacji. Projekt polega na wykonaniu instalacji OZE wytwarzających energię ciepłą i/lub elektryczną w budynkach mieszkalnych, będących własnością mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice. W projekcie przewidziano udzielenie grantów na dostawę i montaż 721 szt. instalacji OZE, w tym instalacji fotowoltaicznych (261 szt.), solarnych (30 szt.), pomp ciepła do przygotowania ciepłej wody użytkowej (15 szt.), pomp ciepła dla potrzeb centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej (403 szt.), kotłów na biomasę (12 szt.) oraz magazynów energii elektrycznej z systemem zarządzania energią elektryczną (361 szt.). Dodatkowo w ramach projektu zapewniony zostanie nadzór inwestorski wraz z koordynacją projektu.

Celem nadrzędnym realizacji tego projektu jest poprawa efektywności energetycznej regionu poprzez rozwój energetyki rozproszonej i prosumenckiej energii odnawialnej. Zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym gminy Czechowice-Dziedzice przyczyni się do poprawy jakości powietrza dzięki redukcji zanieczyszczeń, w tym CO₂ oraz PM10, a także poprawy sytuacji zdrowotnej i ekonomicznej mieszkańców.

3. Kontynuacja wdrożonego w 2018 r. systemu, pozwalającego na zdalne monitorowanie oraz regulację parametrów pracy urządzeń. Celem wdrożonego systemu jest analiza w zakresie zużycia mediów energetycznych oraz wody, które pozwalają na zwiększenie efektywności wykorzystywanych zasobów energetycznych.
4. Przygotowanie i przeprowadzenie postępowania oraz udzielenie zamówienia publicznego na zakup energii elektrycznej na okres od 01.11.2023 r. do 31.12.2024 r. w trybie przetargu nieograniczonego w ramach Grupy Zakupowej Powiatu Bielskiego i Gmin Powiatu. Zamówienie dotyczyło zakupu energii elektrycznej o łącznym szacunkowym wolumenie 24.386,88 MWh z czego 5.019,73 MWh dla Gminy Czechowice-Dziedzice. W wyniku sytuacji na rynku energii elektrycznej oraz przeprowadzenia dwóch nierozstrzygniętych przetargów w roku 2022, zmuszeni zostaliśmy do zawarcia umów rezerwowych na dostawę energii elektrycznej między gminą Czechowice-Dziedzice a Tauron Sprzedaż Sp. z o.o., która trwała do końca października 2023 r.
5. Przygotowanie i przeprowadzenie postępowania oraz udzielenie zamówienia publicznego na zakup paliwa gazowego na okres od 01.11.2023 r. do 31.12.2024 r. w trybie przetargu nieograniczonego w ramach Grupy Zakupowej Powiatu Bielskiego i Gmin Powiatu. Zamówienie dotyczyło zakupu paliwa gazowego o łącznym szacunkowym wolumenie 36.294,74 MWh z czego 10.509,38 MWh dla Gminy Czechowice-Dziedzice. W wyniku sytuacji na rynku paliw gazowych oraz przeprowadzonych dwóch nierozstrzygniętych przetargów w roku 2022, zmuszeni zostaliśmy do zawarcia umów rezerwowych na dostawę paliwa gazowego pomiędzy Gminą Czechowice-Dziedzice a PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o., która trwała do końca października 2023 r.
6. Wdrażanie procedur wynikających z ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej, na mocy której wprowadzono obowiązkowy cel

10% zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków. W tym celu Burmistrz Czechowic-Dziedzic wydał również zarządzenie nr 187/22 w sprawie redukcji zużycia energii elektrycznej w gminnych jednostkach organizacyjnych. Obowiązkowy cel został osiągnięty, a formularz sprawozdawczy został odesłany do Urzędu Regulacji Energetyki w Warszawie.

10.2 Program ochrony środowiska

Gmina Czechowice-Dziedzice realizuje zadania określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice-Dziedzice na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028.

Celem programu jest realizacja przez Gminę polityki ochrony środowiska, zbieżnej z najważniejszymi dokumentami strategicznymi i programami dotyczącymi ochrony środowiska i przyrody. W programie przeprowadzono analizę stanu środowiska w 10 obszarach interwencji, tj. ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych gleby oraz terenów poprzemysłowych i zdegradowanych, jakości gleb i terenów rolniczych, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych i zagrożenia środowiska poważnymi awariami. Na podstawie analizy stanu środowiska na terenie gminy wyznaczono cele, kierunki interwencji oraz zadania do realizacji na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Zarząd Powiatu Bielskiego uchwałą nr 186/2021 z dnia 28 czerwca 2021 r. i przyjęty uchwałą nr XL/467/21 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 31 sierpnia 2021 r.

Ostatni raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska obejmuje lata 2020-2021 i dotyczy realizacji wszystkich zadań ujętych w programie pod względem rzeczowym i finansowym. Aktualnie w opracowaniu jest raport za lata 2022-2023.

Do najważniejszych efektów ekologicznych osiągniętych w roku 2023 należy zaliczyć:

- usunięcie 39,43 Mg wyrobów zawierających azbest z 32 nieruchomości,
- usunięcie 31,24 Mg odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach oraz opakowań typu Big Bag z 22 nieruchomości.

10.3 Centrum Edukacji Ekologicznej

Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach obejmuje wzgórze zamkowe z budynkiem edukacyjnym, wieżą widokową, parkingami, aleją lipową, ruinami „zamku” Wilczków, ogródkami i kwaterami tematycznymi oraz teren Doliny Potoku Czechowickiego, od ulicy Hrabiego Kotulińskiego do tzw. Starej Gminy, ze zbiornikami retencyjnymi, pokazowymi urządzeniami hydrotechnicznymi, edukacyjnym placem zabaw, altaną rekreacyjną, użytkiem ekologicznym i ścieżką dydaktyczną. Nowym obiektem administruje i zarządza wydział Urzędu Miejskiego, którego pracownicy realizują czynności zarówno administracyjne i utrzymaniowe, jak i edukacyjne oraz m.in. informacyjne, w tym związane z realizacją zarówno projektów transgranicznych, jak i rządowych programów

z zakresu ochrony środowiska. Głównym celem Centrum Edukacji Ekologicznej jest edukacja ekologiczna, skierowana głównie do dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych. Promowana jest także różnorodność biologiczna oraz turystyka piesza i rowerowa. Założone cele są realizowane, a utrzymanie terenu odbywa się w sposób ekologiczny, w większości dzięki własnej bazie osobowej i narzędziowej oraz w ścisłym powiązaniu z realizacją zajęć edukacyjnych oferowanych w obiekcie.

W 2023 roku Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach realizowało kampanię edukacyjno-informacyjną i promocyjną w ramach projektu „Z zapalem przeciw zmianom klimatu – zielono-niebieska infrastruktura w Gminie Czechowice-Dziedzice”. Założone efekty realizacji projektu to zwiększenie zdolności do przechwytywania i zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstania lub okolicy, zmniejszenie efektu miejskiej wyspy ciepła, poprawa ilości i jakości terenów zielonych, podniesienie świadomości na temat zmian klimatu i promocja komunikacji rowerowej. Projekt finansowany był w 85% ze środków Programu Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu, w tym pochodzących z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG, 85%) oraz budżetu państwa (15%). W ramach tych działań CEE prowadzi m.in. stronę internetową www.klimatyczne.czechowice-dziedzice.pl, na której znajdują się informacje o realizowanym projekcie oraz współpracuje ze stowarzyszeniem INTBAU Norge z siedzibą w Oslo.

Od pierwszego kwartału 2021 roku Centrum Edukacji Ekologicznej prowadzi działania związane z obsługą mieszkańców w CEE w ramach rządowego Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, realizowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W CEE działają również ekodoradcy subregionalni, zatrudnieni w Stowarzyszeniu Aglomeracja Beskidzka w ramach projektu zintegrowanego <<LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego>>, którzy odpowiadają na telefony mieszkańców i udzielają informacji nt. dostępnych form wsparcia oraz dotacji na wymianę źródeł ciepła. Można również dowiedzieć się, jak podnieść efektywność energetyczną budynków oraz otrzymać pomoc w doborze optymalnego ekologicznego źródła ciepła. Ekodoradcy udzielają informacji o następujących dostępnych obecnie w ww. zakresie programach: Czyste Powietrze, Mój prąd, Moje ciepło, Ciepłe mieszkanie, Moja woda, Mój elektryk, Przydomowa oczyszczalnia oraz uldze termomodernizacyjnej. Oprócz pełnienia dyżurów telefonicznych ekodoradcy dostępni są również dla mieszkańców podczas dyżurów stacjonarnych.

W CEE prowadzone są zajęcia edukacyjne z zakresu ekologii, bioróżnorodności, hydrologii, historii gminy i lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Oprócz tego, odbywają się tu szkolenia i warsztaty, a także imprezy oraz przedsięwzięcia turystyczne i krajoznawcze (np. rajdy rowerowe, międzynarodowe spotkania poetyckie, szkolenia Polskiego Czerwonego Krzyża itd.). Edukacyjne zajęcia merytoryczne dla dzieci, których oferta i tematyka jest stale rozwijana i jest dostępna na stronie internetowej Centrum Edukacji Ekologicznej, prowadzone są w budynku edukacyjnym oraz w terenie przez pracowników CEE i korzystają z nich licznie uczniowie gminnych szkół, ale nie tylko (z zajęć korzystają też uczniowie czechowickich placówek oświatowych, a także m.in. z Bielska-Białej, Jaworza

i innych miejscowości, w tym m.in. z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Stanisława Szumca w Bielsku-Białej, a także studenci, m.in. z podkarpackiego Krosna i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, jak również NGO, w tym m.in. koła emerytów). Wszystkie obecne zajęcia z edukacji ekologicznej są prowadzone przez pracowników Centrum Edukacji Ekologicznej (którzy dzielą je z pracą typowo urzędową), a nie zewnętrznych edukatorów, co obniża koszty funkcjonowania CEE. W ramach zajęć można ponadto korzystać z plenerowej infrastruktury CEE, w tym z tzw. punktów piknikowych przy alei lipowej, wyposażonych w stoły plenerowe, zakupione w ramach realizowanych przez CEE projektów. W budynku edukacyjnym CEE można zobaczyć wystawy i ekspozycje edukacyjne złożone m.in. z makiety „zamku” Wilczków, artefaktów z wykopalisk na wzgórzu zamkowym, wystawy fotograficznej „Przyroda Czechowic-Dziedzic” oraz fotografii z warsztatów transgranicznych. Wystawy można zwiedzać wyłącznie z przewodnikiem – pracownikiem CEE, który oprowadza po ekspozycjach i opowiada o zgromadzonych zbiorach oraz działalności CEE.

Centrum Edukacji Ekologicznej w Czechowicach-Dziedzicach oferuje wynajem sali konferencyjnej i ekspozycyjnej. W obiekcie można skorzystać z klimatyzowanej sali konferencyjnej do 70 osób, w pełni wyposażonej w urządzenia prezentacyjne (projektor, monitor multimedialny 86 cali, wizualizer, nagłośnienie), z możliwością dostosowania aranżacji, wystroju i układu stołów, wyboru krzeseł oraz oświetlenia. Obiekt dysponuje ponadto mobilnym sprzętem nagłośnieniowym, mobilną amboną, urządzeniami do przewozu materiałów i sprzętu, prezenterami i innym sprzętem. Budynek edukacyjny, w którym mieszczą się sale, jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Oferowana jest ponadto organizacja m.in. przerw kawowych i posiłków - obiekt dysponuje w tym zakresie zapleczem i odpowiednim sprzętem.

Centrum pełni nie tylko funkcje edukacyjne, ale również informacyjne, turystyczno-krajoznawcze i promocyjne. Liczne realizowane projekty mają wpłynąć na obszar Doliny Potoku Czechowickiego. Celem jest rozwój i wzbogacenie infrastruktury oraz pielęgnowanie lokalnego zasobu przyrodniczego, kulturowego i rekreacyjnego. W historycznym centrum Czechowic, w otoczeniu najważniejszych i najstarszych zabytków kulturowych, architektonicznych i przyrodniczych miasta powstał obiekt, który stanowi jej turystyczną wizytówkę, a to dzięki położeniu w urokliwej scenerii zrewitalizowanej i udostępnionej mieszkańcom oraz turystom Doliny Potoku Czechowickiego i w pobliżu drogi krajowej nr 1. Jest to miejsce, w którym akcentuje się przyrodnicze, kulturowe, krajoznawcze i rekreacyjne walory gminy. Krzewi się tutaj także wiedzę w dziedzinie ekologii i ochrony przyrody oraz działa na rzecz ochrony przyrodniczego i kulturowego dziedzictwa miasta. Wszystko to odbywa się z naciskiem na promowanie krajoznawstwa i turystyki, w szczególności pieszej i rowerowej. W celu zintensyfikowania działań w tym zakresie, jak i zrationalizowania i powiązania tych celów z czynnikiem społecznym, od zakończenia 2021 roku wydział Centrum Edukacji Ekologicznej prowadzi również współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi oraz klubami sportowymi w zakresie m.in. udzielania grantów na działalność statutową.

11 POLITYKA SPOŁECZNA

11.1 Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorząd obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (art. 17 ustawy o pomocy społecznej). Obowiązującą jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2020-2025, przyjęta uchwałą nr XIV/133/19 Rady Miejskiej z dnia 27 sierpnia 2019 r. Porusza ona tematykę jakości życia rodzin (problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz ubóstwo rodzin), jakości życia osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Odnosi się także do sytuacji osób bezrobotnych oraz bezdomnych, w kontekście zapobiegania ich marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Omawia problemy wynikające z uzależnień oraz z przemocy w rodzinie.

11.1.1 Pomoc i wsparcie w liczbach

Obowiązek sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej dla gminy wynika z art. 16a ustawy o pomocy społecznej.

W gminie Czechowice-Dziedzice wsparcie z pomocy społecznej w 2023 roku uzyskały 484 rodziny, w których gospodaruje łącznie 866 osób. W stosunku do 2022 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 80 osób. Liczba osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej wynosi 169, co oznacza również spadek w stosunku do roku poprzedniego o 12 osób.

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin i jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2023 roku były kolejno:

- długotrwała lub ciężka choroba - 216 rodzin,
- ubóstwo - 169 rodzin,
- niepełnosprawność - 169 rodzin,
- bezrobocie - 73 rodziny,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 67 rodziny.

Pomoc i wsparcie w gminie Czechowice-Dziedzice w 2023 roku uzyskało w postaci:

- świadczeń pieniężnych 343 osób z 218 rodzin,
- świadczeń niepieniężnych 290 osób ze 165 rodzin.

Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 60 osób.

11.1.2 Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Systemowa pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest zatem szeroko rozumiane wsparcie, w tym pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej.

W gminie Czechowice-Dziedzice pomoc usługową mieszkańcom oferują następujące placówki pomocy społecznej finansowane z budżetu gminy:

1. Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień”

Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień” jest placówką przeznaczoną dla mieszkańców naszej gminy, dla osób w podeszłym wieku, które wymagają całodobowej opieki osób drugich i nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w swoim miejscu zamieszkania.

2. Spółdzielnia Socjalna Czecho-Best

Institucja ta jest spółdzielnią socjalną osób prawnych tj.: Gminy Czechowice-Dziedzice i Gminy Bestwina. Spółdzielnia jest podmiotem ekonomii społecznej, prowadzącym działalność gospodarczą, ukierunkowaną na realizację zadań własnych gminy, między innymi zleczanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach. W 2023 r. na zlecenie OPS Spółdzielnia była realizatorem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz programów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 oraz „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023.

Szerzej o jej działalności w części 13 Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi w pkt. 13.3.

3. Ośrodek Pomocy Społecznej, w strukturze którego funkcjonują:

- Dzienny Dom Senior+
- Świetlica „Zatoka”
- Noclegownia
- Zespół ds. Usług
- Zespół ds. Pracy Socjalnej
- Dział Świadczeń
- Klub Integracji Społecznej
- Mieszkanie treningowe
- Centrum Wolontariatu

Dzienny Dom Senior+ jest ośrodkiem wsparcia dla mieszkańców Gminy w wieku 60 lat i więcej, samotnych, niepełnosprawnych, które z uwagi na wiek, chorobę i niepełnosprawność wymagają pomocy i wsparcia. Dzienny Dom Senior+ zapewnia usługi:

- socjalno-bytowe: w tym wyżywienie, pomoc w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych, organizowanie czasu wolnego w bezpieczny i godny sposób, zapewnienie możliwości korzystania z urządzeń i środków ułatwiających dbanie o higienę osobistą,
- opiekuńcze i zdrowotne, które obejmują udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, umożliwienie prasowania i prania odzieży, udział w treningach czystości, orientacji w czasie i przestrzeni, udział w gimnastyce ogólnousprawniającej, pomoc w kontaktach z placówkami służby zdrowia,
- usługi wspomagające, polegające na podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu seniorów (poprzez udział w terapii zajęciowej, drobnych pracach na rzecz domu,

w zajęciach ruchowych, edukacyjnych, kulturalnych, spotkaniach z psychologiem, wyjściach do kina, biblioteki, udział w wycieczkach, spotkaniach międzypokoleniowych), stymulowaniu i utrzymywaniu kontaktów z rodziną i najbliższym środowiskiem społecznym.

W 2023 r. z usług DDS+ skorzystało łącznie 40 osób.

Świetlica „Zatoka” jest placówką wsparcia dziennego, do zadań której należy w szczególności opieka i wychowanie dzieci i młodzieży (wychowanków), zgodnie ze standardami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka prowadzona jest w formie specjalistycznej, co oznacza, że organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, jak również realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. W związku z tym każde dziecko posiada Indywidualny Program Korekcyjny (w 2023 r. przyjęto do realizacji 8 nowych IPK). Wszystkie nowe dzieci objęte są 3-miesięczną obserwacją przygotowującą zespół do opracowania IPK.

Świetlica „Zatoka” w 2023 roku czynna była od poniedziałku do piątku w godz. 13⁰⁰ – 18⁰⁰, w dni wolne od nauki szkolnej (tj. ferie zimowe, przerwy pomiędzy świętami) w godz. 9⁰⁰ – 14⁰⁰. Do świetlicy zapisanych zostało (narastająco) 45 dzieci z 37 rodzin. Dzieci nowych – zapisanych po raz pierwszy – 19 z 15 rodzin.

Noclegownia - celem placówki jest zapewnienie schronienia osobom bezdomnym z terenu naszej gminy. Noclegownia umożliwia osobom pozbawionym mieszkania skorzystanie z noclegu w ciepłym i suchym pomieszczeniu, wykonanie zabiegów higienicznych, wypranie i wysuszenie odzieży. Ponadto ogólnie dostępny aneks kuchenny umożliwia przygotowanie we własnym zakresie śniadań i kolacji. Do pobytu w Noclegowni uprawnia skierowanie zatwierdzone przez właściwego pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach. W dniach wolnych od pracy OPS decyzję o przyjęciu osoby do Noclegowni podejmuje dyżurujący pracownik placówki. Osoby korzystające z Noclegowni zobowiązane są do przestrzegania regulaminu placówki i stosowania się do poleceń dyżurującego pracownika.

Noclegownia czynna była codziennie w wyznaczonych godzinach, a w okresie silnych mrozów, Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia – całą dobę. Placówka dysponowała 25 miejscami noclegowymi dla bezdomnych mężczyzn. Ogółem z placówki skorzystało 50 osób, w tym w ramach interwencji na 1 lub 3 noclegi przyjęto 15 bezdomnych. Suma osobodni wyniosła 4.674. Średnia ilość klientów przebywających każdego dnia 2023 r. w Noclegowni wyniosła 12,81. Z powodu rażącego naruszenia regulaminu przez bezdomnych (spożycie alkoholu), pracownicy 69 razy odmówili przyjęcia do Noclegowni.

Klub Integracji Społecznej – działa na mocy Uchwały XV/123/15 Rady Miejskiej od 27.11.2015 przy Ośrodku Pomocy Społecznej w celu przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach Klubu Integracji Społecznej organizowane były prace społecznie użyteczne oraz roboty publiczne.

Prace społecznie użyteczne wykonywane były w wymiarze do 10 godzin tygodniowo w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. W przypadku prac społecznie użytecznych nie jest nawiązywany stosunek pracy pomiędzy bezrobotnym a Ośrodkiem Pomocy Społecznej, ale w zamian za faktyczną pracę jest wypłacane świadczenie, którego wysokość wynosiła do maja 9,50 zł za przepracowaną godzinę, a od czerwca, po waloryzacji, wysokość świadczenia wynosiła 10,90 zł. Zgodnie z zawartym porozumieniem, 60% kosztów świadczenia jest refundowanych z Funduszu Pracy.

Łącznie w 2023 r. 12 osób (3 kobiety oraz 9 mężczyzn) wykonywało prace społecznie użyteczne i przepracowało 2.338 godzin. Koszt zadania to 25.370 zł, z czego 15.222 zł z budżetu państwa.

KIS w okresie od 03.04.2023 do 02.10.2023 organizował roboty publiczne dla 1 osoby. Koszty wynagrodzenia (26.705,40 zł) refundowane były w całości przez PUP w ramach zawartego porozumienia.

Od września 2022 r. w gminie działa mieszkanie treningowe, mieszczące się w Czechowicach-Dziedzicach, przy ul. Narutowicza 4. Mieszkanie przeznaczone jest dla 4 osób. W mieszkaniu są dwa pokoje dwuosobowe. Przedpokój, kuchnia oraz łazienka stanowią część wspólną. Wszystkie pomieszczenia, wyposażone w niezbędne meble i sprzęty, zostały dostosowane do osób niepełnosprawnych i są wolne od barier architektonicznych. Została również zamontowana winda zewnętrzna. W mieszkaniu treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia. Jest ono formą pomocy społecznej, przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Ze wsparcia w mieszkaniu treningowym w 2023 r. skorzystało 6 osób. Koszt poniesiony przez Gminę wyniósł 40.398,74 zł.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej działa Centrum Wolontariatu. Wolontariusze wspierali mieszkańców gminy zarówno w ich miejscu zamieszkania, m.in. organizując im wolny czas, pomagając w drobnych czynnościach, zakupach, jak również organizując akcje charytatywne, dostarczając np. paczki czy posiłek przekazany przez darczyńców. Wolontariusze otrzymali darowiznę w wysokości 2.000,00 zł, która została przeznaczona na zakup posiłków oraz przygotowanie paczek żywnościowych dla najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice. Łącznie w 2023 r. OPS podpisał porozumienia z 24 wolontariuszami.

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował także z Towarzystwem Charytatywnym im. Ojca Pio w Czechowicach-Dziedzicach, kierując np. na spotkania dobroczynne najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy.

W roku 2023 w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 76 osób, w tym kadra kierownicza – 2 osoby (dyrektor i zastępca), pracownicy socjalni – 19 osób, pozostali

pracownicy – 55 osób. Spośród pracowników zatrudnionych w Ośrodku 48 osób posiada wykształcenie wyższe, a 22 osoby wykształcenie średnie. Specjalizację I oraz II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 7 pracowników socjalnych. Wśród pracowników Ośrodka 7 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Zatrudnienie w działających w strukturze OPS placówkach kształtowało się następująco:

- Noclegownia - zatrudnionych 4 opiekunów w wymiarze 3,25 etatu,
- Dzienny Dom Senior+ - zatrudnionych 13 pracowników na 11 etatach,
- Świetlica „Zatoka” - 6 pracowników w wymiarze 3,5 etatu.

Odrębną jednostką organizacyjną gminy jest Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień”, który zatrudnia łącznie 17 osób, w ramach 14 etatów, w tym: dyrektor, 6 pielęgniarek, 7 opiekunów, 2 pokojowe i 1 pracownik socjalny.

W Gminie Czechowice-Dziedzice środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej w 2023 roku wyniosły 32.642.912 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego uległ zmniejszeniu. Spadek spowodowany jest zmianą instytucji realizującej wypłatę świadczenia wychowawczego, a mianowicie od czerwca 2022 roku świadczenie to wypłaca ZUS.

Szczegółowe informacje finansowe zawiera Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy za 2023 rok.

11.1.3 Aktywność jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

Projekt pn. „Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Gmina Czechowice-Dziedzice – cz. 1”, realizowany w okresie od 14.03.2022 do 30.06.2023, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Celem projektu było rozszerzenie oferty zajęć w placówce wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin uciekających z terenu Ukrainy przebywających na terenie gminy Czechowice-Dziedzice. Projekt miał na celu ułatwienie procesu asymilacji i integracji osób dotkniętych skutkami kryzysu migracyjnego wywołanego wojną na terytorium Ukrainy.

W okresie sprawozdawczym w ramach projektu zorganizowano 3 stacjonarne warsztaty oraz 4 warsztaty wyjazdowe dla dzieci i młodzieży. Podczas warsztatów uczestnikom zapewniono profesjonalną opiekę kadry oraz wyżywienie w formie śniadania i obiadu. W warsztatach każdorazowo uczestniczyło 20 osób. Dla uatrakcyjnienia zajęć stacjonarnych zostały zakupione materiały papiernicze oraz artykuły plastyczne. W ramach warsztatów wyjazdowych sfinansowano wynajem autokaru, opiekę pilota/przewodnika, polisę ubezpieczeniową oraz bilety wstępu do oferowanych atrakcji.

Realizowano również wsparcie edukacyjne wyrównujące braki, zaległości, niwelujące bariery językowe oraz wynikające z różnic programowych. Zrealizowano łącznie 393 godziny zajęć wyrównawczych. Ze wsparcia skorzystało łącznie 36 dzieci. Organizowano wsparcie specjalistyczne głównie psychologiczne oraz psychiatryczne. Łącznie zorganizowano 92 godziny konsultacji psychologicznych, z których skorzystało 33 uczestników. Zorganizowano 60 godzin konsultacji pedagogicznych, z których skorzystało 8 dzieci.

W ramach realizacji projektu zorganizowano konsultacje psychiatryczne w wymiarze 36 godzin dla 16 osób.

Regularnie organizowano grupę wsparcia dla dzieci i młodzieży ukierunkowanej na udzielanie pomocy doraźnej. Ze wsparcia skorzystało 24 uczestników podczas 9 spotkań.

W okresie sprawozdawczym wsparciem objęto łącznie 34 osoby.

Projekt „Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Gmina Czechowice-Dziedzice – cz. 2”, realizowany w okresie od 14.03.2022 do 30.06.2023, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Celem projektu było utworzenie kompleksowego wsparcia dla rodzin dotkniętych skutkami kryzysu humanitarnego i migracyjnego, uciekających z terenu Ukrainy, przebywających na terenie gminy Czechowice-Dziedzice. Projekt miał na celu niwelowanie trudności w funkcjonowaniu w nowej rzeczywistości, na jakie napotykają rodziny ukraińskie.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano kurs języka polskiego dla 38 osób. Podczas kursu dla osób potrzebujących zapewniono opiekę nad dziećmi wraz z poczęstunkiem.

Zorganizowano 5 jednodniowych wyjazdów integracyjnych dla rodzin oraz 2 wyjazdy dwudniowe. Podczas wycieczek uczestnikom zapewniono przejazd autokarem, opiekę pilota/przewodnika, polisę ubezpieczeniową, bilety wstępu oraz posiłki. W trakcie wyjazdów dwudniowych uczestnikom zapewniono nocleg w hotelu oraz wyżywienie. Uczestników wyjazdów objęto ubezpieczeniem NW i zapewniono wsparcie kadry pracowniczej. Ze wsparcia każdorazowo korzystało 46 osób.

W ramach realizacji projektu zorganizowano 15 spotkań integracyjnych, podczas których uczestnikom zapewniono poczęstunek w formie przerwy kawowej. Zorganizowano 12 spotkań grupy wsparcia dla dorosłych. Podczas zajęć dzieci uczestników miały zapewnioną profesjonalną opiekę oraz drobny poczęstunek. Dla osób wymagających wsparcia psychiatrycznego zapewniono taką możliwość w postaci konsultacji psychiatrycznych. Zrealizowano 30 godzin konsultacji dla 20 osób.

W okresie sprawozdawczym zakupiono środki służące utrzymaniu czystości w pomieszczeniach. Zorganizowano rodzinny piknik, w którym uczestniczyło 100 osób.

W ramach realizacji projektu zorganizowano 14 godzin superrewizji dla kadry projektu i pracowników podejmujących bezpośrednie działania i pracę z uczestnikami projektu.

W okresie sprawozdawczym wsparciem objęto łącznie 77 osób.

„Asystent rodziny w roku 2023”

Gmina Czechowice-Dziedzice przystąpiła do realizacji programu, w ramach którego dofinansowane zostały:

- dodatki do wynagrodzenia dla asystentów rodzin w wysokości 2.000 zł w formie jednorazowej,
- koszty zatrudnienia asystentów rodziny, poniesione w listopadzie i grudniu 2023 r. w wysokości nie przekraczającej 80 % wynagrodzenia.

Udział własny Gminy Czechowice-Dziedzice w Programie został zabezpieczony na poziomie 20 % kosztów.

Program wieloletni Senior+ na lata 2021-2025 – edycja 2023 r.

Placówka w 2023 roku uzyskała dofinansowanie do bieżącego funkcjonowania w ramach programu wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025 (edycja 2023). Z budżetu Państwa uzyskano dofinansowanie na kwotę 122.400,00 zł.

Dofinansowanie obejmuje 30 miejsc przeznaczonych dla osób powyżej 60 roku życia, którzy z powodu wieku, stanu zdrowia, samotności i ograniczonych zasobów finansowych mogą doświadczać deprivacji swoich potrzeb i mają ograniczone możliwości korzystania z ogólnie dostępnej oferty. Dom umożliwia takim osobom korzystanie z różnych usług, których celem jest utrzymanie się w optymalnej w stosunku do wieku i wydolności organizmu kondycji fizycznej, psychicznej i umysłowej, podtrzymanie istniejących i budowanie nowych więzi i kontaktów społecznych. W DDS+ seniorzy korzystać mogą z bogatej infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzanie czasu. Placówka spełnia standardy dostępu dla osób z ograniczoną sprawnością ruchową oraz udostępnia pomieszczenia dla seniorów i zatrudnionego personelu.

Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023

Gmina Czechowice-Dziedzice końcem roku 2022 wystąpiła do wojewody śląskiego z wnioskiem o środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023. W lutym 2023 r. Gmina podpisała umowę z wojewodą śląskim na realizację w/w programu, którego celem jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia. Kierowany był on do pełnoletnich osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Koszt realizacji Programu wyniósł łącznie 629.373,60 zł. Usługi asystenta w części finansowane były ze środków Funduszu Solidarnościowego. Przyznana kwota z Funduszu Solidarnościowego w wysokości 550.881,60 zł oraz kwota 78.492,00 zł, stanowiąca wkład własny Gminy Czechowice-Dziedzice, zostały przeznaczone na wynagrodzenia dla asystentów, koszt zakupu środków ochrony osobistej, koszt dojazdu własnym lub innym środkiem transportu, koszt zakupu biletów na imprezy kulturalne dla asystentów, ubezpieczenia NNW asystentów oraz koszt obsługi programu. W Programie uczestniczyło 60 osób niepełnosprawnych z terenu gminy Czechowice-Dziedzice, w tym 48 osób posiadających znaczny stopień niepełnosprawności, a 12 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Uczestnicy Programu nie ponosili odpłatności za wykonaną usługę. Zrealizowano 13.082 godzin usługi asystenta. Usługę asystencji osobistej świadczyło 40 asystentów. Usługa realizowana była przez Spółdzielnię Socjalną „Czecho-Best”.

Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023

Gmina Czechowice-Dziedzice końcem roku 2022 wystąpiła do wojewody śląskiego z wnioskiem o środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023. Początkiem 2023 r. Gmina podpisała umowę z wojewodą śląskim na realizację w/w programu,

który ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Program kierowany był do dzieci i osób niepełnosprawnych, których członkowie rodzin lub opiekunowie wymagają pomocy w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki. Celem głównym programu jest wsparcie członków lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego, które wymagają usługi opieki wytchnieniowej.

W Programie uczestniczyły 32 osoby z niepełnosprawnością z terenu gminy Czechowice-Dziedzice, w tym 26 dorosłych osób posiadających znaczny stopień niepełnosprawności oraz 6 dzieci z orzeczonym stopniem niepełnosprawności. Uczestnicy Programu nie ponosili odpłatności za wykonaną usługę. Zrealizowano 3.834 godzin usługi opieki wytchnieniowej. Koszt realizacji Programu wyniósł łącznie 179.431,20 zł, w tym kwota 156.427,20 zł pozyskana została przez Gminę ze środków Funduszu Solidarnościowego, natomiast pozostałą kwotę w wysokości 23.004,00 zł stanowił wkład własny Gminy Czechowice-Dziedzice.

11.1.4 Ocena realizacji i prognoza

Ocena zasobów pomocy społecznej gminy Czechowice-Dziedzice sporządzana jest corocznie zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej. Formularz sprawozdania zasilany jest z systemów informatycznych CAS (Centralnej Aplikacji Statystycznej - z obszarów: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i pieczy zastępczej). Nie wszystkie dane pozyskiwane są jednak z systemów informatycznych. Przedstawienie wielu z nich możliwe jest wyłącznie poprzez wykorzystanie raportów, zestawień i wyników badań tworzonych przez pracowników jednostek organizacyjnych. Niezbędne dane gromadzone, przygotowywane i kompletowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Urzędem Miejskim i jednostkami organizacyjnymi gminy tj.- AZK oraz ZOPO.

Na podstawie analizy zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz zebranych danych, z uwagi na starzejące się społeczeństwo stwierdzono, że:

- prognozuje się dalszy wzrost nakładów na usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, które w przeważającej mierze są świadczone osobom starszym, niepełnosprawnym, samotnym i chorym. W roku oceny koszt takich działań wyniósł 678.411,00 zł, w porównaniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost o ok. 185.000,00 zł, pomimo że uzupełnieniem usług są realizowane programy rządowe;
- szacuje się wzrost wydatków ponoszonych przez Gminę (OPS) na dopłaty do miejsc w domach pomocy społecznej. W 2023 roku koszt ten wyniósł 2.534.603,75 zł. i był wyższy od roku poprzedniego o 739.844,00 zł. Koszt za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej systematycznie wzrasta, co związane jest ze zwiększonym zapotrzebowaniem na taką formę pomocy oraz ze wzrostem średniego, miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej.

11.2 Gminny Program Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 przyjęty został Uchwałą Nr LVI/669/22 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 29 listopada 2022 r.

Celem głównym Programu jest zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w tym obywatelom Ukrainy, przebywającym na terenie naszej gminy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Działania skierowane są w szczególności do rodzin, które przeżywają trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w taki sposób, aby mogły osiągnąć optymalny poziom stabilizacji życiowej, umożliwiając prawidłowe wychowanie dzieci. Realizatorem zadań z zakresu wspierania rodziny, określonych w ustawie z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U.2022.447.tj.) jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach.

11.2.1 Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny

Gmina Czechowice-Dziedzice organizuje wsparcie na rzecz rodzin w następujących formach:

1. Prowadzenie asystentury rodzinnej

W 2023 roku Ośrodek na bieżąco realizował zadania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. W okresie sprawozdawczym pracę z rodzinami prowadziło trzech asystentów rodziny, zatrudnionych w pełnym wymiarze etatu. Asystenci rodziny podejmują głównie działania profilaktyczne, edukacyjne i wspierające rodziny we właściwym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystent rodziny pracuje w oparciu o ustalony wspólnie z rodziną plan pracy. Działania podejmowane są w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a także we współpracy z pedagogiem szkolnym, kuratorem, koordynatorem pieczy zastępczej oraz przedstawicielami innych instytucji, realizującymi zadania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

Do podstawowych oraz najczęściej realizowanych zadań asystenta rodziny w zakresie pracy z rodziną należy:

- poradnictwo i wspólna z rodziną nauka w zakresie przygotowania pełnowartościowych posiłków,
- pomoc w przygotowaniu racjonalnego planu dnia rodziny, z uwzględnieniem obowiązków i czasu wolnego,
- pomoc w uporządkowaniu ważnych dokumentów i rachunków,
- edukacja i poradnictwo w zakresie gospodarowania posiadany budżetem domowym,
- edukacja i poradnictwo w zakresie utrzymania porządku w mieszkaniu, domu,
- przypominanie o wizytach lekarskich, podawaniu leków i stosowaniu się do zaleceń lekarskich,
- pomoc w ustaleniu wizyt lekarskich, konsultacji ze specjalistami,
- towarzyszenie rodzinie podczas wizyt u lekarzy rodzinnych lub specjalistów,
- rozmowy edukacyjne w zakresie właściwej pielęgnacji dzieci, odżywiania i higieny dziecka,
- edukacja w zakresie dbałości o zdrowie, wykonywanie profilaktycznych badań,
- obserwacja dzieci pod kątem występowania ewentualnych nieprawidłowości rozwojowych,

- konsultacje wychowawcze w zakresie przyjmowania właściwych postaw rodzicielskich,
- informowanie o organizowanych na terenie gminy zajęciach podnoszących umiejętności wychowawcze,
- edukacja w zakresie pomocy dziecku w odrabianiu zadań domowych, przygotowaniu do sprawdzianu,
- instruowanie rodzica w zakresie korzystania z dziennika elektronicznego,
- konsultacje w zakresie angażowania się rodziców w proces edukacyjny dziecka, współpracę ze szkołą dziecka,
- prowadzenie rozmów wspierających i doradczych w zakresie rozładowywania konfliktów i napięć wewnątrzrodzinnych,
- przekierowywanie rodziców do innych specjalistów, jak np. psychoterapeuta, terapeuta uzależnień, psycholog, mediator,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania leczenia odwykowego i utrzymania abstynencji lub powstrzymywania się od nadmiernego spożywania alkoholu,
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- pomoc, koordynacja i towarzyszenie rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych.

Ponadto asystenci rodzin podejmują działania, takie, jak np.:

- prowadzenie dokumentacji z prowadzonych działań, opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną,
- utrzymywanie stałego kontaktu i współpracy z pracownikiem socjalnym, koordynatorem pieczy zastępczej, pedagogiem szkolnym, kuratorem czy dzielnicowym w zakresie monitorowania sytuacji rodziny i sposobu wywiązywania się rodziców z podjętych zobowiązań,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- udział w posiedzeniu zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie opinii i informacji na wniosek sądu lub innych uprawnionych instytucji,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą,
- organizowanie pomocy rzeczowej dla rodzin,
- koordynowanie zadania pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”,
- podnoszenie kompetencji zawodowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach i superwizjach,
- uczestnictwo w rozprawach sądowych.

W roku 2023 wsparciem asystenta rodziny objęte zostały łącznie 53 rodziny, z czego 37 rodzin zostało sądownie zobowiązanych do współpracy. Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach zatrudnia obecnie 3 asystentów rodziny, pracujących na podstawie umowy o pracę.

2. Współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach, jako zadanie własne

obowiązkowe, współfinansował koszty pobytu w pieczy zastępczej 84 dzieci z terenu gminy, z tego 17 dzieci przebywało w instytucjonalnej formach pieczy zastępczej, a 67 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych lub rodzinach zastępczych niespokrewnionych.

Wydatkowano na ten cel kwotę 843.722,13 zł, co stanowi wzrost kosztów w odniesieniu do poprzedniego roku o kwotę 236.278,29 zł.

Asystenci rodziny, pracownicy socjalni realizujący zadania z zakresu wspierania rodziny, podejmują regularną współpracę z organizatorami pieczy zastępczej. Jednocześnie podejmowana była także współpraca z rodzinami biologicznymi dzieci pozostających w pieczy zastępczej na rzecz powrotu małoletnich pod ich opiekę.

3. Zapewnienie bezpłatnego dostępu do wsparcia specjalistycznego

Kadra pracownicza Ośrodka Pomocy Społecznej we współpracy z przedstawicielami innych placówek gminnych podejmuje szereg działań w obszarze pracy z rodziną, której celem jest poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie społecznym i wewnątrzrodzinnym. W ramach pomocy rodzinom zagrożonym utratą dziecka, rodzice/opiekunowie niewydolni wychowawczo z powodu problemów alkoholowych oraz problemu przemocy w rodzinie, mieli możliwość bezpłatnego korzystania z konsultacji i wsparcia psychoterapeutycznego.

W ramach środków otrzymanych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach na realizację zadania z zakresu profilaktyki uzależnień pn. „Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez wsparcie psychologiczno-terapeutyczne”, realizowano działania w formie:

- indywidualnego wsparcia psychoterapeutycznego,
- terapii par/rodzin,
- spotkań grupy wsparcia dla rodziców.

W roku 2023 r. wsparciem psychoterapeuty zostały objęte 74 osoby, w tym 12 małoletnich. W terapii rodzin/par uczestniczyło łącznie 10 osób, a w spotkaniach grupy wsparcia, odbywających się 1 raz w tygodniu, brało udział 10 osób.

Pomoc psychoterapeutyczna odbywała się systematycznie w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach oraz w środowisku zamieszkania rodzin korzystających z wsparcia, w zależności od potrzeb osoby lub rodziny korzystającej ze wsparcia.

W myśl art. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej”. Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach zorganizował także dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych warsztaty w ramach rekomendowanego programu profilaktycznego pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”, skierowany do osób objętych pomocą, asystentów rodziny, pracowników socjalnych oraz placówki wsparcia dziennego. Zajęcia zostały zorganizowane dla 3 grup rodziców. Łączna liczba osób przystępujących do zajęć wyniosła 30 osób.

W zakresie podnoszenia kompetencji służb i instytucji działających na rzecz dziecka pracownicy socjalni uczestniczyli w systematycznych spotkaniach z coachem, a także odbyli szkolenie pn. „Tworzenie sieci wsparcia dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz doświadczających przemocy”.

4. Zapewnienie dostępu do usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach zadań własnych oraz zleconych oraz programów rządowych takich jak AOON i opieka wytchnieniowa, realizował zadanie zapewnienia rodzinom z dziećmi z niepełnosprawnością, dostępu do usług opiekuńczych i specjalistycznych. Z powyższej formy wsparcia skorzystały 2 rodziny.

5. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego

Świetlica „Zatoka” jest placówką, do zadań której należy w szczególności opieka i wychowanie dzieci i młodzieży będących wychowankami świetlicy, zgodnie ze standardami określonymi dla placówki wsparcia dziennego, prowadzonej w formie specjalistycznej. Do świetlicy zapisanych zostało (narastająco) 44 dzieci z 34 rodzin. Dzieci nowych – zapisanych po raz pierwszy – 17 z 16 rodzin.

W placówce pracują także zespoły wychowawcze w celu dokonywania okresowej oceny sytuacji dziecka i modyfikowania jego indywidualnego programu korekcyjnego. Odbyło się 25 posiedzeń zespołów wychowawczych.

Praca stacjonarna – opiekuńcza, wychowawcza, socjoterapeutyczna oraz terapia pedagogiczna z dziećmi odbywała się w oparciu o następujące cele główne:

a) *Zapewnienie dzieciom posiłku, kształtowanie nawyków prozdrowotnych oraz dbania o bezpieczeństwo*

Wychowankowie w czasie pobytu w placówce otrzymywali posiłek. Dzieci zostały wdrożone do przygotowywania różnorodnych potraw, przestrzegania przepisów reżimu sanitarnego, a także do wykonywania dyżurów sprzątanania, aby naczynia były wyparzone, a miejsce spożywania posiłków czyste i regularnie dezynfekowane. Wychowankowie zapoznali się z przepisami ruchu drogowego oraz z zasadami bezpiecznego zachowania się w placówce i poza nią. Dzieci miały możliwość kontroli czystości i uzyskania pomocy w postaci szamponów leczniczych i środków dezynfekujących.

b) *Poprawa funkcjonowania dziecka poprzez wyrównywanie deficytów*

Podczas pracy indywidualnej i grupowej dzieci miały możliwość skorzystania z pomocy w nauce i odrabianiu zadań domowych. Dzieci miały możliwość nabycia umiejętności korzystania z różnych źródeł wiedzy i metod uczenia się, a także poprawienia umiejętności płynnego czytania oraz umiejętności pisania. Miały możliwość zwiększenia swojej motywacji do nauki. Wybrani wychowankowie systematycznie korzystali z pomocy logopedycznej.

c) *Modelowanie właściwych postaw społecznych; zwiększenie świadomości zasobów i zdolności dziecka*

Dzieci miały możliwość poprawy funkcjonowania w środowisku rodzinnym, szkolnym, rówieśniczym. Wychowankowie nabyli również umiejętności efektywnego spędzania

wolnego czasu. Dzięki temu mogli poznać i uświadomić sobie swoje mocne strony. Zapoznali się ze sposobami dbania o ład i porządek w świetlicy.

d) Nabycie umiejętności społecznego i emocjonalnego funkcjonowania

Dzieci wraz z wychowawcami stworzyły zasady funkcjonowania w świetlicy, co wpłynęło na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i współodpowiedzialności za funkcjonowanie w placówce. Dzieci wzięły udział w zajęciach z zakresu sposobów bezpiecznego i konstruktywnego spędzania czasu, poprzez różnorodne formy i metody na zajęciach socjoterapeutycznych, dzieci miały możliwość poznać lepiej siebie, swoje mocne strony oraz swoje potrzeby i możliwości. Dzięki uczestnictwu w zajęciach dzieci miały możliwość nabycia umiejętności rozpoznawania emocji i radzenia sobie z nimi w sposób konstruktywny.

W grupie zrealizowano łącznie 30 godzin zajęć socjoterapeutycznych, dodatkowo 27 godzin zebrań społeczności korekcyjnej. Inne rodzaje zajęć przeprowadzonych w placówce to: zajęcia plastyczne, muzyczne, sportowe, kulinarne, ogrodnicze, porządkowe oraz gry dydaktyczne. W okresie sprawozdawczym regularnie odbywały się superwizje dla pracowników placówki wsparcia dziennego, w których każdorazowo uczestniczy 6 osób. Zorganizowano 10 spotkań.

e) Zapewnienie pomocy finansowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej

W roku 2023, na zasadach wynikających z ustawy o pomocy społecznej, udzielono wsparcia finansowego 35 rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej, a doświadczającym trudności opiekuńczo-wychowawczych.

6. Pozostała działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie wspierania rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych

W ramach zadań wymienionych w art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 r., sporządzał sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny. Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także działalność informacyjno-edukacyjna, prowadzone były na bieżąco. Od września 2022 r. na terenie gminy Czechowice-Dziedzice funkcjonuje mieszkanie wspomagane treningowe, mieszczące się w Czechowicach-Dziedzicach przy ul. Narutowicza 4. Adaptacja i wyposażenie przeznaczonego do tego lokalu zostało sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W mieszkaniu chronionym treningowym poza usługą bytową zapewnione jest także wsparcie realizowane przez specjalistów, w formie nauki, rozwijania lub utrwalania samodzielności i sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną. Jest to forma pomocy społecznej przygotowująca osoby tam przebywające do utrzymania samodzielności życiowej lub wspomagająca te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

W roku 2023, ze wsparcia w mieszkaniu chronionym skorzystały dwie matki wraz z dziećmi oraz kobieta w ciąży – wychowanka pieczy zastępczej w procesie usamodzielniania.

11.3 Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2022-2025 został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej Nr XLVIII/573/22 z dnia 5 kwietnia 2022 r., zmienioną uchwałą Nr LVI/670/22 z dnia 29 listopada 2022 r.

11.3.1 Diagnoza problemów uzależnień

Opracowując Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (zwany dalej GPPiRPAiPN) na rok 2022-2025 sporządzono diagnozę problemów uzależnień na terenie gminy Czechowice-Dziedzice. Dokonano analizy danych pochodzących z wielu instytucji znajdujących się na terenie gminy, bądź z Gminą współpracujących. Zebrane informacje posłużyły jako wskaźniki obrazujące skalę problemów związanych z konsumpcją alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych.

W diagnozie zwrócono także uwagę na sytuację dzieci i młodzieży, powołując się na dane m.in. Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Zespołu Obsługi Placówek Oświatowych oraz gminnych badań ankietowych. W roku 2018 próbę badawczą stanowiło 525 uczniów z klas V i VI czechowickich szkół. Przebadano także uczniów klas VII i VIII, gdzie próbę badawczą stanowiło 532 uczniów.

Analiza badań ankietowych została opracowana w formie odrębnego raportu, z którego wynika, że głównymi zagrożeniami dla dzieci i młodzieży są:

- przemoc i agresja rówieśnicza (głównie na terenie szkół) zarówno psychiczna, jak i fizyczna,
- upijanie się starszej młodzieży,
- zagrożenia wynikające z Cyberprzestrzeni w tym głównie fonoholizm.

Opracowując GPPiRPAiPN założono (na podstawie obserwacji, licznych rozmów z wychowawcami, rodzicami i pedagogami szkolnymi), że wyzwaniem na najbliższe miesiące i lata będzie zapewnienie wsparcia emocjonalnego i szczególnej ochrony dzieciom i młodzieży.

11.3.2 Działania

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2022-2025 stanowił kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w Gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Uzupełniono go o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski, wynikające z diagnozy lokalnych problemów alkoholowych, oraz ze wsparcia Zespołu Ekspertów, w skład którego weszli m.in. przedstawiciele GKRPA, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, policji, straży miejskiej, wymiaru sprawiedliwości, którzy zostali zaproszeni do współpracy przez Burmistrza Miasta. Dotychczasowe doświadczenia wskazują jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od środków psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym. Stąd

konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Właściwe wydaje się kreowanie profilaktyki uzależnień poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminację czynników ryzyka.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany był przez Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Urzędzie Miejskim w Czechowicach-Dziedzicach we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czechowicach-Dziedzicach oraz jednostkami gminnymi i instytucjami.

Do zadań realizowanych w ramach GPPiRPAiPN przez Biuro PPU, należy m.in.:

1. Inicjowanie działań profilaktycznych w Gminie (organizacja konferencji edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy, udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych lub przedsięwzięciach profilaktycznych, organizacja imprez profilaktycznych wzmacniających więzi rodzinne np. koncertów, pikników, festynów, przedsięwzięć, konkursów, przeglądów grup artystycznych promujących wartości rodzinne oraz zdrowy i trzeźwy styl życia (np. *Jesienna Szkoła Profilaktyki*), edukacja publiczna - opracowanie materiałów, ulotek o tematyce profilaktycznej oraz informującej o dostępnych miejscach pomocy w gminie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych oraz informacyjnych na temat różnych problemów społecznych dla mieszkańców gminy oraz dla instytucji pomocowych).
2. Koordynowanie działań i programów profilaktycznych w szkołach (realizacja działań profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych, np.: alkohol, cyberprzemoc, handel ludźmi, sponsoring, zaburzenia odżywiania, przemoc itp., które bezpośrednio lub pośrednio mogą prowadzić do uzależnienia, wdrażanie profesjonalnych i rekomendowanych programów profilaktycznych, np. rozwijanie komunikacji, zastępowanie agresji), wdrażanie programów edukacyjnych dla rodziców zwiększających ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci).
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie (finansowanie *Wyjazdowych Sesji Terapeutycznych* - terapia pogłębiona dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz DDA. Kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badania psychologiczno-psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia, kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, współpraca z zespołem interdyscyplinarnym (uczestnictwo w grupach roboczych) w myśl ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, prowadzenie zespołów motywujących (praca z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami).

W roku 2023, tak jak w roku poprzednim, zwrócono szczególną uwagę na organizację wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży oraz organizację różnego rodzaju zajęć dla dzieci i młodzieży (m.in. zajęcia sportowe, gry terenowe itp.) jako pomoc dzieciom w wyjściu z izolacji, poprawa umiejętności społecznych, profilaktyka uzależnień behawioralnych.

W ramach realizacji profilaktyki szkolnej i przedszkolnej we wszystkich szkołach realizowane są programy profilaktyczne. Duży nacisk kładzie się, aby nie były to jednorazowe akcje profilaktyczne, a działania cykliczne oraz rekomendowane programy o potwierdzonej skuteczności. Dlatego w większości szkół gminnych realizowany jest program „Spójrz Inaczej” oraz „Spójrz Inaczej na agresję”. Program wychowawczo-profilaktyczny „Spójrz Inaczej” stanowi profilaktykę dotyczącą całego procesu powstawania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży. Program uczy je rozumienia siebie i innych, rozpoznawania i zaspokajania własnych potrzeb i wyrażania emocji w konstruktywny sposób oraz lepszego radzenia sobie z różnymi problemami, umiejętności dobrego współżycia z innymi i znajdowania w sobie oparcia w trudnych sytuacjach tak, aby w przyszłości nie sięgały w tym celu po środki uzależniające. Program sprawdza się także w przypadku dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci o obniżonej własnej wartości, którym brakuje wiary w siebie.

Wychodząc z założenia, że młode pokolenie jest wychowywane w środowisku rodzinnym, a szkoła ma wspomagać jedynie funkcje wychowawcze rodziny, na terenie gminy został wdrożony program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. We wrześniu 2014 roku zorganizowano pierwsze szkolenie w Czechowicach-Dziedzicach i wyszkolono 16 realizatorów programu. Z roku na rok przybywa kolejnych edycji programu, który w całości finansowany jest przez Gminę i dla rodziców jest całkowicie bezpłatny, zatem bardziej dostępny.

Wdrożenie na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice programu „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”:

ROK	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba uczestników	9	40	46	62	122	163	144	140	121	160

Program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” to cykl zajęć warsztatowych w zakresie umiejętności wychowawczych, które koncentrują się na głównych czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących przed zaburzeniami zachowania u dzieci, związanych z sytuacją rodzinną. Długofalowe cele programu:

- uświadomienie rodzicom i wychowawcom, że skuteczność wychowania w znacznym stopniu zależy od osoby wychowującego - oznacza to, że aby zmienić dziecko, często należy zacząć od zmiany siebie;
- ukazanie prawdy, że skuteczne wychowanie nie może mieć miejsca, jeśli wychowujący nie opiera go na jasnym i czytelnym systemie wartości, który sam posiada i realizuje;

- pogłębianie samoświadomości i refleksji na temat skuteczności określonych metod wychowawczych; ułatwienie zakwestionowania niektórych funkcjonujących potocznie stereotypów i mitów dotyczących wychowania;
- poprzez wdrażanie programu "Szkoły..." równolegle wśród rodziców i nauczycieli tworzenie wspólnego, jednorodnego środowiska wychowawczego;
- umacnianie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu przez naprawę i ochronę więzi emocjonalnych, budowanie klimatu zaspokajającego potrzeby miłości, bezpieczeństwa i akceptacji;
- tworzenie lokalnych grup wsparcia, w których rodzice i nauczyciele nie tylko mogą zyskiwać pomoc w rozwoju życia osobistego, rodzinnego i zawodowego, ale również inicjować zmiany na rzecz rodziny i szkoły w społeczności lokalnej.

W Gminie udało się także wdrożyć program *Archipelag Skarbów*, który opiera się na modelu profilaktyki zintegrowanej. Program odwołuje się do marzeń i pragnień młodych ludzi, związanych ze szczęściem w miłości i życiu osobistym oraz realizacją życiowych pasji. Program jest ukierunkowany na osłabienie czynników ryzyka i wzmacnianie działania czynników chroniących, które mają udokumentowany w badaniach związek z podejmowaniem przez młodzież zachowań problemowych (Grzelak 2015). Wzmacniane czynniki chroniące to: więź z rodzicami, nauczycielami oraz innymi pozytywnymi dorosłymi oraz utożsamianie się z własnym system wartości (religijnym lub świeckim). Uczestniczenie w programie ma chronić młodzież przed negatywnym wpływem przebywania w środowisku osób, które sięgają po substancje psychoaktywne (alkohol i narkotyki). Celem głównym programu jest zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży.

Cele szczegółowe:

- ograniczenie wczesnych kontaktów seksualnych młodzieży i problemów z nimi związanych;
- ograniczenie picia alkoholu, używania narkotyków i dopalaczy;
- ograniczenie natężenia przemocy rówieśniczej .

Profilaktyka w Gminie Czechowice-Dziedzice zmierza do coraz większej profesjonalizacji, stąd wdrażanie kolejnych rekomendowanych programów profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności, takich jak Program „EPSILON”, który jest ukierunkowany na rozwijanie umiejętności osobistych i społecznych dzieci oraz poprawę ich psychospołecznego funkcjonowania. Celem ogólnym programu jest zapewnienie trwałego zwiększenia poczucia dobrostanu oraz redukcja zagrożenia patologiami i wykluczeniem społecznym poprzez podniesienie umiejętności życiowych – wyposażenie dzieci w zasoby osobiste, które pozwolą im w sposób efektywny konfrontować się z wydarzeniami życiowymi, pod postacią elementów inteligencji emocjonalnej i poczucia koherencji, jako globalnej orientacji życiowej.

W roku 2023 przeprowadzono po raz drugi program „Mistrzem Być”, którego głównym założeniem jest wzbudzenie w młodzieży motywacji i podjęcie odpowiedzialności za dokonywane wybory życiowe.

Dużym powodzeniem na terenie Gminy cieszy się autorski program profilaktyki uniwersalnej „Zdrowa Rzepa” adresowany do młodszych dzieci, gdzie celem jest profilaktyka

uzależnień (zwłaszcza behawioralnych) poprzez nauczenie dzieci zasad zdrowego odżywiania, zachęcanie do aktywności fizycznej, uczenie zdrowych wyborów.

Aktywnie współpracowano z organizacjami pozarządowymi, które wspomagały Gminę w realizacji zadania: *Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy sposób spędzania wolnego czasu (w tym zajęć sportowych, kulturalnych, teatralnych, tanecznych)*. Zadanie to opierało się głównie na stworzeniu młodzieży przestrzeni do rozwijania pasji, zainteresowań ale też kształtowania umiejętności społecznych, takich jak współpraca w grupie, konstruktywna komunikacja, asertywność itp.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie opierała się także na kształceniu kadr i edukacji publicznej w obszarze profilaktyki uzależnień oraz przemocy. Ogromnym powodzeniem cieszyła się konferencja profilaktyczna, która w roku 2023 organizowana była na terenie gminy już po raz ósmy. Organizowano także spotkania, prelekcje i wywiady dla rodziców.

11.3.3 Efekty

- I. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy Czechowice-Dziedzice wobec skutków nadużywania napojów alkoholowych.
- II. Umożliwienie osobom uzależnionym oraz ich rodzinom skorzystania z oferty profesjonalnych działań pomocowych.
- III. Nasilenie działalności profilaktycznej, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
- IV. Łagodzenie skutków i wczesna interwencja związana ze spożywaniem alkoholu.

W ocenie członków GKRPA podejmowane działania dają zadawalające rezultaty. Efektem podejmowanej działalności profilaktycznej jest realizacja we wszystkich gminnych szkołach rekomendowanych programów profilaktycznych, które zaczęliśmy wdrażać dużo wcześniej niż inne gminy. Ponadto w Gminie panuje klimat dobrej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz wdrażania profilaktyki uzależnień (szkoły, przedszkola, ZOPO, OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna).

11.3.4 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – społeczna komisja działająca na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie oraz inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. Szczegółowy zakres zadań oraz funkcjonowanie komisji reguluje ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komisja powoływana jest w każdej gminie przez wójta, burmistrza lub też prezydenta miasta.

11.3.5 Punkt Konsultacyjny

W Punkcie Konsultacyjnym pracują specjaliści, którzy doradzają w trudnych sytuacjach rodzinnych, konfliktach, kryzysach. Punkt Konsultacyjny udziela bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej mieszkańcom Gminy Czechowice-Dziedzice, członkom rodzin z problemem uzależnień i problemem przemocy (pomoc psychologiczna i prawna w sprawach rodzinnych, m. in. konflikty małżeńskie, przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci, terapia małżeńska, terapia rodzinna, pomoc w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, poradnictwo).

11.3.6 Wnioski z raportu o realizacji Programu

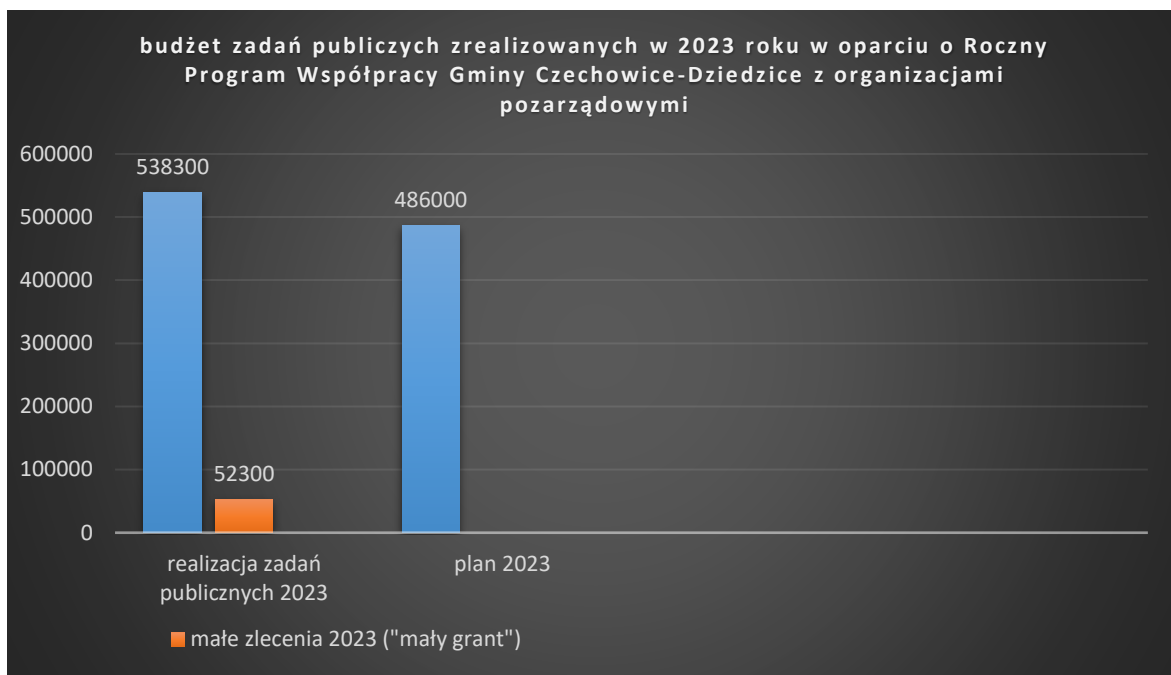
Analizując działania wynikające z realizacji GPPiRPAiPN stwierdzić należy, że działalność profilaktyczna na terenie gminy była prowadzona w sposób nowoczesny i bardzo kompleksowy, w oparciu o założenia profilaktyki zintegrowanej. Ten model zakłada m.in. dążenie do maksymalnych efektów przy optymalizacji kosztów, do czego służy wykorzystanie lokalnych zasobów i współpraca instytucjonalna na poziomie lokalnym. Dlatego też Biuro ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom w realizacji polityki antyalkoholowej i antynarkotykowej współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, z Miejską Biblioteką Publiczną, z placówkami oświatowymi, z policją, z kuratorami sądowymi, z Przedsiębiorstwem Komunikacji Miejskiej, z organizacjami pozarządowymi, z poradniami i innymi zasobami, znajdującymi się na terenie gminy. Tak prowadzona działalność powinna być kontynuowana w następnych latach.

11.4 Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi

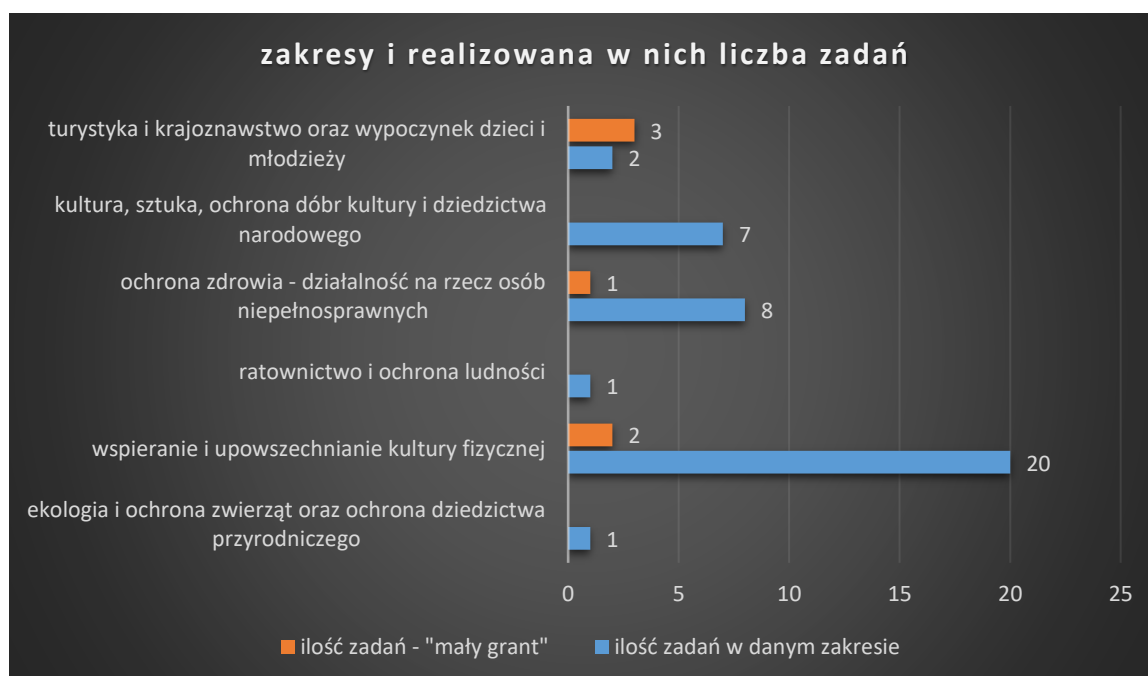
Roczny Program Współpracy Gminy Czechowice-Dziedzice z organizacjami pozarządowymi oraz pozostałymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 został uchwalony terminowo, tj. 29 listopada 2022 roku, stosownie do zapisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podobnie jak w latach poprzednich, opracowano go przy współpracy z Zespołem Konsultacyjnym ds. organizacji pozarządowych. Uwzględnił propozycje zadań na 2023 r., złożone przez organizacje działające dla mieszkańców naszej gminy i był kontynuacją Programu z 2022 r. Wysokość środków na 2023, rok po rozstrzygnięciu otwartego konkursu ofert, wyniosła zaplanowane w budżecie 486.000,00 zł. W trakcie roku Gmina przyjęła do realizacji 6 dodatkowych zadań publicznych w trybie małych zleceń, przeznaczając kolejne 52.300,00 zł.

Ostatecznie Gmina Czechowice-Dziedzice w roku 2023, w oparciu o Roczny Program Współpracy Gminy Czechowice-Dziedzice z organizacjami pozarządowymi, przeznaczyła na realizację zadań publicznych 538.300,00 zł.

Gmina Czechowice-Dziedzice zrealizowała 45 zadań publicznych, w tym 6 w ramach małych zleceń, tzw. „małego grantu”. Zadania objęte były sześcioma priorytetowymi obszarami tematycznymi. Najliczniejszą grupą zgłaszającą chęć współpracy z Gminą są organizacje realizujące swoje programy i cele statutowe w ramach wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

liczba organizacji pozarządowych (30) biorących udział w realizacji zadań publicznych w 2023 roku

Powyższy wykres przedstawia liczbę organizacji, które realizują zadania w poszczególnych sferach tematycznych. Zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego są realizowane przez największą liczbę organizacji pozarządowych, ze względu na zróżnicowany charakter realizowanych przedsięwzięć oraz ilość osób biorących udział w zadaniach. W pozostałych zakresach uczestniczą organizacje, które zgłaszają w konkursach chęć realizacji zadań, prowadzonych przez nie cyklicznie. Charakter projektów dotyczy pojedynczych, krótkoterminowych przedsięwzięć w formie wystaw, koncertów, spotkań integracyjnych czy zorganizowanego wypoczynku, zarówno dla dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych, jak i dla grupy emerytów spędzających wspólnie czas podczas wycieczek tematycznych, mających na celu integrację połączoną z regeneracją. W zakresie ratownictwa i ochrony ludności Gmina od wielu lat współpracuje i wspiera czechowicką grupę ratowników PCK, która szkoli i prowadzi zawody z pierwszej pomocy dla dzieci i młodzieży z terenu miasta oraz zabezpiecza imprezy gminne w zakresie pierwszej pomocy.

11.5 Program „Rodzina 3+”.

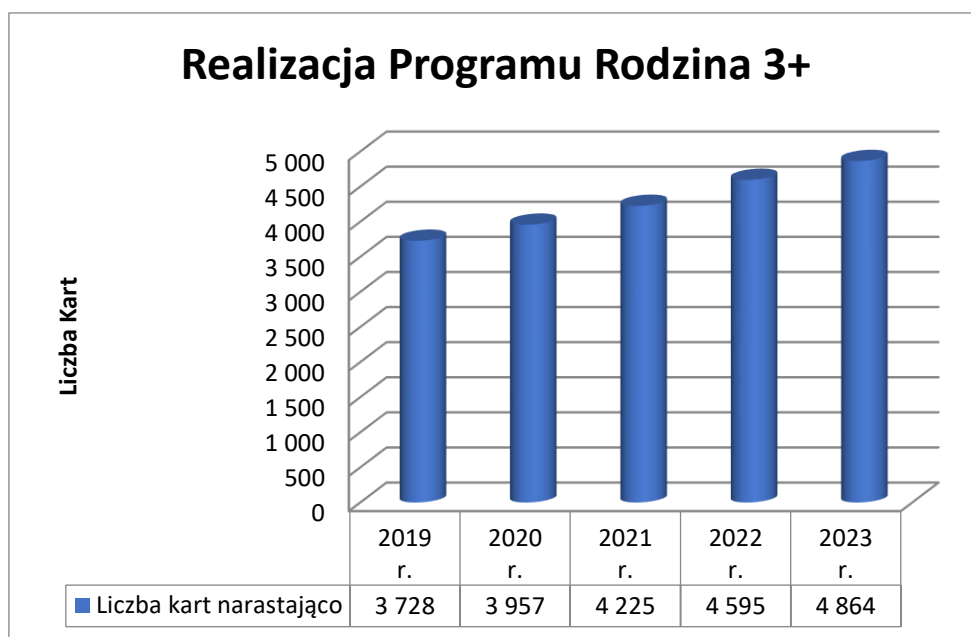
Program *Rodzina 3+* realizowany jest od dnia 1 października 2013 r., przyjęty uchwałą Nr XL/360/13 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 16 lipca 2013 r., zmieniony uchwałą Nr XXXIII/360/17 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 25 kwietnia 2017 r.

W Programie uczestniczą rodziny wielodzietne zamieszkałe na terenie gminy Czechowice-Dziedzice, składające się z rodziców (rodzica) lub opiekunów prawnych (opiekuna prawnego), mających na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do 18. roku życia lub do ukończenia 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje; w sytuacji, gdy w rodzinie wielodzietnej jest dziecko niepełnosprawne – bez względu na wiek dziecka, niezależnie od faktu kontynuowania nauki.

Celem Programu jest zwiększenie dostępu członków rodzin do kultury, rekreacji, sportu oraz innych dóbr i usług poprzez zastosowanie systemu finansowych ulg. Realizatorami *Programu Rodzina 3+* są jednostki organizacyjne Gminy Czechowice-Dziedzice, osoby prawne lub fizyczne, organizacje pozarządowe oraz inne zainteresowane instytucje.

W 2023 roku wydano 4.864 kart *Rodzina 3+* dla 938 rodzin z terenu gminy Czechowice-Dziedzice, a na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest tendencja wzrostowa w tym zakresie:

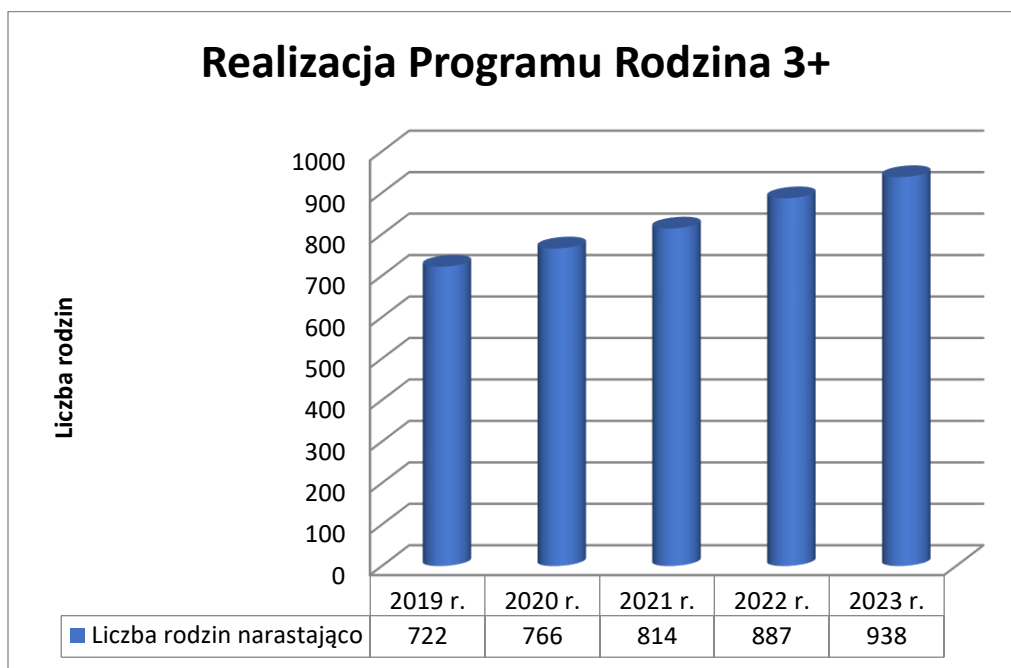
- ROK 2019 - 3.728 kart – członków rodzin
- ROK 2020 - 3.957 kart – członków rodzin (wzrost 229 kart)
- ROK 2021 - 4.225 kart – członków rodzin (wzrost 268 kart)
- ROK 2022 - 4.595 kart – członków rodzin (wzrost 370 kart)
- ROK 2023 - 4.864 kart – członków rodzin (wzrost 269 kart)

Wykres: Liczba członków rodzin wielodzietnych, które otrzymały karty *Rodzina 3+*

Realizacja Programu *Rodzina 3+* - liczba rodzin objętych Programem w poszczególnych latach:

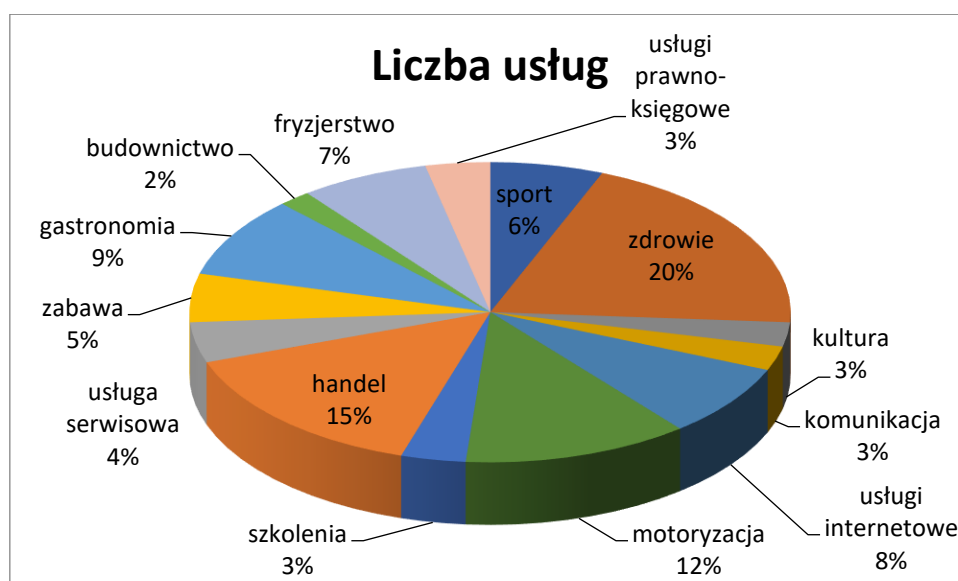
- ROK 2019 - 722 rodziny
- ROK 2020 - 766 rodzin (wzrost 44 rodziny)
- ROK 2021 - 814 rodzin (wzrost 48 rodzin)
- ROK 2022 - 887 rodzin (wzrost 73 rodziny)
- ROK 2023 - 938 rodzin (wzrost 51 rodziny)

Wykres: Liczba rodzin wielodzietnych, które otrzymały karty *Rodzina 3+*

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w ramach Programu *Rodzina 3+* rodziny wielodzietne korzystają ze 115 usług w 73 obiektach, gdzie partnerzy oferują ulgi w wysokości od 5% do 99% w następujących dziedzinach:

- sport - 7 usług
- zdrowie - 23 usługi
- kultura - 3 usługi
- komunikacja - 3 usługi
- usługi internetowe - 9 usług
- motoryzacja - 14 usług
- szkolenia - 4 usługi
- handel - 17 usług
- usługa serwisowa - 5 usług
- zabawa - 6 usług
- gastronomia - 10 usług
- budownictwo - 2 usługi
- fryzjerstwo - 8 usług
- usługi prawno-księgowe - 4 usługi

Wykres: Procentowe zestawienie usług realizowanych przez Partnerów Programu *Rodzina 3+*

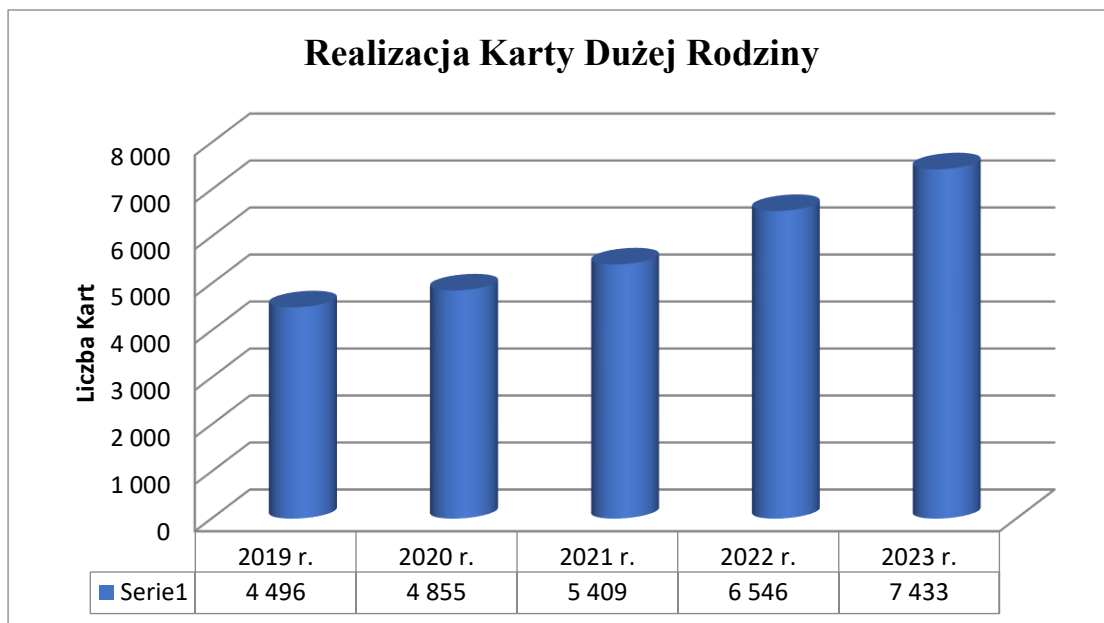
11.6 Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny wdrażana jest od 16 czerwca 2014 r. Zasady działania określa ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Rodziny korzystają z ulg oferowanych przez Partnerów na terenie całego kraju. Interaktywna wyszukiwarka firm znajduje się na stronie: <https://empatia.mpips.gov.pl/web/piu/kdr>.

Realizacja Karty Dużej Rodziny w Gminie Czechowice-Dziedzice

W 2023 r. w naszej Gminie do Karty Dużej Rodziny przystąpiło 2.387 rodzin, dla których wydano 7.433 karty. Na przestrzeni lat zauważalne jest zwiększenie popularności tego programu w naszej gminie:

- ROK 2019 - 4.496 kart – członków rodzin
- ROK 2020 - 4.855 kart – członków rodzin (wzrost 359 kart)
- ROK 2021 - 5.409 kart – członków rodzin (wzrost 554 karty)
- ROK 2022 - 6.546 kart – członków rodzin (wzrost 1137 kart)
- ROK 2023 - 7.433 karty – członków rodzin (wzrost 887 kart)

Liczba członków rodzin wielodzietnych, które otrzymały *Kartę Dużej Rodziny*

Realizacja Karty Dużej Rodziny - liczba rodzin objętych Programem w poszczególnych latach:

- ROK 2019 - 1.214 rodzin
- ROK 2020 - 1.379 rodzin (wzrost o 165 rodzin)
- ROK 2021 - 1.544 rodziny (wzrost o 165 rodzin)
- ROK 2022 - 2.020 rodzin (wzrost o 476 rodzin)
- ROK 2023 - 2.387 rodzin (wzrost o 367 rodzin)

Liczba rodzin wielodzietnych, które otrzymały *Kartę Dużej Rodziny*

Od czerwca 2021 r. osoby posiadające ważną *Kartę Dużej Rodziny* w formie tradycyjnej, elektronicznej lub obydwu mają możliwość wyświetlania *Karty Dużej Rodziny* za pomocą publicznej aplikacji mObywatel.

11.7 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Czechowicach-Dziedzicach na lata 2021-2025 przyjęty został uchwałą nr XXXVI/438/21/13 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 25 maja 2021 r. Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy i wsparcia w gminie Czechowice-Dziedzice na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W związku ze zmianą ustawy w czerwcu 2023 r., koniecznym jest przyjęcie nowego Programu.

Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z przedstawicielami innych instytucji na bieżąco prowadzi działania w rodzinach zagrożonych przemocą, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, w tym m.in. poprzez realizowanie pracy socjalnej, wsparcie asystenta rodziny, kierowanie do pomocy specjalistycznej. Pracownicy socjalni systematycznie organizują i uczestniczą w spotkaniach grup roboczych, wspólnie z dzielnicowymi podejmują działania monitorujące sytuację w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, a także prowadzą bieżącą dokumentację spraw. Ponadto, w sytuacjach tego wymagających, podejmowane są interwencje w środowiskach zamieszkania stron.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie są na bieżąco informowane o możliwości skorzystania z miejsc w placówkach wsparcia, na terenie gminy oraz innych specjalistycznych placówkach o zasięgu poza-gminnym. Liczba placówek wsparcia na terenie gminy Czechowice-Dziedzice nie uległa zmianie w odniesieniu do lat poprzednich. Aktualne przepisy prawa umożliwiają skuteczne izolowanie osób doświadczających przemocy od osób stosujących przemoc, m.in. poprzez nakazanie osobom stosującym przemoc opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. Wobec skutecznej realizacji powyższego przepisu prawa zmniejszyła się liczba osób kierowanych do ośrodków wsparcia czy hosteli dla osób doświadczających przemocy. Ponadto od września 2022 r. na terenie gminy Czechowice-Dziedzice funkcjonuje mieszkanie wspomagane treningowe, mieszczące się w Czechowicach-Dziedzicach przy ul. Narutowicza 4. W roku 2023 ze wsparcia w mieszkaniu treningowym skorzystały dwie matki wraz z dziećmi, kobieta w ciąży – wychowanka pieczy zastępczej w procesie usamodzielniania.

Zarządzeniem nr 169/11 Burmistrza Czechowic-Dziedzic z dnia 20 października 2011 r. został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Czechowicach-Dziedzicach, liczący 11 stałych członków. W czerwcu 2023 r. nastąpiła zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wobec czego koniecznym było wprowadzenie zmian w zakresie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Uchwałą Nr LXVIII/794/23 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 11 lipca 2023 r. określono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Czechowicach-Dziedzicach. Zarządzeniem nr 159/23 Burmistrza Czechowic-Dziedzic z dnia 12 września 2023 r. powołany został nowy skład Zespołu Interdyscyplinarnego, liczący 10 osób. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, sądownictwa, ochrony zdrowia, policji, prokuratury oraz komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Głównym zadaniem Zespołu jest koordynowanie działań podmiotów zaangażowanych w realizację pracy na rzecz rodziny, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, a także rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym. Posiedzenia Zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej niż co 2 miesiące.

W roku 2023 odbyło się łącznie 6 posiedzeń Zespołu, z czego nowy skład Zespołu spotkał się 2 razy. W celu rozwiązywania problemów przemocy w poszczególnych rodzinach, Zespół tworzy grupy diagnostyczno-pomocowe, podejmujące bezpośrednią współpracę z rodziną doświadczającą przemocy. Zadaniem grupy diagnostyczno-pomocowej jest natomiast opracowanie i realizowanie planu pracy w ramach procedury „Niebieskie karty”, monitorowanie i dokumentowanie sytuacji rodzin w których dochodzi do przemocy.

W roku 2023 procedurę „Niebieskie Karty” realizowano w 132 rodzinach. W ramach pracy grup roboczych oraz diagnostyczno-pomocowych odbyło się 386 spotkań, w tym z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc domową. Rodziny zagrożone przemocą lub doświadczające przemocy mają możliwość uzyskania bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa i wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego, celem przezwyciężenia trudnej sytuacji domowej. Osoby stosujące przemoc domową mają zaś możliwość skorzystania przede wszystkim z programu korekcyjno-edukacyjnego lub psychologiczno-terapeutycznego dla sprawców przemocy, organizowanego przez PCPR w Bielsku-Białej, a także z oferty MOTU w Czechowicach-Dziedzicach.

Kadra realizująca działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ma możliwość systematycznego korzystania ze szkoleń podnoszących kompetencje i umiejętności z tego zakresu, zarówno bezpłatnych jak i finansowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub ze środków unijnych. Pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny mają także możliwość uczestniczenia w spotkaniach superwizyjnych oraz coachingu. Członkowie Zespołu oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

W kwietniu 2023 r. we współpracy z gminą Bestwina zorganizowano szkolenie dla pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, funkcjonariuszy Policji oraz kuratorów sądowych, pracujących bezpośrednio w grupach diagnostyczno-pomocowych oraz podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w gminie Czechowice-Dziedzice. Szkolenie dotyczyło zmian przepisów prawa i nowych zasad pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

W maju 2023 r., a następnie w listopadzie 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny w Czechowicach-Dziedzicach zorganizował szkolenie dla pracowników placówek oświatowych z zakresu

nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W szkoleniu wzięli udział pedagodzy szkolni, dyrektorzy przedszkoli oraz szkół.

Obsługę administracyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej. Koszt zadania w 2023 r. wyniósł 4.509,92 zł.

12 REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ

W 2023 roku Rada Miejska w Czechowicach-Dziedzicach podjęła 180 uchwał. Stan realizacji w ujęciu ilościowym przedstawia się następująco:

- uchwały zrealizowane – 140
- uchwały w trakcie realizacji – 18
- uchwały zrealizowane w części - 1
- uchwały niezrealizowane – 0
- uchwały porządkowe – 8
- uchwały uchylone w całości – 12
- uchwały uchylone w części – 1

Szczegółowe informacje o realizacji uchwał były przedkładane Przewodniczącemu Rady Miejskiej przy sesji Rady Miejskiej i stanowiły załącznik do protokołów z sesji.

13 WSPÓLPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI

13.1 Porozumienia międzygminne

Gmina Czechowice-Dziedzice część zadań realizuje we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. W 2023 roku współpraca ta obejmowała między innymi następujący zakres:

1. Porozumienie międzygminne z Gminą Bielsko-Biała z dnia 2 stycznia 2023 r. na realizację zadania publicznego związanego z zapewnieniem opieki bezdomnym zwierzętom na terenie gminy Czechowice-Dziedzice, na podstawie którego Miejskie Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Bielsku-Białej prowadziło zadania związane z:
 - zapewnieniem miejsca w Schronisku dla zwierząt bezdomnych, pochodzących z terenu Gminy i ich przetrzymywaniem zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
 - gotowością do interwencji oraz odbiorem żywych zwierząt ze wskazanego miejsca na terenie Gminy,
 - zapewnieniem całodobowego transportu zwierząt bezdomnych uczestniczących w wypadkach drogowych do zakładu leczniczego dla zwierząt, w celu udzielenia pomocy lekarsko-weterynaryjnej,
 - prowadzeniem działań zmierzających do pozyskiwania właścicieli dla zwierząt bezdomnych (adopcje),
 - poszukiwaniem właścicieli zwierząt w okresie obowiązkowej 14-dniowej kwarantanny określonej w wewnętrznych przepisach Schroniska wprowadzonej w celu zminimalizowania ryzyka epizootycznego,
 - prowadzeniem profilaktyki zwierząt,

- implantacją bezdomnym zwierzętom transpondera powodującego trwałą identyfikowalność,
- przeprowadzaniem zabiegu kastracji,
- przyjmowaniem i usypianiem ślepych miotów psów i kotów w wieku do 1 tygodnia.

Porozumienie zawarto na czas określony od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2032 r. Koszt zadania za 2023 r. wyniósł 178.625,28 zł.

2. Gmina Czechowice-Dziedzice zawarła w 2023 r. porozumienia międzygminne w celu udzielenia noclegu osobom bezdomnym w noclegowni prowadzonej przez Gminę Czechowice-Dziedzice, obejmujące swym zakresem okres od stycznia 2023 r. do grudnia 2023 r. z następującymi gminami:

- Gminą Wilamowice – porozumienie z dnia 2 stycznia 2023 r.
- Gminą Szczyrk – porozumienie z dnia 2 stycznia 2023 r.
- Gminą Kozy – porozumienie z dnia 2 stycznia 2023 r.
- Gminą Jaworze – porozumienie z dnia 2 stycznia 2023 r.
- Gminą Suszec – porozumienie z dnia 2 stycznia 2023 r.
- Gminą Bestwina – porozumienie z dnia 2 stycznia 2023 r.
- Gminą Pszczyna -porozumienie z dnia 4 stycznia 2023 r.
- Gminą Porąbka – porozumienie z dnia 2 stycznia 2023 r.

Dochód z realizacji tych porozumień wyniósł 36.275,43 zł, w tym 24.000,00 zł to koszt opłat stałych, a 12.275,43 zł to koszt faktycznego pobytu osób bezdomnych w noclegowni.

3. W roku 2023 Gmina Czechowice-Dziedzice zawarła z Powiatem Bielskim cztery umowy dotacji. Przedmiotem umów, było udzielenie przez Gminę Czechowice-Dziedzice pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla Powiatu Bielskiego, przeznaczonej na realizację następujących zadań inwestycyjnych:

- a) „Przebudowa drogi powiatowej nr 4116S ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach na odcinku od DK1 do drogi powiatowej nr 4461S ul. Narutowicza”
Umowę zawarto dnia 26.04.2023 r., wysokość dotacji: 1.500.224,00 zł, realizacja umowy: 2023 r.
- b) „Przebudowa drogi powiatowej nr 4116S ul. Legionów w Czechowicach-Dziedzicach na odcinku od ul. Lipowskiej do granicy Bielska-Białej”
Umowę zawarto dnia 28.06.2023 r., wysokość dotacji: 2.447.527,00 zł, realizacja umowy: 2024 r.
- c) „Zadania inwestycyjne Powiatu Bielskiego”
Umowę zawarto dnia 28.06.2023 r., wysokość dotacji: 3.000.000,00 zł, I transza - 1.500.000,00 – do dnia 15.03.2025 r., II transza – 1.500.000,00 – do dnia 15.03.2026 r., realizacja umowy: lata 2025-2026
- d) „Budowa chodnika przy drodze powiatowej nr 4428S ul. Ligockiej w Ligocie”
Umowę zawarto dnia 30.10.2023 r., wysokość dotacji: 253.123,97 zł, I transza - 10 000,00 – do dnia 30.10.2023 r. (zwrot niewykorzystanych środków 7 886,96 zł), II transza – 251.010,93 – do dnia 29.02.2024 r., realizacja umowy: lata 2023-2024.

4. W 2023 roku, Gmina Czechowice-Dziedzice kontynuowała:
- a) Realizację porozumienia z Powiatem Bielskim, którego przedmiotem jest powierzenie Gminie Czechowice-Dziedzice zadania zarządzania publicznymi drogami powiatowymi na terenie gminy Czechowice-Dziedzice w zakresie zimowego utrzymania tych dróg oraz bieżącego utrzymania czystości. Porozumienie zawarto dnia 03.12.2021 r. na okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2024 r. Wysokość finansowania w okresie obowiązywania porozumienia: 2.415.000,00 zł (700.000,00 zł w roku 2022, 700.000,00 w roku 2023, 1.015.000,00 w roku 2024),
 - b) Realizację umowy dotacji celowej dla Powiatu Bielskiego, przeznaczonej na realizację zadania pn.: „Przebudowa drogi powiatowej nr 4441S Czechowice-Dziedzice – Kaniów, na długości 492 mb w Czechowicach-Dziedzicach”
Umowę zawarto dnia 15.06.2022 r., wysokość dotacji: 1.100.000,00 zł, I transza - do 30.08.2022 r. – 700.000,00 zł, II transza - do 31.03.2023 r. – 400 000,00 zł, realizacja zadania: lata 2022-2023

W ramach prowadzonych zadań pracownicy Wydziału Inwestycji i Zarządu Drogami czynnie uczestniczą w spotkaniach technicznych oraz radach budowy dotyczących realizowanych zadań.

5. Gmina Czechowice-Dziedzice prowadziła współpracę w zakresie pozaszkolnych punktów katechetycznych na podstawie porozumień z Gminami Bestwina, Pszczyna i Bielsko-Biała. Zawarto następujące porozumienia:
- a) Porozumienie nr BO.031.3.2023 z dnia 6 kwietnia 2023 r. w sprawie współfinansowania Pozaszkolnego Punktu Katechetycznego Zboru Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Czechowicach-Dziedzicach na okres od 01.01.2023 r. do 31.08.2023 r., koszt 10.313,85 zł (płatnik Gmina Bestwina),
 - b) Porozumienie nr BO.031.8.2023 z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie współfinansowania Pozaszkolnego Punktu Katechetycznego Zboru Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Czechowicach-Dziedzicach na okres od 01.09.2023 r. do 31.12.2023 r., koszt 3.593,04 zł (płatnik Gmina Bestwina),
 - c) Porozumienie nr BO.031.4.2023 z dnia 6 kwietnia 2023 r. w sprawie ustalenia z Gminą Pszczyna zasad prowadzenia pozaszkolnego punktu katechetycznego zlokalizowanego w siedzibie Kościoła Zielonoświątkowego Zbór „Nowe Życie” w Czechowicach-Dziedzicach na okres od 01.01.2023 r. do 31.08.2023 r., koszt 7.545,24 zł (płatnik Gmina Pszczyna),
 - d) Porozumienie nr WO/R/2/2023 z dnia 24 maja 2023 r. w sprawie ustalenia z Gminą Czechowice-Dziedzice zasad prowadzenia pozaszkolnego punktu katechetycznego zlokalizowanego w siedzibie Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Pszczynie na okres od 01.01.2023 r. do 31.08.2023 r., kwota 327,66 zł (płatnik Gmina Czechowice-Dziedzice),
 - e) Porozumienie nr WO/R/7/2023 z dnia 24 maja 2023 r. w sprawie ustalenia z gminą Czechowice-Dziedzice zasad prowadzenia pozaszkolnego punktu katechetycznego zlokalizowanego w siedzibie Kościoła Wolnych Chrześcijan w Rzeczpospolitej

- Polskiej Zbór w Piasku na okres od 01.01.2023 r. do 31.08.2023 r., kwota 1.723,18 zł (płatnik Gmina Czechowice-Dziedzice),
- f) Porozumienie nr BO.031.7.2023 z dnia 17 listopada 2023 r. w sprawie ustalenia z Gminą Pszczyna zasad prowadzenia pozaszkolnego punktu katechetycznego zlokalizowanego w siedzibie Kościoła Zielonoświątkowego Zbór „Nowe Życie” w Czechowicach-Dziedzicach na okres od 01.09.2023 r. do 31.12.2023 r., koszt 2.552,88 zł (płatnik Gmina Pszczyna),
 - g) Porozumienie nr WO/R/12/2023 z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie ustalenia z Gminą Czechowice-Dziedzice zasad prowadzenia pozaszkolnego punktu katechetycznego zlokalizowanego w siedzibie Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Pszczynie na okres od 01.09.2023 r. do 31.12.2023 r., kwota 240,26 zł (płatnik Gmina Czechowice-Dziedzice),
 - h) Porozumienie nr WO/R/16/2023 z dnia 28 listopada 2023 r. w sprawie ustalenia z Gminą Czechowice-Dziedzice zasad prowadzenia pozaszkolnego punktu katechetycznego zlokalizowanego w siedzibie Kościoła Wolnych Chrześcijan w Rzeczypospolitej Polskiej Zbór w Piasku na okres od 01.09.2023 r. do 31.12.2023 r., kwota 1.746,98 zł (płatnik Gmina Czechowice-Dziedzice),
 - i) Porozumienie nr ON.II.031.73.2023 z dnia 31 marca 2023 r. dotyczące zasad prowadzenia oraz współfinansowania Pozaszkolnego Punktu Katechetycznego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego – Parafia w Starym Bielsku na okres od 01.09.2022 r. do 31.08.2023 r., koszt 2.912,56 zł (płatnik Gmina Czechowice-Dziedzice),
 - j) Porozumienie nr ON.II.031.96.2023 z dnia 31 marca 2023 r. dotyczące zasad prowadzenia oraz współfinansowania Pozaszkolnego Punktu Katechetycznego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego – Parafia w Białej na okres od 01.09.2022 r. do 31.08.2023 r., koszt 1.136,28 zł (płatnik Gmina Czechowice-Dziedzice).

6. *Klaster Zielonej Energii*

19 maja 2023 roku podpisana została umowa powołująca *Klaster Zielonej Energii Czechowice-Dziedzice*, którego liderem jest Gmina Czechowice-Dziedzice. Gminę Czechowice-Dziedzice reprezentował Burmistrz Marian Błachut, zaś pozostałych uczestników Klastra Prezesa wchodzących w jego skład spółek.

Podstawowe cele działań *Klastra Zielonej Energii Czechowice-Dziedzice* to równoważenie zapotrzebowania na energię elektryczną, ciepłą i gaz, realizacja badań rozwojowych i działań związanych z wytwarzaniem, dystrybucją, magazynowaniem oraz obrotem energią lub jej nośnikami, w tym pochodzącymi z Odnawialnych Źródeł Energii, wspólne działanie na rzecz większej elastyczności systemu elektroenergetycznego, dbanie o bezpieczeństwo energetyczne, a także edukacja lokalna w obszarach związanych z tworzeniem i wykorzystaniem energii, ciepła, chłodu i gazu.

Funkcję członka-koordynatora w Klastrze pełni Przedsiębiorstwo Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o., reprezentowane przez Prezesa Piotra Herczka. Uczestnikami Klastra są: Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Czechowicach-Dziedzicach Sp. z o.o. – spółki komunalne, Walcownia Metali „Dziedzice” S.A., Przedsiębiorstwo Górnicze „Silesia” Sp. z o.o. oraz Modern Solutions for

Environment Sp. z o.o - należące do Grupy Kapitałowej Bumech, Unimot Terminale Sp. z o.o. i RCEkoenergia Sp. z o.o. – należące do Grupy Unimot. Partnerami Klastra są: Unimot S.A. i Tauron Dystrybucja Sp. z o.o.

W ramach działań doradczych oraz badawczo-naukowych koordynator Klastra - PIM współpracuje z Krajową Agencją Poszanowania Energii S.A., Geotermią Polska Sp. z o.o., Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie oraz Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu.

5 września 2023 roku Spółka Improdex z Czechowic-Dziedzic stała się kolejnym podmiotem gospodarczym, który wszedł w skład Klastra Zielonej Energii Czechowice-Dziedzice.

Klaster stanowi platformę do współpracy podmiotów samorządowych i gospodarczych w zakresie wytwarzania, magazynowania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną i ciepłem lub paliwami, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem z obszaru obrotu energią.

Spółka PKM, reprezentowana przez prezesa Rafała Kupczaka, została wybrana na Przewodniczącą Rady Klastra.

7. Umowa z KSSE

13 grudnia 2023 r. podpisana została umowa o współpracy Gminy Czechowice-Dziedzice i Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w zakresie aktywizacji gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice oraz rozwoju inwestycji w ramach Polskiej Strefy Inwestycji. Ze strony gminy dokument podpisał Burmistrz Marian Błachut. KSSE reprezentował Prezes Zarządu KSSE Janusz Michałek.

Czechowice-Dziedzice dołączyły w ten sposób do rosnącego grona samorządów, zacieśniających współpracę z KSSE, której przedmiotem jest aktywne pozyskiwanie nowych inwestorów oraz wspieranie działań promujących działalność gospodarczą i nowe inwestycje.

Umowa z KSSE przewiduje podjęcie współpracy w zakresie aktywizacji gospodarczej naszej gminy, jej rozwoju gospodarczego i promocji mechanizmu Polskiej Strefy Inwestycji oraz bardziej efektywnego wykorzystywania posiadanych przez obie strony umiejętności, kompetencji, zasobów i potencjałów.

13.2 Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego

Gmina Czechowice-Dziedzice poprzez swoich przedstawicieli aktywnie działa w następujących stowarzyszeniach zrzeszających jednostki samorządu terytorialnego:

1. Związek Miast Polskich (ZMP)

Organizacja jest instytucją wymiany doświadczeń i polem współpracy samorządów miejskich. Burmistrz Czechowic-Dziedzic reprezentował ZMP w Komitecie Monitorującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, pełniąc funkcję zastępcy członka zespołu.

Komitet jest niezależnym ciałem doradczo-opiniującym dla marszałka województwa śląskiego jako instytucji zarządzającej programem, za pomocą którego są dystrybuowane środki unijne na rozwój regionalny województwa. Jest to ważny organ zapewniający

kontrolę społeczną nad realizacją programu. Składka członkowska w 2023 r. wyniosła 13.413,62 zł.

2. Śląski Związek Gmin i Powiatów (ŚZGiP)

Gmina Czechowice-Dziedzice aktywnie uczestniczyła w pracach ŚZGiP. Burmistrz Czechowic-Dziedzic jest członkiem zarządu stowarzyszenia. Pełni także funkcję gminnego koordynatora projektu „Benchmarking – narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych”, realizowanego przez ŚZGiP z jednostkami samorządu terytorialnego z całej Polski. Przedstawiciele gminy uczestniczą w posiedzeniach specjalistycznych komisji, pracując nad rozwiązaniami wspólnych problemów i wypracowując spójne stanowiska. Śląski Związek Gmin i Powiatów jest organizatorem wielu szkoleń, w których biorą udział pracownicy samorządowi, podnosząc swoje kwalifikacje. Składka członkowska w 2023 r. wyniosła 23.152,98 zł.

3. Stowarzyszenie „Region Beskidy”

Gmina jako członek stowarzyszenia pracuje na rzecz rozwoju obszaru transgranicznego Euroregion Beskidy, obejmującego przygraniczne tereny Polski, Czech i Słowacji. Burmistrz Marian Błachut od 2007 roku jest członkiem Prezydium Euroregionu Beskidy, a od 2015 roku pełni funkcję sekretarza Stowarzyszenia Region Beskidy. Składka członkowska w 2023 r. wyniosła 23.445,18 zł.

4. Lokalna Grupa Działania „Ziemia Bielska”

Gmina Czechowice-Dziedzice współpracuje z innymi gminami powiatu bielskiego, przedstawicielami organizacji pozarządowych i przedsiębiorcami oraz rolnikami na rzecz rozwoju obszarów wiejskich powiatu bielskiego. Burmistrz Czechowic-Dziedzic pełni funkcję członka zarządu stowarzyszenia, a przedstawiciel UM pełnił funkcję przewodniczącego rady stowarzyszenia, dokonującej wyboru projektów do dofinansowania środkami unijnymi w ramach instrumentu pn. „Rozwój lokalny kierowany przez społeczność”. W 2023 roku składka członkowska wyniosła 14.376,00 zł.

5. Lokalna Grupa Rybacka „Bielska Kraina”

Gmina Czechowice-Dziedzice wraz z gminami Jaworze, Jasienica, Bestwina i Wilamowice współpracuje na rzecz rozwoju obszaru tych gmin, wykorzystując do tego celu wspólnie pozyskane środki z programu unijnego „Rybacko i morze”. Zastępca Burmistrza Czechowic-Dziedzic jest członkiem zarządu stowarzyszenia, a przedstawiciel UM jest członkiem komitetu stowarzyszenia dokonującego wyboru projektów do dofinansowania. W odróżnieniu od zasad kierujących dystrybucją środków unijnych z Lokalnej Grupy Działania, w ramach mechanizmów Lokalnej Grupy Rybackiej, dotacje mogą służyć realizacji projektów zarówno na terenach wiejskich gminy, jak i na obszarze miasta Czechowice-Dziedzice. Składka członkowska w 2023 r. wyniosła 20.000,00 zł.

6. Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego „Aglomeracja Beskidzka”

Stowarzyszenie Aglomeracja Beskidzka z siedzibą w Bielsku-Białej zostało zarejestrowane 3 grudnia 2019 r. Członkami Stowarzyszenia są wszystkie gminy powiatów bielskiego, cieszyńskiego i żywieckiego, powiaty bielski, cieszyński i żywiecki oraz Miasto Bielsko-Biała. Burmistrz Marian Błachut pełni rolę członka zarządu stowarzyszenia. Celem działania Stowarzyszenia jest wsparcie idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów,

realizacji wspólnych przedsięwzięć, współdziałania na rzecz harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego jego członków, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz kultywowania historycznych więzi. Członkowie stowarzyszenia współpracują w celu pozyskania środków unijnych na realizację wspólnych projektów. Delegowani pracownicy UM brali aktywny udział w pracach grup roboczych stowarzyszenia.

Składka członkowska w 2023 r. wyniosła 59.068,00 zł.

13.3 Inne formy współdziałania

Gmina Czechowice-Dziedzice korzysta z różnych możliwych form współpracy mających na celu jej zrównoważony rozwój. Poniżej prezentowane są niektóre przykłady.

Spółdzielnia Socjalna „Czecho-Best”

Będąca wspólnym przedsięwzięciem samorządów Czechowic-Dziedzic i Bestwiny Spółdzielnia Socjalna Czecho-Best, prowadzi na terenie gminy działalność, której głównym przedmiotem jest opieka nad osobami starszymi, chorymi, samotnymi i niepełnosprawnymi. Spółdzielnia współpracuje w tym zakresie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Czechowicach-Dziedzicach oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Bestwinie.

W roku 2023 Spółdzielnia poza realizacją usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych prowadziła również wypożyczalnię sprzętu medycznego. Spółdzielnia dokonywała poboru opłaty targowej w drodze inkasa na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice zgodnie z uchwałą nr XVI/137/15 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 24 listopada 2015 r. oraz uchwałą nr XIX/198/20 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 28 stycznia 2020 r. Spółdzielnia była również wykonawcą Programów Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej tj. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 oraz „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023.

Spółdzielnia jako podmiot ekonomii społecznej realizuje przede wszystkim cele statutowe, a ich głównym zadaniem jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2023 roku w Spółdzielni zatrudnionych było 7 osób na podstawie umowy o pracę oraz 53 osoby na podstawie umowy zlecenie. Osoby zatrudnione w Spółdzielni mają możliwość uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, a tym samym szansę na odbudowanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy.

Rada Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego i Zespół Roboczy RIT.

Jednostki te są organami koordynującymi wdrażanie środków unijnych na rozwój regionalny województwa śląskiego, terytorialnie przypisanych subregionowi południowemu województwa. Aktywny udział w obradach tych organów pozwala lepiej przygotować się do absorpcji środków unijnych i wykorzystać szanse na zdynamizowanie rozwoju gminy. Burmistrz Czechowic-Dziedzic jest członkiem Rady, a przedstawiciele UM uczestniczą w pracach Zespołu Roboczego.

13.4 Współpraca międzynarodowa

Gmina Czechowice-Dziedzice w ramach swojej aktywności o charakterze międzynarodowym z różną intensywnością współpracuje z miastami partnerskimi: Cortona (Włochy), Hiddenhausen (Niemcy), Orlová (Czechy), Rajec (Słowacja), Słonim (Białoruś), Žilina (Słowacja). W oparciu o umowę partnerską prowadzi działania wspólne, zwłaszcza o charakterze kulturalnym i sportowym w tym m.in. przez organizowanie zawodów sportowych, spotkań i wymian między chórami czy szkołami kształcącymi młodzież.

Na początku 2023 roku w Czechowicach-Dziedzicach gościliśmy mera ukraińskiego miasta Irpień. Celem wizyty było odebranie ufundowanego przez lokalnych przedsiębiorców i Gminę Czechowice-Dziedzice agregatu prądotwórczego, który ma zabezpieczyć dostawy energii w czasie jej niedoborów na obszarze objętym działaniami wojennymi.

W dniu 3 maja lekkoatleci z Miejskiego Klubu Sportowego Czechowice-Dziedzice reprezentowali gminę podczas zawodów sztafetowych w Orlovej. „Bieg Oswobodzenia” jest tradycyjnym elementem świętowania wyzwolenia czeskiego miasta.

Z okazji uroczystych obchodów 800-lecia Miasta Orlova, w dniu 26 maja, Burmistrz Marian Błachut wraz z przedstawicielami Gminy Czechowice-Dziedzice oraz Starostką Lenką Brzyszkowską posadzili w Alei Przyjaźni w Orlovej platan klonolistny, jako symbol przyjaźni i współpracy naszych miast.

Z okazji 100-lecia Chóru Freundschaft, delegacja samorządowa Czechowic-Dziedzic wraz z przedstawicielami Chóru Mieszanego im. Stanisława Moniuszki, w dniach 14-19 czerwca, udali się z wizytą partnerską do miasta Hiddenhausen. W programie wyjazdu znalazł się m.in. uroczysty koncert jubileuszowy. Na zaproszenie strony niemieckiej w drodze do Hiddenhausen delegacja miejska zwiedziła niemiecki parlament w Berlinie – Bundestag i uczestniczyła w spacerze do Bramy Brandenburskiej. Wyjazd był okazją do umocnienia oraz rozwijania istniejących więzi i wymiany doświadczeń w ramach współpracy zagranicznej.

W dniach 26 i 27 sierpnia gościliśmy 7-osobową delegację samorządową z miasta partnerskiego Orlova, z I Zastępcą Burmistrza Petrem Stuchlíkiem na czele. Okazją do uroczystego spotkania były obchody 47. Dni Czechowic-Dziedzic, które odbyły się na stadionie miejskim MOSiR.

Wymiana doświadczeń samorządowych, kulturalnych i edukacyjnych stanowi ważny element polityki rozwoju gminy.

14 INNE ISTOTNE DZIAŁANIA BURMISTRZA

Działalność powołanych ciał konsultacyjnych w gminie

Rada Sportu powołana została po raz pierwszy 18 czerwca 2007 roku. Skład liczył 8 członków. Zarządzeniem nr 60/23 Burmistrza Czechowic-Dziedzic z dnia 3 kwietnia 2023 r. powołano nowy 12-osobowy skład Rady Sportu. Zadania Rady to m.in.:

- ocena merytoryczna złożonych wniosków o przyznanie nagrody lub wyróżnienia za osiągnięcie wysokich wyników sportowych;
- propozycja wysokości ww. nagród;
- ocena merytoryczna złożonych wniosków o przyznanie stypendium sportowego za osiągnięte wyniki sportowe;
- propozycja wysokości ww. stypendium.

DZIEDZINA SPORT – NAGRODY

Rok	Ilość przyznanych nagród	Kwota łączna wypłaconych nagród
2019	26	34.000 zł
2020	18	25.000 zł
2021	17	47.200 zł
2022	23	34.000 zł
2023	24	42.000 zł

DZIEDZINA SPORT – STYPENDIA

Rok	Ilość przyznanych stypendiów	Kwota łączna wypłaconych stypendiów
2019	15	98.900 zł
2020	13	90.600 zł
2021	12 (przez 7 mies. - 11)	82.200 zł
2022	18	157.200 zł
2023	25	182.400 zł

Komisja do spraw przyznawania nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. Zadania komisji to m.in.:

- rozpatrywanie i opiniowanie wniosków o przyznanie nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury;
- proponowanie osoby laureata lub laureatów.

DZIEDZINA KULTURA – NAGRODY

Rok	Ilość przyznanych nagród	Kwota łączna wypłaconych nagród
2019	5	15.000 zł
2020	2	7.000 zł
2021	2	6.200 zł
2022	4	14.000 zł
2023	4	12.000 zł

15 EFEKTY DZIAŁAŃ W WYBRANYCH DZIEDZINACH

15.1 Ład przestrzenny – renty planistyczne, roszczenia mpzp

Wpływy i koszty z tytułu opłaty planistycznej wyniosły:

- 2023 rok – wpływy 31.288,50 zł, koszty operatów szacunkowych i materiałów geodezyjnych 10.208,90 zł, wydano decyzje o opłacie planistycznej po zbyciu nieruchomości na łączną kwotę 6.489,90 zł, 1 decyzję (na wniosek strony) o ustaleniu opłaty planistycznej przed zbyciem nieruchomości (dotychczas nie została zbyta); zakończyła się sprawa z 2019 r., która była dwukrotnie przedmiotem rozstrzygnięcia przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach. Sąd w maju 2023 r. utrzymał w mocy decyzję na kwotę 393.350,50 zł (w 2020 r. strony wpłaciły część należności, a w 2023 r. strony dopłaciły 24.798,60 zł);
- 2022 rok – wpływy 5.242,93 zł, koszty operatów szacunkowych 5.262,10 zł, jedna sprawa w toku (decyzja na kwotę 393 350,50 zł wydana ponownie po uchyleniu decyzji z 2020 roku przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach (zbywający ponownie złożyli skargę do sądu),
- 2021 rok – wpływy 27.273,00 zł, koszty operatów szacunkowych 5.521,60 zł, jedna sprawa z 2019 roku (na kwotę 368.551,90 zł) nadal jest w toku postępowania po wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach,
- 2020 rok – wpływy 70.635,45 zł (w tym wpłata z tytułu decyzji z 2019 roku – po wyroku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach), koszty operatów szacunkowych 7.629,90 zł,
- 2019 rok – wpływy 51.542,00 zł, koszty operatów szacunkowych 12.339 zł, ponadto wydano dwie decyzje na kwoty 368.551,90 zł i 70.343,40 zł.

W 2023 r. nieruchomość przy ul. Moniuszki, która w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczona jest częściowo pod tereny zieleni, została sprzedana i byli właściciele zwrócili się do Gminy z roszczeniem o wypłatę odszkodowania na podst. art. 36 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (*Dodatkowe wyjaśnienie: Jeżeli, w związku z uchwaleniem planu miejscowego albo jego zmianą, wartość nieruchomości uległa obniżeniu, a właściciel albo użytkownik wieczysty zbył tę nieruchomość w ciągu 5 lat od wejścia w życie planu (i nie skorzystał wcześniej z możliwości wykupienia przez gminę ani nie wystąpił do gminy o odszkodowanie za rzeczywistą szkodę), może żądać od gminy odszkodowania równego obniżeniu wartości nieruchomości. W przypadku braku porozumienia z gminą, byłemu właścicielowi przysługuje droga sądowa przed sądem cywilnym).*

Stan sprawy: Wysokość roszczenia zgłoszona przez dotychczasowego właściciela wyniosła 1.600.620,00 zł. Gmina złożyła swoją propozycję w wysokości 735.241,00 zł (na podstawie zleconego przez Gminę operatu szacunkowego). Właściciele i Gmina pozostają przy swoich stanowiskach. Właściciele skierowali operat do oceny przez Stowarzyszenie Rzecznawców Majątkowych. Do dnia 15 grudnia 2023 r. Gmina nie otrzymała pozwu w tej sprawie.

15.2 Oświata i edukacja

Rok 2023 należy nazwać czasem stabilizacji dla placówek oświatowych. Wprowadzone zmiany związane z reformą oświaty okazały się skuteczne. Zorganizowano pomoc dla dzieci z Ukrainy, ogarniętej wojną. Szkoły dobrze poradziły sobie z tym niespotykanym wyzwaniem. Powrócono do normalnej organizacji pracy po pandemii. Te trzy wyzwania niewątpliwie miały ogromny wpływ na działania naszych placówek oświatowych.

Po dogłębnej analizie organizacji opieki przedszkolnej, możemy stwierdzić, że ilość miejsc w przedszkolach jest wystarczająca. Do przedszkoli przyjęto część dzieci 2,5-letnich. Analizując demografię gminy należy stwierdzić, że kończą się roczniki z wyższym poziomem urodzin. W roku 2023 wszystkim chętnym dzieciom zapewniono miejsca w przedszkolach. W następnych latach ilość miejsc przedszkolnych będzie zaspakajać potrzeby rodziców. Następuje znaczny spadek urodzeń, co spowoduje redukcję miejsc przedszkolnych w naszych placówkach.

Kontynuowana była działalność Miejskiego Ośrodka Gimnastyki Korekcyjnej. Placówka jest samodzielna i objęła zajęciami korekcyjno-kompensacyjnymi ponad 120 dzieci z całej gminy. Zamierzamy poszerzać zakres pracy ośrodka w kolejnych latach. Kontynuowane są również, finansowane z funduszy Gminy, zajęcia gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej we wszystkich szkołach podstawowych. Nadzór merytoryczny nad realizacją całej gimnastyki korekcyjnej w Gminie pełni dyrektor MOGK. W SP nr 2 i SP nr 8 zorganizowano i wyposażono w specjalistyczny sprzęt gabinety terapii sensorycznej. Są to gabinety, które działają na rzecz dzieci ze wszystkich szkół podstawowych gminy. Terapią objętych jest ponad 50 dzieci. Podobny gabinet dla przedszkolaków działa w PP nr 11. Wszystkie dzieci z orzeczeniem o kształceniu specjalnym, mające wskazanie do prowadzenia terapii sensorycznej, mają zapewnioną pomoc.

ZOPO w 2023 r. zachowuje trwałość dwóch projektów wsparcia dla przedszkoli z wykorzystaniem środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektów utworzono 4 oddziały przedszkolne z wkładem Gminy na poziomie 20 %. Wartość projektów kształtowała się następująco:

1. „Nie ma jak w przedszkolu. Wsparcie przedszkoli w Czechowicach-Dziedzicach” - w ramach RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020: 465.000,00 zł,
2. „ W przedszkolu jak w domu. Wsparcie przedszkoli w Gminie Czechowice-Dziedzice” – w ramach RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020: 653.185,00 zł.

Programy zewnętrzne realizowane przez ZOPO w 2023 r.:

1. Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 3 w Czechowicach-Dziedzicach. Środki z KPO.
2. Dwa projekty przedszkolne z funduszy RPO – pozyskanie 80 miejsc przedszkolnych, projekty zostały zakończone, rozliczone, realizacja zachowania trwałości.
3. „Posiłek w szkole i w domu” – program dedykowany szkołom, które prowadzą stołówki szkolne, wnioski rozpatrywane od 3 lat, udział kilku szkół – zakupy sprzętu do stołówek oraz wykonanie remontów, systematycznie pozyskiwane środki, systematycznie rozliczane.

Dofinansowanie otrzymał Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Czechowicach-Dziedzicach, wartość projektu 100.000,00 zł, kwota dotacji 80.000,00 zł.

4. „Laboratoria przyszłości” – udział wszystkich szkół, projekt zakończony i rozliczony. Otrzymana kwota wsparcia dla placówek to 1.148.100,00 zł.
5. Program „Poznaj Polskę” – program dofinansowany przez MEiN w formie dotacji celowej. Dotację w wysokości 53.986,00 zł otrzymało 5 szkół, organizując 7 wycieczek.
6. „Aktywna tablica” – program dla szkół. Celem Programu jest rozwój szkolnej infrastruktury oraz kompetencji (tak uczniów, jak i nauczycieli) z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Dofinansowania przyznawane jest na modernizację szkół i innych stanowisk nauczycielskich pod kątem nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz na wyposażenie w specjalistyczny sprzęt i oprogramowanie do diagnozy i terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Kwota dotacji 140.000,00 zł, wkład Gminy: 35.000,00 zł
7. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa:
 - Szkoła Podstawowa nr 2 w Ligocie – koszt całkowity: 15.000,00 zł. dofinansowanie: 12.000,00 zł,
 - Szkoła Podstawowa w Zabrzegu – koszt całkowity: 15.000,00 zł. dofinansowanie: 12.000,00 zł.

*Sytuacja demograficzna w ujęciu rocznym wg obwodów szkolnych
Gminy Czechowice-Dziedzice:*

Placówka	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ZSP nr 1	33	31	31	20	21	29	20	12
ZSP nr 2	51	41	29	48	36	36	33	18
SP 2	68	61	59	53	57	41	42	29
SP 3	58	63	59	55	61	50	41	41
SP 4	23	37	36	34	27	31	19	22
SP 5	36	25	25	22	20	25	11	14
SP 6	37	36	46	30	37	31	22	14
SP 7	46	33	27	46	37	36	17	18
SP 8	25	29	23	21	27	32	10	16
SP 1 L	20	26	23	19	29	23	15	15
SP 2 L	23	33	31	28	28	41	27	17
SP 3 L	17	24	21	28	23	20	13	18
SP Z	35	46	41	28	39	30	32	26
ZSP B	16	16	24	10	12	9	21	13
Razem:	488	499	475	442	454	416	323	279

Rok 2023 to kolejny rok, w którym utrzymuje się tendencja spadkowa w zakresie urodzin dzieci. W najbliższych latach demografia gminy będzie miała zasadniczy wpływ na organizację sieci szkół i przedszkoli. Wpłyne to również na koszty utrzymania placówek oświatowych ze środków własnych Gminy. Spadek urodzin dzieci będzie miał niebagatelne znaczenie na poziom zatrudnienia w szkołach i placówkach.

Ilość placówek oświatowych w Gminie Czechowice-Dziedzice w latach 2020-2023:

Typ placówki	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023
Przedszkola	10	10	10
Szkoły podstawowe	11	11	11
Zespoły Szkolno-Przedszkolne	3	3	3
Miejski Ośrodek Gimnastyki Korekcyjnej	1	1	1

Sieć szkół i przedszkoli jest stabilna i w pełni zaspakaja potrzeby społeczne mieszkańców gminy w zakresie edukacji i opieki przedszkolnej.

Ilość uczniów w placówkach oświatowych w Gminie Czechowice-Dziedzice w latach 2020-2023:

Typ placówki	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/ 2022	Rok szkolny 2022/2023
Przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	1.601	1.640	1.393 +296
Szkoły podstawowe	3.502	3.552	3.292
Przedszkola niepubliczne	-	-	262
Szkoły podstawowe niepubliczne	-	-	225

W roku 2023 nastąpił spadek uczniów w szkołach oraz dzieci w przedszkolach.

Ilość oddziałów w placówkach oświatowych w Gminie Czechowice-Dziedzice w latach 2020-2023:

Typ placówki	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022	Rok szkolny 2022/2023
Przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	71	73	60 + 13
Szkoły podstawowe	200	198	182
Szkoły niepubliczne	-	-	12
Przedszkola niepubliczne	-	-	20

Ilość oddziałów przedszkolnych jest stabilna, zmniejsza się ilość oddziałów szkolnych.

Nakłady finansowe (w zł) na oświatę w Gminie Czechowice-Dziedzice:

	2020	2021	2022	2023
Wydatki (W)	71.178.055	79.377.646	85.724.429	99.411.313
Dochody (D)	37.999.315	41.834.100	48.041.235	57.988.666
Koszty ponoszone przez gminę (W-D)	33.157.740	37.543.545	37.683.194	41.422.647
% kosztów poniesionych przez gminę w całości wydatków	47 %	47 %	44 %	42 %

Gminne szkoły i przedszkola to placówki nowoczesne, zadbane, dające poczucie bezpieczeństwa. Podwyższyliśmy ich standard techniczny oraz organizacyjny. Zainwestowaliśmy w kadry oraz w zaplecze techniczne.

W 2023 r. Zespół Obsługi Placówek Oświatowych prowadził kilka ważnych oświatowych inwestycji. Zrealizowaliśmy termomodernizację Szkoły Podstawowej w Zabrzegu. Budynek wraz z fundamentami został ocieplony, wyremontowano i ocieplono dach, założono system fotowoltaiki. Wykorzystano na ten cel środki z funduszy unijnych w wysokości 1.174.182,35 zł.

Zakończyliśmy również rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 2 w Ligocie. Zgodnie z projektem, w dobudowanej części znalazły się 4 sale lekcyjne, ciąg sanitarny, hol i część komunikacyjna. Na inwestycje przeznaczono środki własne Gminy w wysokości 1.890.360,21 zł.

Rozpoczęliśmy rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 3 w Czechowicach-Dziedzicach. Pozyskano na ten cel 5.000.000,00 zł. z *Polskiego Ładu*. W ramach inwestycji powstaje trzypiętrowy pawilon, w którym znajdzie się 6 sal lekcyjnych, zaplecze techniczne, zaplecze sanitarne oraz przewiązka łącząca nową część z istniejącym budynkiem. W całej szkole wymieniono oświetlenie na LED. Zostanie wybudowany także nowy plac zabaw.

Wykaz inwestycji i remontów zrealizowanych w latach 2022-2023:

2022	2023
1. ZSP nr 2 - remont dachu: 18.450,00 zł, remont schodów: 25.000,00 zł	1. ZSP nr 1 - wymiana oświetlenia: 60.000,00 zł remont kotłowni
2. SP 4 - remont toalet: 49.793,00 zł	2. ZSP nr 2 - remont kominów: 52.644,00 zł, wymiana oświetlenia: 50.000,00 zł
3. SP 7 - roboty malarskie: 5.166,00 zł	3. SP 2 - remont dachu: 26.500,00 zł, remont schodów: 15.600,00 zł
4. SP 8 - remont podłogi w szatni: 9.313,00 zł, wymiana oświetlenia: 30.000,00 zł, wymiana części instalacji wodnej: 9.751,00 zł, malowanie sali gimnastycznej: 5.000,00 zł, remont oświetlenia zewnętrznego: 7.278,00 zł	4. SP 3 - remont kanalizacji zew. 78.510,00 zł, remont instalacji elektrycznej: 13.710,00 zł
	5. SP 4 - wymiana okien na sali gimnastycznej: 289.700,00 zł

5. SP 2 w Ligocie - roboty budowlane świetlica: 21.392,00 zł	6. SP 8 - wymiana oświetlenia: 39.450,00 zł malowanie sali i wymiana drzwi: 14.800,00 zł
6. SP w Zabrzegu - remont dachu: 74.000,00 zł, remont schodów: 14.499,00 zł, remont kanalizacji deszczowej: 48.253,00 zł	7. SP 1 w Ligocie - remont zaplecza sanitarnego oraz malowanie: 60.000,00 zł
7. PP 6 - wymiana okien w jednej sali: 34.777,00 zł	8. SP 2 w Ligocie - prace elektryczne oraz modernizacja monitoringu: 45.000,00 zł, remont sal lekcyjnych: 91.000,00 zł
8. PP 8 - malowanie pomieszczeń: 45.000,00 zł, wymiana wentylatorów: 4.366,00 zł, wymiana drzwi: 18.787,00 zł, wykonanie osłon na grzejniki: 24.500,00 zł	9. SP w Zabrzegu - roboty budowlane: 24.000,00 zł
	10. PP 3 - remont chodnika i wykonanie bramy: 24.000,00 zł
	11. PP 5 - remont łazienki: 45.000,00 zł
	12. PP 6 - wymiana okien w jednej sali: 39.400,00 zł
	13. SP Zabrzeg - malowanie przedszkola: 61.864,00 zł

W ciągu roku 2023 na bieżąco likwidowane były awarie w placówkach oświatowych; na ten cel wydano:

- w szkołach: 219.512,00 zł
- w przedszkolach: 128.953,00 zł

Oprócz prac budowlano-instalacyjnych wyposażyliśmy przedszkola i szkoły w nowe meble, sprzęty oraz pomoce dydaktyczne.

15.3 Polityka społeczna

15.3.1 Ośrodek Pomocy Społecznej

Wywiady i decyzje na ubezpieczenie zdrowotne ze środków publicznych:

Zadanie obejmowało finansowanie kosztów wydawania przez Gminę decyzji i przeprowadzania wywiadów w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych. Wydano 100 decyzji administracyjnych oraz przeprowadzono 38 wywiadów środowiskowych. Koszt zadania wyniósł 16.908,66 zł - dotacja z budżetu państwa.

Dopłaty do mieszkańców Domów Pomocy Społecznej

Gmina ponosiła koszty pobytu 28 mieszkańców DPS-u „Złota Jesień” w Czechowicach-Dziedzicach oraz 32 osób przebywających w domach pomocy społecznej, w tym specjalistycznych poza gminą. Łącznie wydatkowano kwotę 2.534.603,75 zł.

Dzienny Dom Senior+ (DDS+)

W 2023 r. z pobytu w DDS+ skorzystało łącznie 40 osób. Zakres usług był dopasowany do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych seniorów.

Seniorzy uczęszczający do DDS+ otrzymali wsparcie w formie prezentów świątecznych od lokalnych placówek, które organizowały zbiórki świąteczne oraz systematyczne wsparcie w postaci artykułów spożywczych, pochodzących z darowizn pozyskiwanych z Banku Żywności. Część seniorów otrzymała również wsparcie ze strony Caritas w formie paczek świątecznych i sklepowych kart zakupowych.

Świetlica „Zatoka”

Praca stacjonarna – opiekuńcza, wychowawcza, socjoterapeutyczna oraz terapia pedagogiczna w placówce odbywała się w oparciu o następujące cele główne:

- Zapewnienie dzieciom posiłku, kształtowanie nawyków prozdrowotnych oraz dbania o bezpieczeństwo
- Poprawa funkcjonowania dziecka poprzez wyrównywanie deficytów
- Modelowanie właściwych postaw społecznych. Zwiększenie świadomości zasobów i zdolności dziecka
- Nabycie umiejętności społecznego i emocjonalnego funkcjonowania

W grupie zrealizowano łącznie 43 godziny zajęć socjoterapeutycznych, dodatkowo 28 godzin zebrań społeczności korekcyjnej. Wychowankowie, potrzebujący tego rodzaju wsparcia, uczestniczyli również systematycznie w terapii logopedycznej oraz terapii integracji sensorycznej. Inne rodzaje zajęć przeprowadzonych w placówce to: zajęcia terapeutyczne, tj. zooterapia, plastyczne, muzyczne, sportowe, kulinarne, ogrodnicze, porządkowe oraz gry dydaktyczne. Ponadto placówka przez cały rok oferowała wsparcie psychologiczne wychowankom i ich rodzinom. Pomoc realizowana była doraźnie, każdorazowo w zależności od zaistniałych potrzeb. Dzieci otrzymywały w świetlicy wyżywienie, wyposażenie w środki czystości, odzież, artykuły szkolne oraz nagrody motywacyjne.

Zarząd Osiedla „Lesisko” wsparł funkcjonowanie placówki kwotą 2.500,00 zł, a 12.000,00 zł pozyskano z darowizn. Otrzymano także darowizny rzeczowe bezpośrednio od lokalnych darczyńców lub poprzez współpracę z firmą „Europa”, od Fundacji „Pociecha” oraz od placówek, tj. przedszkoli organizujących zbiórki świąteczne: środki czystości, wyposażenie dzieci w artykuły szkolne, zabawki, odzież, artykuły codziennej potrzeby na kwotę: 9.565,25 zł. Stowarzyszenie „Nowa Inicjatywa” ufundowało wychowankom prezenty z okazji Dnia Dziecka o wartości 1.000,00 zł oraz paczki świąteczne na kwotę: 2.000,00 zł.

Wraz z Fundacją „Pociecha” placówka przeprowadziła akcję „Wyprawki szkolne” oraz „Zatokową Akcję Mikołajkową”, bezpośrednio wspierającą wychowanków w pozyskaniu niezbędnych artykułów szkolnych na początek roku szkolnego oraz prezentów mikołajkowych. Wartość otrzymanych darowizn rzeczowych w roku 2023 to 24.494,41 zł.

Wychowankom i ich rodzinom była także przekazywana na bieżąco darowizna żywnościowa ze Śląskiego Banku Żywności, otrzymywana od sklepów Kaufland i Netto oraz restauracje KFC i Burger King.

Noclegownia

Podstawowym celem placówki jest zapewnienie schronienia osobom bezdomnym z terenu naszej gminy.

Wykonano remont toalet dla osób korzystających z placówki oraz dla personelu, znajdujących się na parterze budynku. Wydatki poniesione na ten cel to koszt materiałów budowlanych 8.755,58 zł oraz koszt usługi remontowej 16.500,00 zł. Przeprowadzono także audyt dostępności placówki dla osób ze szczególnymi potrzebami, koszt usługi wyniósł 6.044,53 zł.

Składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające zasiłki

Ośrodek Pomocy Społecznej jest płatnikiem składek na ubezpieczenia zdrowotne dla 69 osób korzystających ze stałych świadczeń pomocy społecznej, nie mających uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Od stycznia do grudnia 2023 r. Ośrodek opłacił 627 składek osobom pobierającym zasiłek stały. Koszt realizacji tego zadania wyniósł 33.659,40 zł - dotacja z budżetu państwa.

Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne – zadania własne

W ramach zadań własnych od stycznia do grudnia 2023 r. zostały udzielone następujące świadczenia:

- zasiłki celowe oraz celowe specjalne otrzymało 137 rodzin na kwotę 50.786,08 zł
- zasiłki okresowe otrzymało 22 rodzin na kwotę 10.602,88 zł
- 59 rodzin otrzymało pomoc na zakup opału w łącznej wysokości 56.839,68 zł
- 1 rodzina otrzymała pomoc z tytułu zdarzenia losowego na łączną kwotę 6.000,00 zł
- 12 bezdomnym mężczyznom oraz 2 bezdomnym kobietom (jednej z dwójką dzieci), przyznano schronienie w schronisku dla osób bezdomnych poza gminą, w tym 9 mężczyzn przebywało w schronisku dla bezdomnych mężczyzn z usługami opiekuńczymi. Łącznie koszt tej pomocy wyniósł 139.636,15 zł. Środki na ten cel w całości pochodziły z budżetu gminy.
- 1 bezdomnej kobiecie udzielono schronienia w Noclegowni dla bezdomnych kobiet poza gminą. Koszt pomocy poniesiony przez gminę wyniósł 120,00 zł
- Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymywał nieodpłatnie artykuły spożywcze dostępne w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa od Związku Stowarzyszeń Śląski Bank Żywności w Chorzowie od lutego 2023 r. do sierpnia 2023 r. – Podprogram 2021 Plus. Ośrodek dystrybuował żywność w formie paczek żywnościowych na terenie gminy. Pomocą żywnościową w ramach PO PŻ objęto 150 osób. Ponadto OPS wydał 121 skierowań dla 280 osób, które pobierały nieodpłatnie artykuły spożywcze w Parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Czechowicach-Dziedzicach – dystrybuowane przez Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w Bielsku-Białej w ramach Podprogramu 2021 Plus.
- 24 dzieci z 20 rodzin korzystało ze wsparcia w formie opłacenia kosztów śniadań i podwieczorków. Koszt tej formy pomocy wyniósł łącznie 9.303,00 zł
- OPS pokrył 3 osobom koszty pogrzebu w łącznej wysokości 10.960,75zł.

Pomoc dla obywateli Ukrainy

Pomoc ta jest przyznana zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy, obywatelom tego Państwa, zarówno dorosłym jak i dzieciom, którzy przebywają na terenie naszej Gminy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL, w 2023 r. została przyznana pomoc finansowa i rzeczowa z Funduszu Pomocowego w następującej formie:

- Jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe, wypłacono 115 świadczeń na łączną kwotę 34.500,00 zł, obsługa zadania 690,00 zł. Łącznie 35.190,00zł - dotacja z budżetu państwa.
- Zasiłki stałe, przysługujące osobom, które ze względu na wiek lub niepełnosprawność nie może podjąć zatrudnienia i jednocześnie ich dochód oraz dochód przypadający na jednego członka rodziny jest niższy od kryterium dochodowego obowiązującego w pomocy społecznej zostały przyznane dla 6 obywateli ukraińskich w łącznej wysokości 13.090,80 zł - dotacja z budżetu państwa.
- Zasiłki okresowe z powodu występującej w rodzinie niepełnosprawności czy długotrwałej choroby przyznano dla 7 rodzin ukraińskich, w których gospodaruj 28 osób w łącznej wysokości 9.693,43 zł - dotacja z budżetu państwa.
- 3 dzieci z 3 rodzin korzystało ze wsparcia w formie opłacenia kosztów śniadań i podwieczorków w przedszkolach. 10 dzieci otrzymało pomoc w formie posiłków przyznanych decyzją administracyjną na okres dłuższy niż 2 miesiące.
Łączny koszt zakupionych posiłków w przedszkolach i w szkołach wyniósł 2023 r. – 4.898,80 zł - dotacja z budżetu państwa.

Szczegółowe informacje finansowe dot. pomocy społecznej zawiera *Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Czechowice-Dziedzice za 2023 rok*.

15.3.2 Wydział Świadczeń Społecznych Urzędu Miejskiego

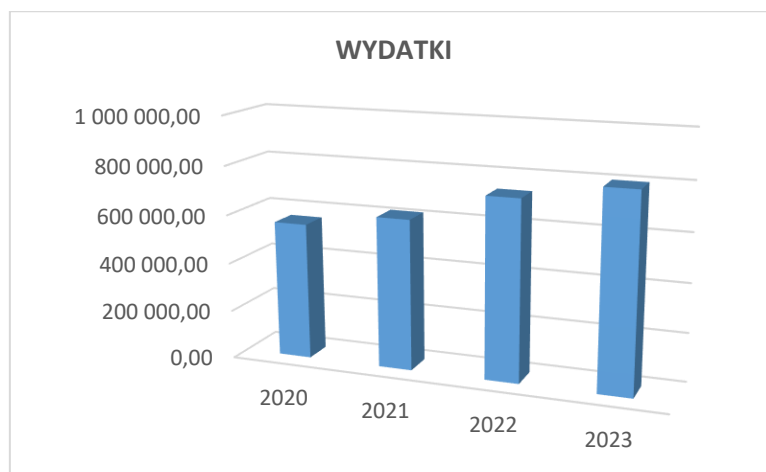
Poniżej przedstawiono dane obrazujące udzielone świadczenia społeczne w latach 2020-2023. Szczegółowe informacje finansowe zawiera *Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Czechowice-Dziedzice za 2023 rok*.

Dodatki mieszkaniowe

Obejmują wydatki związane z wypłatą dodatków mieszkaniowych osobom spełniającym kryteria. Jest to świadczenie pieniężne wypłacane przez Gminę, mające na celu dofinansowanie wydatków mieszkaniowych, ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Wypłata dodatków mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy, w całości finansowana ze środków budżetu gminy.

W okresie minionych lat zaobserwować można realny wzrost wydatków przeznaczonych na realizację wypłat dodatków mieszkaniowych przy jednoczesnym wzroście ilości gospodarstw domowych.

ROK	WYDATKI	ILOŚĆ DECYZJI	ILOŚĆ GOSPODARSTW DOMOWYCH
2020	560 947,85	429	255
2021	617 176,52	393	261
2022	735 340,96	413	244
2023	801 190,05	424	261

Dodatek gazowy - środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19

Poniesiono wydatki zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu.

Świadczenie pieniężne dotyczyło refundacji podatku VAT, wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej, w przypadku gdy odbiorca paliw gazowych w gospodarstwie domowym wykorzystuje jako główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego urządzenia grzewcze zasilane paliwami gazowymi i źródło to jest wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Dodatek gazowy można otrzymać, gdy dochód osoby w gospodarstwie domowym jednoosobowym nie przekracza kwoty 2.100,00 zł lub w gospodarstwie domowym wieloosobowym nie przekracza kwoty 1.500,00 zł na osobę.

Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone gminie, środki na finansowanie zadania pochodzą z budżetu państwa, otrzymane są w formie dotacji celowej z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19.

Realizacja wypłat dodatku gazowego jest realizowana od 2023 r. Udzielono 107 świadczeń na łączną kwotę 35.408,00 zł.

Dodatek elektryczny - środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19

Zrealizowano wydatki zgodnie z art. 27 i art. 30 ustawą z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.

Dodatek elektryczny przysługuje odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w przypadku, gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną i źródło to zostało zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Dodatek elektryczny dla gospodarstwa domowego wynosi 1.000,00 zł. a w przypadku gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w samym miejscu zamieszkania wyniosło więcej niż 5 MWh, dodatek elektryczny wynosi 1.500,00 zł.

Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone gminie, środki na finansowanie zadania pochodzą z budżetu państwa, otrzymane są w formie dotacji celowej z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19.

Realizacja wypłat dodatku elektrycznego realizowana jest od 2023 r. Udzielono 111 świadczeń na łączną kwotę 127.000,00 zł.

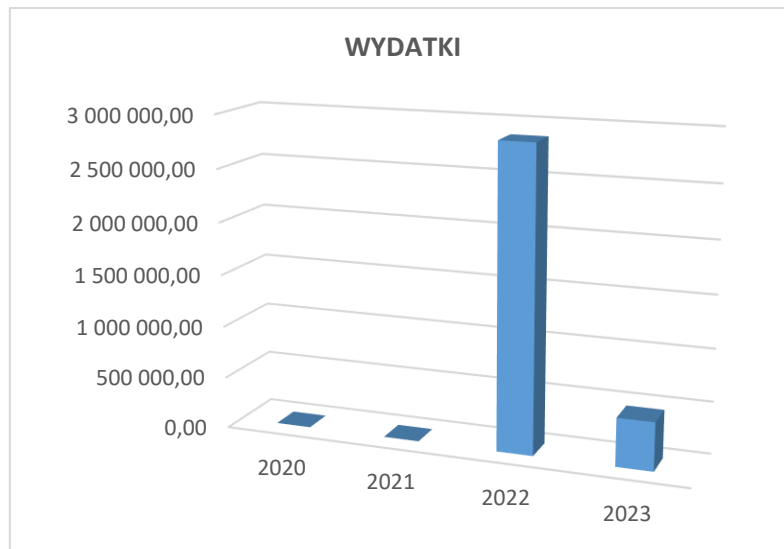
40-UK - środki z Funduszu Pomocy Obywatelom Ukrainy

Poniesiono wydatki na wypłatę świadczenia, które przysługuje każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej, prowadzącej gospodarstwo domowe, która zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie uchodźcom z Ukrainy. Jest przyznawane na jego wniosek od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Wysokość świadczenia za zakwaterowanie i wyżywienie ukraińskiego uchodźcy rząd ustalił w kwocie 40,00 zł za osobę dziennie. Warunki realizacji wypłaty reguluje ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Realizacja zadania i wypłaty świadczeń nastąpiła pierwszy raz w 2022 r.

W 2023 r. nastąpił znaczny spadek wydatków wraz ze spadkiem liczby uprawnionych obywateli Ukrainy, na które jest przyznawane świadczenie. Jest to wynik sytuacji gospodarczej i politycznej w kraju, powrotem obywateli na Ukrainę, a także skutkiem podjęcia zatrudnienia i „usamodzielnienia” się uchodźców.

ROK	WYDATKI	LICZBA SWIADCZEŃ	LICZBA UPRAWNIONYCH OBYWATELI UKRAINY
2020	0,00	0	0
2021	0,00	0	0
2022	2 869 560,00	71 739	831
2023	462 280,00	11 557	78

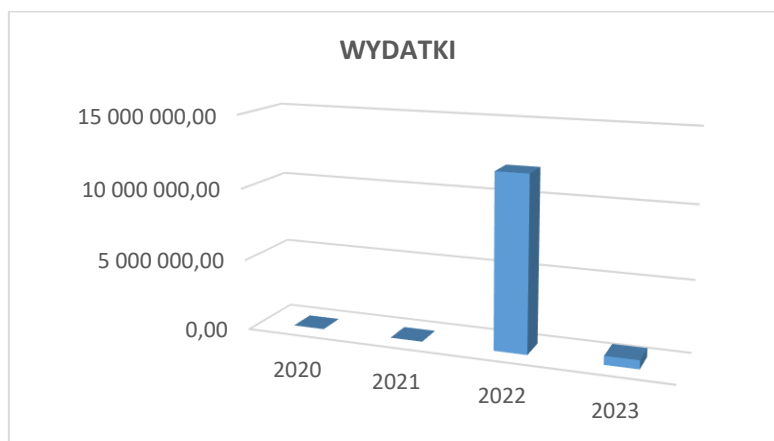

Dodatek węglowy - środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19

Zrealizowano wydatki na wypłatę dodatków węglowych w kwocie 3.000,00 zł, przysługujących gospodarstwom domowym, dla których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, pieco-kuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego.

Wypłata dodatków węglowych realizowana była wyłącznie w 2022 r. Wydatki w 2023 r. dotyczyły decyzji i wniosków złożonych 2022 r.

ROK	WYDATKI	LICZBA ŚWIADCZEŃ
2020	0,00	0
2021	0,00	0
2022	12 057 000,00	4 019
2023	612 000,00	204

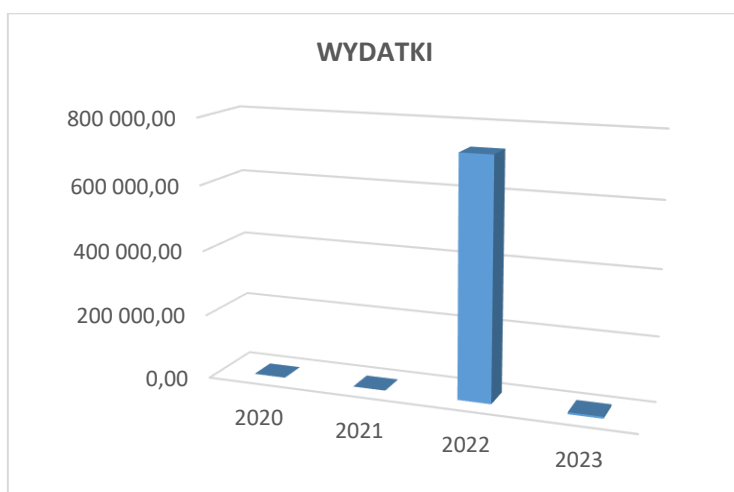

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła - środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19

Na dodatek składały się wydatki dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła poprzez dofinansowania zakupu opału: peletu drzewnego, drewna kawałkowego i innych rodzajów biomasy oraz gazu skroplonego LPG lub oleju opałowego.

Wypłata dodatków węglowych realizowana była wyłącznie w 2022 r. Wydatki w 2023 r. dotyczyły decyzji i wniosków złożonych 2022 r.

ROK	WYDATKI	LICZBA ŚWIADCZEŃ
2020	0,00	0
2021	0,00	0
2022	731 000,00	517
2023	6 000,00	2

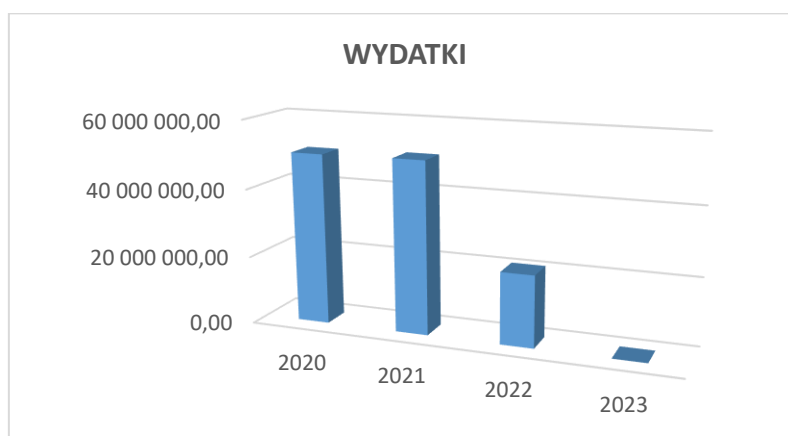
Świadczenia wychowawcze - dotacja celowa na zadania zlecone

Poniesiono wydatki na realizację świadczeń wychowawczych (R.500+) celem częściowego pokrycia kosztów, związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Jest to zadanie bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawami, środki na finansowanie zadania pochodzą z budżetu państwa, otrzymywane są w formie dotacji celowej. Od lipca 2019 r. świadczenie 500+ jest wypłacane na każde dziecko (do 18. roku życia), a nie jak w poprzednich latach na kolejne dziecko, bez względu na dochód rodziny.

Zgodnie z ustawowymi przepisami od 01.05.2022 r. zadanie realizuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wydział Świadczeń Społecznych UM realizuje jedynie wypłaty świadczeń 500+, do których prawo zostało ustalone przez wojewodę w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

ROK	WYDATKI	ILOŚĆ ŚWIADCZEŃ	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN
2020	50.187.276,42	100.999	8.901	5.552
2021	50.471.077,06	101.608	9.043	5.793
2022	20.991.502,90	42.159	8.476	5.227
2023	20.075,30	52	5	5

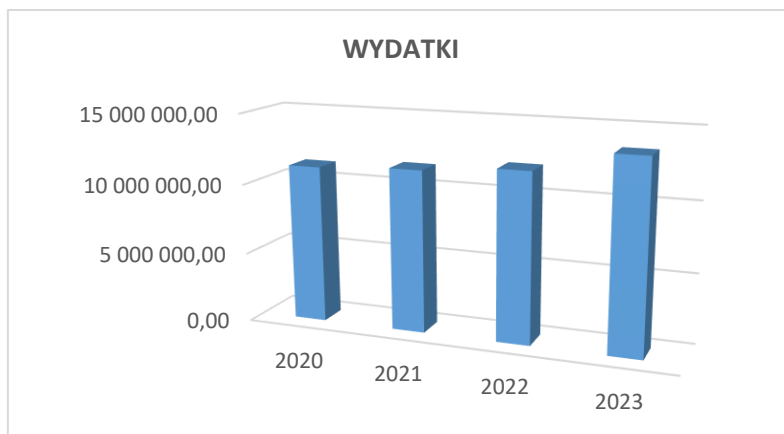

Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - dotacja celowa na zadania zlecone

Wydatki objęły: realizację świadczeń rodzinnych, opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego, na realizację wypłaty zasiłków dla opiekunów oraz na realizację wypłaty świadczeń wynikających z ustawy „Za życiem”.

Wypłata świadczeń rodzinnych ma na celu częściowe pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem i wychowaniem dziecka, o które ubiegać mogą się rodzice dziecka, jeden z rodziców dziecka, opiekun prawny lub opiekun faktyczny dziecka, a także osoba ucząca się. W ostatnich latach zaobserwować można wzrost wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń przy jednoczesnym spadku liczby rodzin. Wynika to głównie z rewaloryzacji kwoty świadczenia pielęgnacyjnego. Świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne), które są uzależnione od niepełnosprawności wnioskodawcy bądź członka rodziny, stanowią fundament wypłaty świadczeń w zakresie kwoty oraz liczby osób korzystających.

ROK	WYDATKI	LICZBA ŚWIADCZEŃ	LICZBA RODZIN
2020	11 239 073,27	43 305	1 954
2021	11 550 174,95	37 968	1 832
2022	12 038 467,27	35 600	1 743
2023	13 535 091,04	32 185	1 613

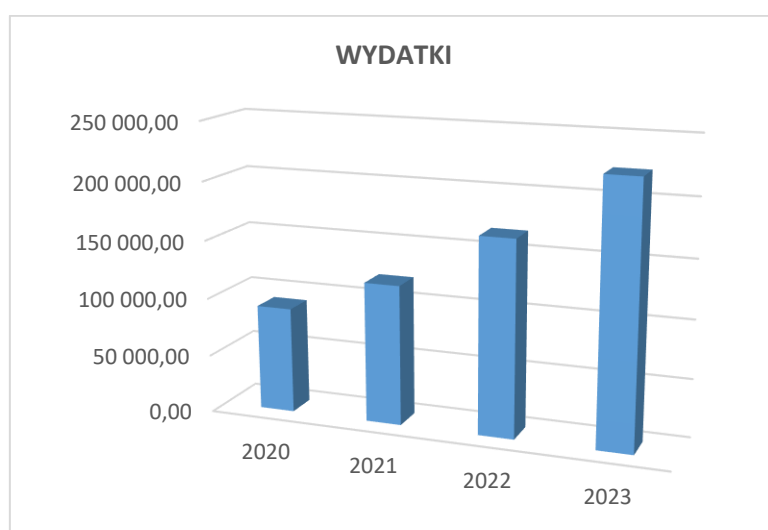

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej - dotacja celowa na zadania zlecone

Poniesiono wydatki na opłatę składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze oraz zasiłki dla opiekuna i nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Jest to zadanie bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawami, środki na finansowanie zadania pochodzą z budżetu państwa, otrzymywane są w formie dotacji celowej. Znaczny wzrost wydatków oraz ilość składek na ubezpieczenie zdrowotne jest wynikiem rosnącej liczby i kwoty świadczenia pielęgnacyjnego.

ROK	WYDATKI	LICZBA OSÓB	ILOŚĆ SKŁADEK
2020	90 817,49	59	625
2021	120 036,96	63	753
2022	167 374,44	88	922
2023	222 969,87	97	1 033

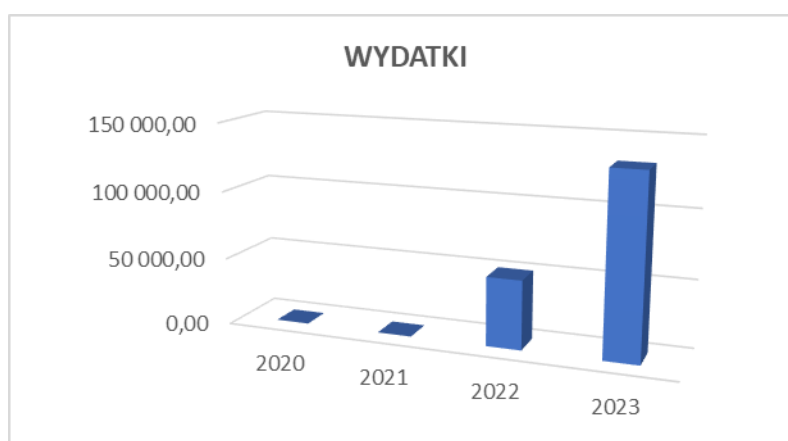

Świadczenia rodzinne – Ukraina – środki z Funduszu Pomocy Obywatelom Ukrainy

Zrealizowano wydatki na realizację świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych, dla obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie określonych przepisów. Mają one na celu częściowe pokrycie kosztów na utrzymanie i wychowaniem dziecka przez uchodźców z Ukrainy.

Realizacja zadania i wypłaty świadczeń nastąpiła pierwszy raz w 2022 r. Zaobserwować można wzrost wydatków oraz ilość wypłacanych świadczeń. Wynika to głównie z przyrostu liczby urodzonych dzieci, wypłatą świadczenia pielęgnacyjnego wraz z opłatą składki na ubezpieczenie społeczne.

ROK	WYDATKI	ILOŚĆ ŚWIADCZEŃ	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN
2020	0,00	0	0	0
2021	0,00	0	0	0
2022	50 544,28	384	84	52
2023	132 482,90	479	51	30

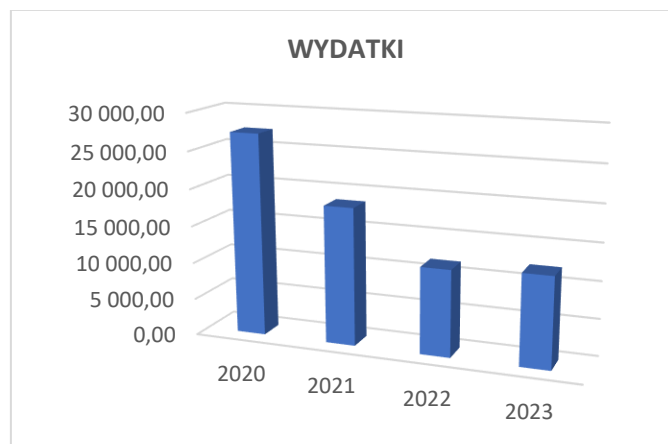
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym – dotacja celowa na dofinansowanie zadań własnych gminy

Pomoc objęła wydatki związane z wypłatą świadczeń o charakterze socjalnym – stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych – uczniom i słuchaczom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom publicznych kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych, a także wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków, umożliwiającym dzieciom i młodzieży realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym jest zadaniem własnym gminy, na dofinansowanie wypłaty tych świadczeń gmina otrzymuje środki pochodzące z rezerwy celowej na podstawie zawartej umowy z Wojewodą Śląskim.

Poniesione wydatki w 2023 r. oraz liczba osób korzystających utrzymuje się na podobnym poziomie w porównaniu do roku poprzedniego.

ROK	WYDATKI	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA ŚWIADCZEŃ
2020	27 310,18	27	60
2021	18 525,58	17	35
2022	11 656,13	11	22
2023	12 200,15	12	20

15.3.3 Żłobek Miejski

Żłobek Miejski w Czechowicach-Dziedzicach jest jednostką organizacyjną Gminy Czechowice-Dziedzice działającą w formie jednostki budżetowej. Żłobek świadczy usługi na rzecz dzieci mieszkańców gminy. Przyjęcie do placówki dzieci mieszkańców innych gmin może nastąpić wyłącznie w przypadku posiadania wolnych miejsc przy poniesieniu pełnego kosztu pobytu.

Żłobek Miejski dysponuje 72 miejscami dla dzieci. Dzieci są podzielone na 4 grupy wiekowe. W 2023 r. do placówki uczęszczało łącznie 109 dzieci. W tym okresie wykonano 11.846 osobodni w 240 dniach roboczych, czyli średnio dziennie z placówki korzystało 49,4 dzieci. W czerwcu odbył się nabór dzieci do placówki na rok szkolny 2023/2024 na 39 wolnych miejsc. Złożono prawidłowo 113 kart zgłoszenia. Pozostałe 74 dzieci trafiły na listę rezerwową.

Miesięczna opłata za pobyt od stycznia do marca 2023 roku wynosiła 450 zł. Uchwałą Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach nr LX/706/23 z dn. 28 lutego 2023 r. od dnia 1 kwietnia opłata wzrosła do kwoty 550 zł. Pięć rodzin, których dwoje dzieci równocześnie przebywało w placówce, miało obniżoną opłatę za pobyt o 25%, a trzy rodziny o 50% z tytułu pobierania przez rodziców zasiłku rodzinnego.

Rodzicom dzieci spełniających warunki określone w ustawie z dnia 17 listopada 2021 roku o rodzinnym kapitale opiekuńczym przysługuje dofinansowanie do pobytu dziecka, a tym samym obniżenie opłaty ponoszonej przez rodzica w żłobku. Dofinansowanie przysługuje w wysokości 400 zł miesięcznie, nie więcej jednak niż wysokość faktycznie poniesionej opłaty za dany miesiąc z uwzględnieniem przyznanych zniżek. Do opłaty nie wlicza się kwoty za wyżywienie. Do dnia 31.12.2023 r. dofinansowanie to zostało przyznane 27 dzieciom, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych przelał łącznie kwotę 53.150,00 zł.

Dzieci korzystały z posiłków przygotowywanych przez znajdującą się w tym samym budynku kuchnię Szkoły Podstawowej nr 8. W skład posiłków wchodzi: śniadanie, drugie śniadanie, dwudaniowy obiad oraz podwieczorek. Dzienna stawka żywieniowa wynosiła do dnia 31.03.2023 r. 9 zł za dzień, natomiast od 01.04.2022 r. kwota ta wzrosła do 11 zł.

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania 1 miejsca dla 72 miejsc w 2023 r. wynosił 2.319,17 zł, a rzeczywisty, tj. ten, w którym wzięto pod uwagę średnią liczbę (49,4) uczęszczających dzieci w 2023 r., wynosił 3.380,16 zł.

W Żłobku w 2023 roku zorganizowano liczne zajęcia tematyczne dla dzieci, imprezy okolicznościowe i uroczystości, m.in.: warsztaty z robienia pizzy dla dzieci, bal karnawałowo-walentynkowy, Dni: Babci i Dziadka, Kobiet, Mamy, Taty, Strażaka, Policjanta, Górnika, bal z okazji Dnia Dziecka, Mikołajki, zajęcia z dogoterapii, spotkanie z Miejską Biblioteką Publiczną – warsztaty dla dzieci i sesje fotograficzne. Zorganizowano także zbiórkę artykułów spożywczych dla seniorów z Dziennego Domu Senior + w Czechowicach-Dziedzicach.

W sierpniu odbyły się dzień otwarty, w czasie którego rodzice wraz z dziećmi mogli zobaczyć, jak wyglądają sale, jak są wyposażone, porozmawiać z pracownikami, uzyskać odpowiedzi na dodatkowe pytania.

15.4 Kultura

15.4.1 Miejski Dom Kultury

Miejski Dom Kultury w Czechowicach-Dziedzicach prowadzi działalność jako samorządowa instytucja kultury. Źródłem finansowania jest dotacja z Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach oraz wypracowane środki własne, przeznaczone na działalność statutową. Ramy działalności kulturalnej MDK określa statut jednostki.

MDK prowadzi działalność w obiektach:

1) siedziba przy ul. Niepodległości 42 w Czechowicach-Dziedzicach, gdzie mieszczą się:

- sala widowiskowa – kino, spektakle teatralne, koncerty
- Piwnica Muz – kameralne imprezy artystyczne, wykłady, spotkania, prezentacje
- sala baletowa – próby i zajęcia warsztatowe grup teatralnych i tanecznych
- 2 sale baletowe
- sale prób do zajęć muzycznych indywidualnych i zespołów chórnych
- galeria wystawiennicza
- pracownia plastyczna
- Izba Regionalna

2) filia MDK przy ul. Miliardowickiej 64 w Ligocie, obejmująca:

- salę widowiskową – miejsce prób i koncertów m.in. Młodzieżowej Orkiestry Dętej
- pracownię plastyczną i ceramiczną

Miejski Dom Kultury pozyskuje środki na realizację zadań z zakresu kultury, biorąc udział w konkursach ofert ogłaszanych przez jednostki z sektora finansów publicznych. W 2023 r. zawarto umowę z Polskim Instytutem Sztuki Filmowej na działalność DKF Puls w kwocie 10.000,00 zł, zrealizowano umowę z Województwem Śląskim na dofinansowanie

zadania „Modernizacja infrastruktury technicznej Miejskiego Domu Kultury” poprzez zakup systemu bezprzewodowego, ekranu projekcyjnego na statywie, projektora z obiektywem, totemu Saros - kiosku multimedialnego. Koszt zadania wyniósł 101.228,52 zł, z tego dofinansowanie 61.266,00 zł .

Otrzymano dofinansowanie na:

- zorganizowanie Festiwalu Muzyki Wokalnej Amo Cantare – z Powiatu Bielskiego – 5.000,00 zł oraz z Unimot Terminale – 13.500,00 zł,
- na organizację Kulturalnego Majowego Bzika Miłosnego – 5.000,00 zł
- na realizację projektu „Grajmy razem” – koncerty i warsztaty Młodzieżowej Orkiestry Dętej” – z Funduszu Rozwoju Regionalnego – 50.000,00 zł.

Wyszczególnienie	2023
Przychody ogółem	3.838.298,98 zł
w tym dotacja organizatora - bieżąca	2.878.100,00 zł
w tym dotacja organizatora na inwestycje	0,00 zł
w tym przychody własne	819.400,51 zł
Koszty ogółem	3.734.758,39 zł
Średnioroczne zatrudnienie	19,58

Imprezy cykliczne stałe MDK:

- Karnawałowy Ogródek Teatralny
- Majowy Bzik Miłosny
- Festiwal Dobrych Filmów
- Tydzień Filmu Polskiego
- Festiwal Amo Cantare
- Zimowe Spotkania Teatralne
- Teatr Polska

Stałe formy działalności:

- Chór Moniuszko
- DKF Puls
- Zespół Regionalny Zabrzeg
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta
- Teatr Muzyczny Movimento
- Izba Regionalna
- Koło Badaczy Kultury
- Chór Lutnia

Prowadzone zajęcia:

- zajęcia taneczne dla dzieci
- zajęcia baletowe

- mażoretki
- zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży
- warsztaty teatralne
- kurs tańca dla dorosłych
- lekcje gry na instrumentach
- lekcje śpiewu
- warsztaty kreatywne dla dzieci

W 2023 r. przeprowadzono prace serwisowo naprawcze wodno-kanalizacyjne, wymianę pompy c.o., wymianę instalacji wodnej. Koszt prac remontowych wyniósł 17.450,00 zł.

Przy MDK funkcjonuje ogród edukacyjno-sensoryczny, który powstał na terenie zaniedbanego skwerku. W 2023 r. w ogrodzie przeprowadzono warsztaty i jarmarki świąteczne.

15.4.2 Miejska Biblioteka Publiczna

Miejska Biblioteka Publiczna to biblioteka główna a w niej agendy – wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia cicha oraz czytelnia internetowa, dział audiowizualny, dział dla dzieci i młodzieży, dział digitalizacji, galeria wystawiennicza oraz 6 placówek filialnych – jedna filia miejska (Filia nr 3) i 5 filii w sołectwach – Bronów (Filia nr 5), Ligota Burzej (Filia nr 6), Ligota Centrum (Filia nr 7), Ligota Miliardowice (Filia nr 8) oraz Zabrzeg(Filia nr 9).

W roku 2023 biblioteka gromadziła swoje zbiory drogą zakupu ze środków samorządowych, w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021–2025, jak również darów od czytelników. Stan księgozbioru na koniec 2023 roku wynosił 222.733 egzemplarze. W 2023 roku zakupiono 4.589 książek. W ramach darów pozyskano kolejne 2.143 egzemplarze. Podobnie jak w roku poprzednim, dokonano sporo przekazania wewnętrznych. Analiza struktury zakupionego księgozbioru wskazuje największy przybytek literatury pięknej dla dorosłych. Priorytetowo traktuje się beletrystykę wydawaną w cyklach wydawniczych. Zakupione nowości wydawnicze to w 61% beletrystyka, 25% książki dla dzieci i młodzieży, 14% popularno-naukowe. Spośród książek popularno-naukowych najwięcej zbiorów zakupiono z takich dziedzin jak: historia, edukacja, psychologia, socjologia, medycyna, rodzina i relacje międzyludzkie, kultura i sztuka oraz rozwój osobisty i pedagogika. W 2023 roku zwiększono zakup kodów dostępu do platform: Legimi oraz Empik Go, dzięki czemu użytkownicy mieli łatwiejszy dostęp do e-booków oraz audiobooków on-line. Prenumerując czasopisma skupiano się na różnorodności tematycznej gazet. Gromadzono czasopisma o tematyce politycznej, popularnonaukowej, zdrowotnej, kobiecej, kulinarnej czy budowlanej. Prenumerowano czasopisma lokalne, dotyczące gminy Czechowice-Dziedzice, a ponadto dzienniki o zasięgu regionalnym i ogólnokrajowym. Nie zapomniano o najmłodszych użytkownikach biblioteki, dla których zgromadzono czasopisma dziecięce i młodzieżowe.

W 2023 roku zakupiono 262 audiobooki. Na koniec roku wielkość zbioru audiobooków wносиła 5.856 egzemplarzy. W 2023 roku kupiono 461 filmów na DVD, które wypożyczać można w Bibliotece Głównej. Cały zbiór filmów dostępny w Dziale Audiowizualnym to 5.382

egzemplarzy. Dział audiowizualny oferuje również płyty CD oraz winyle z nagraniami muzyki klasycznej oraz współczesnej muzyki popularnej, jazzowej, filmowej, folklorystycznej.

Jedną z podstawowych ról biblioteki jest udostępnianie książek. W naszych placówkach dbamy, aby oferta była aktualna i atrakcyjna dla czytelnika. Co roku uzupełniamy zbiory o nowości wydawnicze. Słuchamy również czytelników i przy zakupach bierzemy pod uwagę ich propozycje. Wzorem lat poprzednich, w 2023 roku udało się zrealizować aż 80 % dezyderat czytelników. Przez cały 2023 rok czytelnicy wypożyczyli 285.674 książki i czasopisma, 24.109 dokumentów audiowizualnych, w tym 8.306 audiobooków. Najczęściej czytelnicy wypożyczali literaturę piękną dla dorosłych. W naszych bibliotekach dostępne były kody do wypożyczalni cyfrowych LEGIMI oraz EMPIK Go, dzięki którym czytelnicy mogli korzystać z ebooków i audiobooków całkowicie za darmo. Z tej formy wypożyczenia skorzystało 395 osób. Do wypożyczenia dostępne są również czytniki e-booków oraz czytaki+. Wśród technicznych udogodnień czechowicka biblioteka oferuje: książkomat, wrzutnię oraz selfcheck.

W 2023 roku zarejestrowano 10.536 czytelników. To znaczący wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Czytelnicy MBP to w zdecydowanej większości kobiety. 42% czytelników deklaruje, że są osobami pracującymi, 35% to osoby uczące się. W 2023 roku największą grupę czytelników stanowiły osoby między 25 a 44 rokiem życia. Drugą grupą w kolejności były dzieci między 6 a 12 rokiem życia.

Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana. Wykorzystywany jest System do Zarządzania Procesami Bibliotecznymi PROLIB 2023.2.01 wraz z modułami:

- Multiwyszukiwarka INTEGRO;
- Moduł Koder etykiet RFID z licencją na 3 urządzenia;
- Moduł Wypożyczalni RFID z licencją na 6 urządzeń;
- Moduł Wypożyczalni RFID dla Książkomatu z licencją na 1. urządzenie;
- Moduł Skontrum RFID z licencją na 1. urządzenie;
- Moduł protokołu SIP-2 z licencją na 2 urządzenia (1 -wrzutnia; 1-selfcheck);
- Moduły podstawowe;
- Moduły dodatkowe (e-usługi, BLIK, powiadomienia PROLIB/INTEGRO, SMS).

Ze względu na ograniczone środki finansowe nie przeprowadzono modernizacji i remontów lokali bibliotecznych, jednakże dokonano zakupów sprzętów i urządzeń technicznych, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania instytucji.

Dzięki pozyskanym środkom z rezerwy celowej budżetu państwa doposażono Dział Digitalizacji w wysokiej jakości skaner dziełowy i2S Copibook OS A2, Serwer RS3621XS, sprzęt mobilny do skanowania – Laptop 16 G6, skaner płaski EPSON PERFECTION V39II. Łączne nakłady na ww. zakupy wyniosły 193.953,78 zł, pozyskano: 153.600,00 zł.

W roku 2023 Miejska Biblioteka Publiczna w Czechowicach-Dziedzicach prowadziła bogatą ofertę kulturalną skutecznie promując czytelnictwo. Przez cały rok biblioteka realizowała różnorodną ofertę animacyjną dla dorosłych czytelników. Kontynuowała działania w ramach Akademii Pięknego Czasu, kierowane do seniorów. Organizowała wykłady

tematyczne z różnych dziedzin: sztuki, historii, historii sztuki i architektury, turystyki i rekreacji, zdrowego stylu życia, urody i sportu. Wśród interesujących zajęć, prowadzonych w formie warsztatów, warto wymienić warsztaty makramy, malowania ceramiki, decoupage. W okresie letnim zorganizowano Letnią Czytelnię – miejsce z leżakami i czasopismami w przestrzeni zielonej wokół biblioteki. Regularnie raz w miesiącu organizowane były pokazy filmowe. Warto wspomnieć także o spotkaniu promocyjnym „Kalendarza Beskidzkiego”. Kontynuowano spotkania z pensjonariuszami Domu Pomocy Społecznej „Złota Jesień” oraz Poranki z Działem Audiowizualnym, rozbudowując tę współpracę o pokazy filmowe.

Ciekawą formę promocji czytelnictwa stanowił projekt „Biblioteka? Kulturalnie!”, dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Kultura – Interwencje. Edycja 2023. Głównym celem realizowanego zadania było zapewnienie dostępu do kultury wysokiej oraz działań rozwijających talenty i pasje dla dzieci i seniorów. Cel został osiągnięty, dzięki udziałowi uczestników w różnorodnych warsztatach z dziedziny muzykoterapii (koncert mis tybetańskich i gongu, warsztaty body percussion w NOSPR Katowice, warsztaty z Dawidem Gackiem – wirtuozem bum bum rurek) oraz arteterapii (warsztaty teatralne dla dzieci i dorosłych), a także uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych (spektaklach teatralnych dla dorosłych „Wanda” w Teatrze Polskim w Bielsku-Białej, dla dzieci „Urodziny w Nigdylandii” w Teatrze Lalek „Banialuka” w Bielsku Białej i koncercie w NOSPR Katowice). Ofertę animacyjną wzbogaciło także 15 wystaw. Ekspozycje prezentowały prace malarskie, grafiki, szkice, a także ceramikę i fotografie. W związku z tak szeroką działalnością wystawienniczą czynione są starania, by doposażyć bibliotekę w elementy pozwalające na jeszcze lepszą prezentację sztuki amatorskiej i profesjonalnej.

Kontynuowano spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki „Niewypożyczalne” dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży, w ramach programu Instytutu Książki. Szczególne działania biblioteka kieruje do dzieci i młodzieży, organizując lekcje biblioteczne, szkolenia, konkursy, które promują czytelnictwo i uczestnictwo w kulturze. W ramach, mającej już renomę wśród czytelników, Akademii Bibliotecznych Odkrywców działały następujące sekcje: Klub Małego Artysty dla dzieci w wieku 4-9 lat, Kolorowe Spotkania Czwartkowe adresowane do środowiska dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, Szachy dla dzieci, Akademia Małego Inżyniera ucząca programowania i pracy z Lego. Przeprowadzono akcję Mała Książka – Wielki Człowiek (rządowy program wyprawki czytelniczey dla dzieci w wieku przedszkolnym), zorganizowano atrakcje w ramach Tygodnia Bibliotek, a także bogatą ofertę wakacyjną. Biblioteka podjęła się także współorganizacji przedsięwzięć gminnych, jak „Zapaleńcy” i Czechowicka Noc Kultury

W 2023 r. biblioteka zorganizowała 11 spotkań autorskich. W naszych progach gościli: Stanisław Noworyta, Justyna Chrobak, Hanna Greń, Stanisław Nicieja, Aleksy Wróbel (wieczór autorski z mini-koncertem piosenki poetyckiej), Alicja Sinicka, Krzysztof Piersa, Aleksander Rogoziński, Katarzyna Bieńkowska, Monika Sawicka i Krzysztof Piersa.

Część z opisanych wyżej wydarzeń biblioteka zrealizowała dzięki pozyskanym dodatkowym środkom samorządowym, w ramach Gminnego Programu Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czechowice-Dziedzice na lata 2022-2025.

W minionym roku święta czytelnicze w czechowickiej księżnicy były doskonałą okazją do udowodnienia, że czytanie to przyjemność i jest doskonałym źródłem wiedzy, inspiracji i rozrywki. Jak co roku, biblioteka wzięła udział w *Ogólnopolskim Tygodniu Bibliotek*, który w 2023 r. przebiegał pod hasłem „Moja, Twoja, Nasza – BIBLIOTEKA”. Wśród propozycji dla osób dorosłych znalazły się m.in. wykłady: Kacpra Perkowskiego, dotyczący historii książki na przestrzeni wieków oraz Wojciecha Wyziny, poświęcony analizie epitafiów z żydowskiego kirkutu w Chrzanowie. Na szczególną uwagę zasługuje kolejna edycja tradycyjnego, majowego „*Wspólnego Czytania*” babć i wnuków, zakończonego warsztatami, których efektem były drewniane zakładki do książek. W ramach obchodów Tygodnia Bibliotek swoje święto miała także grupa nordic walking, działająca przy naszej bibliotece – podczas rajdu pn. „*Do Biblioteki – MARSZ!*”. Nasza biblioteka przyłączyła się również do odbywającego się corocznie *Narodowego Czytania* – w 2023 roku inicjatywa poświęcona była powieści „*Nad Niemnem*” Ciekawą formę promocji czytelnictwa i działań biblioteki stanowiła *Noc Kultury*. Czechowicka księżnica była jednym z partnerów i współorganizatorów wydarzenia. W przestrzeni biblioteki zaaranżowano „*Strefę relaksu*”, w której można było wziąć udział w koncercie mis tybetańskich i gongu, wykonać swoją mandalę oraz poćwiczyć elementy gimnastyki słowiańskiej, a także własnoręcznie ozdobić kubek na kawę. Warto wspomnieć również *Piknik Historyczny*, zorganizowany w bibliotecznym parku, przy wsparciu okolicznych grup rekonstrukcyjnych. Ciekawą propozycją dla dzieci były „*Wakacyjne Ostatki z Biblioteką*”. Wśród przygotowanych atrakcji znalazły się dmuchańce, książkowy tor przeszkód, baśniowe tatuaże, malowanie twarzy, warsztaty artystyczne, zabawy z chustą animacyjną. Niezwykłą atrakcją czytelniczą była *Noc w Bibliotece*. Wśród przygotowanych propozycji były seanse filmowe oraz spotkanie z kryminałem Agathy Christie.

Aktualnie biblioteka administruje stronę *www*, profile na portalach społecznościowych (Facebook, Instagram), dwa blogi tematyczne oraz realizuje usługę newslettera. Strona internetowa MBP ma charakter informacyjno-promocyjny, zaprasza do udziału w organizowanych przez bibliotekę wydarzeniach oraz pomaga w organizacji bieżącego funkcjonowania instytucji, służąc komunikacji z użytkownikami. Ponadto posiada funkcje kalendarza, w którym zamieszczane są nie tylko zapowiedzi wydarzeń z oferty kulturalno-edukacyjnej czechowickiej księżnicy, ale także zaproszenia do udziału w ciekawych imprezach i spotkaniach organizowanych w mieście, gminie i powiecie. Strona *www* posiada udogodnienia ułatwiające dostępność do publikowanych treści osobom ze szczególnymi potrzebami (np. słabowidzącym). Wprowadzono także optymalizację strony pod kątem wyszukiwarek internetowych, w celu zwiększenia jej widoczności i czytelności (SEO).

Profil facebookowy biblioteki, podobnie jak strona *www*, pełni funkcję informacyjno-promocyjną. Dodatkowo zawiera relacje fotograficzne ze zrealizowanych przedsięwzięć. Na Facebooku prowadzone są cykle tematyczne, rozwijające zainteresowania naszych czytelników. Informacje na temat ciekawych przedsięwzięć oraz funkcjonowania biblioteki są zamieszczane regularnie również na dwóch miejskich portalach internetowych, które naszym

zdaniem są doskonałym miejscem dotarcia do mieszkańców nie będących użytkownikami biblioteki. Blogi prowadzone są przez pracowników Działu dla Dzieci i Młodzieży – „Czytanie to frajda” oraz Czytelni Ogólnej „Niewypożyczalne”. Zawierają informacje o przeczytanych książkach, obejrzanych filmach, ogólne refleksje o życiu. Newsletter z kolei jest usługą marketingową, która służy promocji wydarzeń, realizowanych przez bibliotekę w ramach oferty kulturalno-edukacyjnej, oraz komunikacji zmian organizacyjnych, takich jak np. godziny otwarcia biblioteki.

Nagrody i wyróżnienia otrzymane przez MBP i bibliotekarzy w 2023 r.:

- Joanna Wrońska – wyróżnienie Rady i Zarządu Powiatu w Bielsku-Białej dla Twórców i Animatorów Kultury,
- Biblioteka otrzymała dwa wyróżnienia w XXIII edycji Konkursu na Najlepszą Bibliotekę w Powiecie Bielskim: w kategorii „Filia Roku” dla Filii w Ligocie Centrum za bogatą działalność edukacyjną i kulturalną oraz budowanie różnorodnej oferty zajęć; w kategorii „Inicjatywa Roku” za prowadzenie różnorodnych zajęć poświęconych edukacji ekologicznej uzyskała biblioteka główna.

15.5 Sport i rekreacja. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR)

INFRASTRUKTURA – BAZA:

- Stadion wielofunkcyjny piłkarsko – lekkoatletyczny w Czechowicach-Dziedzicach
- Boisko ze sztuczną nawierzchnią i trybunami w Czechowicach-Dziedzicach
- Stadion wielofunkcyjny piłkarsko-lekkoatletyczny w Zabrzegu
- Boiska do siatkówki plażowej przy kąpielisku w Czechowicach-Dziedzicach
- Korty tenisowe otwarte w Czechowicach-Dziedzicach
- Sala judo w Czechowicach-Dziedzicach
- Kryta pływalnia – basen Wodnik w Czechowicach-Dziedzicach
- Basen letni (otwarte kąpielisko) w Czechowicach-Dziedzicach
- Sztuczne lodowisko w Czechowicach-Dziedzicach
- Place zabaw i siłownie plenerowe w Czechowicach-Dziedzicach, Zabrzegu, Bronowie
- Boisko piłkarskie wraz z zapleczem sportowym w Ligocie
- Zaplecze kajakowe w Czechowicach-Dziedzicach
- Boisko piłkarskie wraz z zapleczem oraz park rekreacyjno–sportowy w Bronowie
- Altany grillowe w Bronowie, Zabrzegu, Czechowicach-Dziedzicach
- Park Szwajcarska Dolina

W 2023 roku Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Czechowicach-Dziedzicach zrealizował następujące imprezy:

- wycieczki rodzinne – 2 zimowe, uczestniczyło razem 48 osób,
- wycieczki dla dzieci – 8 wycieczek, uczestniczyło łącznie 245 dzieci,
- zajęcia podczas ferii zimowych, do których należały warsztaty w Miejskiej Bibliotece Publicznej, kręgle, turniej siatkarskich „Czwórek” dziewcząt i chłopców, turniej piłki koszykowej dziewcząt i chłopców, warsztaty na strzelnicy, seanse filmowe w Multikinie,

Nocny seans filmowy z Harrym Potterem i bal karnawałowy – razem zajęcia te zgromadziło 357 osób,

- zajęcia w okresie letnim: Akcja „Półkolonie na sportowo 2023” – łącznie wzięło udział 523 dzieci i młodzieży. Uczestnicy uczestniczyli w różnego rodzaju aktywnościach, takich jak: dzień w kajaku, wyjazd do SHOW Time nad Jeziorem Goczałkowickim, warsztaty edukacyjne, Uniwersytet Rozwoju, warsztaty kulinarne, zajęcia w Centrum Edukacji Ekologicznej, warsztaty taneczne z zumbą, warsztaty na strzelnicy, zajęcia na kręgielni, mini gra na orientację, zajęcia na ścianie wspinaczkowej, mini olimpiada z gier planszowych, Nocny Maraton Filmowy oraz ABC Survivalu, zajęcia na otwartym kąpielisku,
- Sportowe Podsumowanie Roku 2023 – nagrodzono 140 sportowców z Gminy Czechowice-Dziedzice,
- cykl biegowy „Biegiem po Zdrowie” – 6 biegów dla dzieci i młodzieży – łącznie wzięło udział 1.889 dziewcząt i chłopców. Podsumowanie cyklu odbyło się w Miejskim Domu Kultury, gdzie nagrodzono 95 dziewcząt i chłopców,
- współorganizacja XXXI Bieg Niepodległości na dystansie 10 km, który przebiegał ulicami miasta,
- Amatorska Liga Siatkówki – 10 drużyn – 110 osób,
- Sekcja Kajakowa zorganizowała regaty kajakowe „Czechowice Cup” – 200 osób,
- współorganizacja Aktywnego Dnia Dziecka „Zapaleńcy”,
- zawody siatkówki plażowej: Śląska Plaża Mężczyzn, Śląska Plaża Oldboyów, Grand Prix Czechowic-Dziedzic – 200 uczestników,
- w ramach „Dni Czechowic-Dziedzic” odbył się 33. Rodzinny Rajd Rowerowy, w którym uczestniczyło ponad 210 osób,
- w ramach Dnia Seniora zostały zorganizowane zajęcia Nordic Walking, w których uczestniczyło ponad 110 osób. Uczestnicy maszerowali w lasach przy Zaporze Goczałkowickiej,
- Memoriał Mariusza Mleczi – zawody integracyjne dla osób niepełnosprawnych zgromadziły 34 osoby,
- po raz pierwszy zostało zorganizowane kino letnie na terenie Parku Szwajcarska Dolina – w oglądaniu uczestniczyło ponad 500 osób,
- w Parku Szwajcarska Dolina zostało zorganizowane Powitanie Lata,
- współorganizacja imprez i pikników o charakterze lokalnym.

Ośrodki szkoleniowe i programy ministerialne:

- Piłkarska przyszłość z ORLENEM – to jeden z 17 ośrodków piłki nożnej w Polsce, mający na celu wsparcie rozwoju zawodników, trenerów oraz zakup sprzętu sportowego. Beneficjentem Programu jest UMKS „Trójka” Czechowice-Dziedzice.
- Ośrodek Szkolenia Polskiego Związku Tenisa Stołowego – to jeden z 5 ośrodków w Polsce. Ośrodki zostały powołane w miejscach, gdzie odbywa się najlepsze szkolenie dzieci i młodzieży w Polsce. Ośrodek powołany przy MKS Czechowice-Dziedzice.
- LDK – lekkoatletyka dla dzieci.

Osiągnięcia medalowe zawodników z naszej gminy (zestawienie zbiorcze) z 2023 roku

SEKCJA/KLUB	Ilość medali Mistrzostwa Śląska + makroregion	Ilość medali Mistrzostwa Polski, Europy, Świata
Lekkoatletyka - MKS Czechowice	36	5
Kajakarstwo - MKS Czechowice-Dziedzice	36	36
Tenis Stołowy - MKS Czechowice-Dziedzice	43	7
KS Judo Czechowice- Dziedzice	6	3
Łuczniectwo	0	4
Siatkówka Piłzowa - MKS Czechowice-Dziedzice	2	0
Strong Life - fitness	0	1
Advantage Bielsko-Biała	0	2
RAZEM	123	58

Klub KS Judo Czechowice-Dziedzice, sekcja LA i kajakarska klubu MKS prowadzą szkolenia dzieci i młodzieży na obiektach administrowanych przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Osiągnięcia klubów piłkarskich:

W 2023 roku LKS Ligota utrzymała się w A klasie; MKRS – IV liga śląska, KS „Rotuz” Bronów – utrzymanie w klasie okręgowej Bielsko-Tyskiej; druga drużyna KS „Rotuz” Bronów – utrzymanie w B klasie; LKS Sokół Zabrzeg – awans z klasa A do Klasy Okręgowej. Wszystkie kluby piłkarskie prowadzą szkolenie dzieci, młodzieży oraz seniorów na obiektach administrowanych przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Czechowicach-Dziedzicach.

15.6 Miejski Ośrodek Gimnastyki Korekcyjnej

W roku 2023 w gminnych szkołach podstawowych zorganizowano zajęcia gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej dla dzieci i młodzieży, które odbywały się w grupach ćwiczebnych liczących od 5 do 10 uczestników. W Miejskim Ośrodku Gimnastyki Korekcyjnej utworzono grupy dla dzieci z największymi wadami postawy w gminie. W zajęciach uczestniczyło 156 podopiecznych.

Uczniowie za zgodą rodziców zostali zakwalifikowani do udziału w zajęciach na podstawie przesiewowej oceny postawy ciała, dokonanej przez nauczycieli gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej w poszczególnych placówkach. Każdy uczestnik posiada skierowanie lekarskie na w/w zajęcia. Uczestnicy gimnastyki korekcyjnej ćwiczą dwa razy w tygodniu przez 45 minut wg wskazówek nauczyciela. Ponadto podopieczni są zobowiązani

wykonywać ćwiczenia domowe, wspomagające proces korekcji. Ćwiczenia domowe wydawane są jako instruktaż dla rodziców.

W czerwcu 2023 kończąc rok szkolny frekwencja na zajęciach gimnastyki korekcyjnej w gminie wyniosła 75%, natomiast w MOGK na poziomie 86%. Obecnie frekwencja także jest na wysokim poziomie, co świadczy o jakości pracy oraz o zainteresowaniu rodziców udziałem dzieci w zajęciach prozdrowotnych.

W okresie od września do grudnia 2023 r. w ośrodku gimnastyki korekcyjnej zajęcia odbywają się w podobny sposób, a liczba podopiecznych wzrosła do 194 uczestników. W niektórych placówkach szkolnych ze względu na braki kadrowe zrezygnowano z zajęć lub ograniczono liczbę grup w klasach starszych.

W trakcie roku szkolnego nauczyciele z gminy mogli korzystać z konsultacji i doradztwa w MOGK osobiście obserwując zajęcia. Rodzice dzieci ze szkół gminnych mogą skorzystać z konsultacji w MOGK i oceny postawy ciała dziecka po wcześniejszym umówieniu terminu wizyty. Każdy podopieczny ośrodka został zdiagnozowany przez współpracującego z placówką ortopedę – traumatologa. Pilotażowo w miarę możliwości budżetowych ośrodek organizuje terapię manualną dla 9 osób z największą skoliozą (masaż, odblokowanie przykurczy mięśniowych, itp.).

Podczas ubiegłorocznej edycji imprezy środowiskowej „Zapaleńcy”, podobnie jak w poprzednich latach, pracownicy MOGK prezentowali swój warsztat pracy.

Na przestrzeni wielu lat działalności MOGK wypracował skuteczne metody korekcji wad postawy, oparte na stale rozwijanej i doskonalonej koncepcji asymetrycznej korekcji wad postawy ciała wg mgr Ryszarda Hareźlaka. Opracowano nowe oraz adoptowano z innych dyscyplin niektóre rozwiązania i pomoce dydaktyczne, wykorzystywane do ćwiczeń.

15.7 Rozwój gospodarczy – efekty zmian w 2023 roku

W gminie rozwijają się usługi oraz handel, czego wyrazem jest obecność licznych hurtowni branżowych, hipermarketu, targowiska miejskiego, supermarketów i sklepów detalicznych, w tym specjalistycznych oraz prowadzących sprzedaż przez Internet. Ponadto – głównie w sołectwach Bronów, Ligota i Zabrzeg – prowadzona jest działalność rolnicza.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2023 w gminie Czechowice-Dziedzice zarejestrowanych jest 5.171 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 3.749 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz 1.422 osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej. Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadzi działalność w branżach takich, jak handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w tym działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości oraz transport i gospodarka magazynowa.

Liczba podmiotów w ostatnich latach rośnie, co obrazują dane zawarte w poniższej tabeli.

Lata	2019	2020	2021	2022	2023
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON – liczba ogółem	4598	4768	4932	5054	5171
Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej	346	324	356	344	355
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	294	271	298	292	283
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	76	71	78	77	80

Źródło danych: GUS

W odniesieniu do jednostek samorządowych o zbliżonej wielkości i strukturze, mogących pełnić funkcję referencyjną, a także na tle powiatu, województwa i kraju wskaźnik liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności kształtuje się następująco:

Lata	2019	2020	2021	2022	2023
Czechowice-Dziedzice	76	71	78	77	80
Powiat bielski	87	70	87	85	82
Województwo śląskie	82	68	79	82	81
Polska	99	86	97	102	102
Pszczyna	96	74	86	91	79
Cieszyn	89	84	96	96	101
Żywiec	98	82	105	103	93

Źródło danych: strateg.stat.gov.pl

Łączna liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Czechowice-Dziedzice w ostatnich latach rośnie podobnie jak w jednostkach referencyjnych, co ilustruje poniższa tabela.

Lata	2019	2020	2021	2022	2023
Czechowice-Dziedzice	4598	4768	4932	5054	5171
Pszczyna	6932	7104	7281	7 481	7573
Cieszyn	5056	5153	5241	5 299	5385
Żywiec	4042	4125	4297	4 390	4456

Źródło danych: GUS

Pomimo, iż tworzenie warunków systemowych dla rozwoju gospodarczego pozostaje w kompetencjach administracji rządowej, a sprawy przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy są zadaniami ustawowymi powiatu, Gmina Czechowice-

Dziedzice podejmuje liczne inicjatywy, których celem jest wspieranie przedsiębiorczości na jej terenie.

W latach 2021-2023 Gmina Czechowice-Dziedzice wraz z Bielskim Centrum Przedsiębiorczości realizowała projekt „Wsparcie przedsiębiorczości w Czechowicach-Dziedzicach II”, który jest dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w ramach Poddziałania 7.3.3. Promocja samozatrudnienia. Celem projektu było kompleksowe wsparcie działań, zmierzających do rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia 39 przedsiębiorczych osób powyżej 30. roku życia. W ramach projektu udzielane było wsparcie w następującej postaci: dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej, podstawowe i przedłużone wsparcie pomostowego oraz wsparcie merytoryczne z zakresu zakładania i prowadzenia własnej firmy.

W ramach projektu 39. przedsiębiorców rozpoczęło działalność gospodarczą (26 kobiet i 13 mężczyzn), w tym:

- 34 osoby bezrobotne lub bierne zawodowo,
- 5 osób ubogich pracujących lub pracujących na umowach krótkoterminowych i cywilnoprawnych (do 120% minimalnego wynagrodzenia).

Firmy, które zostały utworzone w ramach projektu reprezentują następujące branże:

- usługi budowlane i okołobudowlane (7),
- usługi fryzjerskie i kosmetyczne (7), w tym: salony kosmetyczne (3), fryzjerskie (2), barberskie (1), podologiczne (1),
- produkcja ozdób, dekoracji, ubrań, lalek, elementów użytkowych (7),
- usługi projektowe (3),
- usługi motoryzacyjne (3) – auto-detailing (2), mechanik samochodowy (1),
- usługi z zakresu zdrowia i poprawy kondycji fizycznej (3) – położna, dietetyk, terapia dźwiękiem,
- usługi groomerskie (2),
- usługi gastronomiczne (2): produkcja gotowych posiłków (1), wyrób tortów rzemieślniczych (1),
- handel (1),
- inne (4) – produkcja lamp do samochodów specjalnych, usługi prawne, usługi ogrodnicze, szkolenia BHP, nauka gry na gitarze.

15.8 Rozwój zasobów ludzkich w sektorze samorządowym

Zestawienie zbiorcze o ilości osób i poniesionych wydatkach na podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Gminy w 2023 r.:

Komórka	Ilość osób przeszkolonych	Wydatki na szkolenia w zł	Ilość osób - dofinansowanie studiów	Kwota na dofinansowanie studiów w zł
UM	300	80.097,56	1	4.190,00
MDK	2	1.979,00	0	0
Placówki oświatowe	670	263.849,35	32	50.298,51

ZOPO	10	6.018,10	0	0
AZK	12	4.748,00	0	0
MOSiR	78	19.631,50	0	0
MBP	99	2.887,00	0	0
ŻM	90	7.006,92	0	0
OPS	79	13.851,60	0	0
DPS „Złota Jesień”	17	2.979,00	0	0
SM	41	2.934,00	0	0
PPU	10*	14.098,00	0	0

* 6 pracowników Biura ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz 6 innych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zorganizowano także szkolenie dla nauczycieli, uprawniające do realizacji programu „Spójrz Inaczej”, w którym uczestniczyło 12 osób.

16 PODSUMOWANIE

Informacje przedstawione w raporcie opisują stan Gminy Czechowice-Dziedzice na koniec 2023 roku we wszystkich obszarach działania, które zostały określone w ustawie o samorządzie gminnym, dokonując obiektywnej oceny jednostki samorządu terytorialnego. Obrazują one przy pomocy danych liczbowych, wykresów i tabel stopień realizacji wcześniej wytyczonych celów, zapisanych w dokumentach strategicznych Gminy.

2023 rok to rok zmiany administracji rządowej, weryfikacji kierunków rozwoju samorządności w państwie. Jest to czas, kiedy samorząd terytorialny z uwagą oczekuje na nowe zdefiniowanie dochodów własnych. Oczekujemy, że przyjęte rozwiązania usprawnią planowanie budżetów w krótkiej i dłuższej perspektywie, pozwalając na podejmowanie decyzji, które będą pozytywnie oddziaływać na lokalną społeczność i rozwój gminy.